

AQĪDA

ehlis-sunneta wel džemā'ata

AQĪDA ehlis-sunneta wel-džemā'ata 7 djela u jednom

'Aqīda ehliš-sunneta wel-džemā'ata

metn (tekst) poznatih 'aqidetskih djela

7 djela na jednom mjestu:

"Tahāwijeve poslanice"

"Wasitijska 'aqīda"

"Knjiga Tewhīda"

"Tri načela"

"Djela koja izvode iz vjere"

"Otkrivanje sumnji"

"Šest načela"

**Plav, Sandžak
rebi'ul-ewwel 1430. hidžretske
mart 2008. godine**

Izdavač:

"K e l i m e t u l – H a q q"

Plav, Sandžak

www.kelimetul-haqq.com

www.kelimetul-haqq.org

kelimetul_haqq@hotmail.com

Autori:

imām Ebū Dža'fer et-Tahāwī

šejhul-islām Teqī'ud-Dīn Ahmed ibn Tejmijje

šejhul-islām Muhammed bin 'AbdulWehhāb

Prelom i lektura teksta:

Ebū Ahmed

Dizajn korice:

Ebū Merjem

Štampa:

"K e l i m e t u l – H a q q"

V A Ž N A N A P O M E N A !

Svako kopiranje i umnožavanje ove knjige
ili bilo kojeg njenog dijela
bez odobrenja izdavača je veoma
pohvaljeno i preporučljivo

***Rekao je Allāhov Poslanik
Muhammed, sallallāhu 'alejhi we sellem:***

"Najvrijedniji džihād je reći **riječ istine** pred nepravednim vladarem."¹

"Prvak šehīdā je Hamza, a potom čovjek koji dođe nepravednom vladaru, kaže mu **istinu** u lice, pa ga vladar ubije."²

"Neka nikoga od vas ne spriječi strah od ljudi da kaže istinu kada je vidi ili bude njen svjedok, jer mu **riječ istine** neće približiti čas smrti, niti mu umanjiti nafaku."³

¹ hadīth bilježe Ebū Dāwūd, et-Tirmidhī i Ibn Mādže u svojim ''Sunenima'' od Ebū Se'ida el-Hudrija i Ebū Umāme el-Bahilija

² hadīth bilježi Hākim od Džābir ibn 'Abdullāha

³ hadīth bilježi imām Ahmed u svome ''Musnedu'' od Ebū Se'ida el-Hudrija

AQĪDA ehlis-sunneta wel-džemā'ata 7 djela u jednom

PREDGOVOR IZDAVAČA

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog. Hvala Allāhu i neka je salawāt i selām na Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, na njegovu porodicu, na njegove ashābe i na sve koji ih slijede sve do Sudnjeg Dana.

Došli smo na ideju da, uz Allāhovu pomoć, na jednom mjestu predstavimo sedam važnih i nezaobilaznih djela islamske *'aqīde* (vjerovanja).

Ovog puta nije u pitanju naš prijevod, već prosto unos prijevoda već postojećih, odštampanih knjiga. Naš trud je u objedinjavanju tih sedam djela, da bi ljudi na jednom mjestu, u svojim kompjuterima ili (*inšā' Allāh*, nakon štampanja knjige) u svojim rukama imali srž islamskog vjerovanja.

Prednost ove knjige u odnosu na one knjige iz kojih je prekucana je (nakon prednosti što je u njoj "sve na jednom mjestu") i u tome da ova djela imaju i original ājeta na arapskom jeziku, dok neka od ovih štampanih djela imaju samo prijevod tih ājeta na bosanski jezik.

Sljedeća prednost i korist ove knjige je to da je čitaocima predstavljamo samo u vidu *metna* (originalnog teksta) sedam spomenutih knjiga. Naime, spomenuta djela su na naš jezik prevedena i štampana zajedno sa *šerhom* (komentarom), uglavnom od autora koji su naši savremenici. U ovim komentarima se ponekad prosto

komentariše nešto što je već jasno, a često se čitalac zbunjuje murdžijskim komentarima na dvosmislene izjave ove ispravne 'uleme.⁴

⁴ Tipičan primjer ovoga je ostavljanje nedorečenim citata imāma Tahāwija o neustajanju (nepobunjivanju) protiv vladara, da bi čitalac stekao dojam da je put selefā u nepobunjivanju protiv vladara, makar oni činili veliki širk i otvoreni kufr, kakav je slučaj sa vladarima današnjice. Ovakav je slučaj sa komentarom Tahāwijeve poslanice od strane velikog učenjaka Ibn Ebi 'Izza el-Hanefija, "Šerh el-'Aqīde et-Tahāwije", na koji je fusnote dao naš savremenik Nāsirud-Dīn el-Albānī, koga mnogi spominju kao reformatora našeg stoljeća, zanemarujući njegova djela nevjerstva i pomaganja tāgūtā, od kojih su i njegove riječi koje ćemo citirati kod spomena tih riječi imāma Tahāwija na 24. str. ove knjige.

U svojim komentarima iste knjige (Tahāwijeve poslanice) se takvi "učenjaci" također potruže da riječi imāma Tahāwija: *"Mi nikoga ko se okreće qibli ne smatramo nevjernikom zbog grijeha koji počinio, sve dok ga ne ohalāli"* – proprate svojim komentarom punim upozoravanja na tekfir, iako svaki musliman zna da se počinilac grijeha zaista ne treba proglašavati nevjernikom zbog grijeha sve dok ga ne ohalāli (ma koliko ga činio), ali i da, na drugoj strani, počinilac velikog širka i jasnog kufra koji ruši *aslud-dīn* (osnovu vjere) prestaje biti musliman čim to djelo počinio, makar ga i ne ohalālio!

Također, primjer ovoga je i el-'Ulwanov komentar djela "Newāqidul-Islām" (Djela koja izvide iz vjere), preveden i naš jezik, u kome on – iako šejhul-islam Muhammed ibn 'AbdulWehhāb ovo svoje djelo završava riječima da su sve to djela u kojima čovjek nije opravdan ni u čemu, osim u *ikrāhu* (prisili) – "zaključuje" da se ipak mora praviti razlika između djela i počinioaca, te da čovjek može uraditi djelo nevjerstva, ali da ne bude nevjernik zbog *te'wila* (pogrešnog tumačenja), neznanja, i sl. Kako se djelo tiče deset stvari koje krše *'aslud-dīn* (osnovu vjere), čitalac ostaje zbunjen ovim komentarom, nakon tako jasnih

Molimo Allāha, *subhānehū we te'ālā*, da nam Istinu prikaže Istinom i da nam pomogne da je slijedimo, a da nam *bātil* (laž) prikaže *bātilom* i da nam pomogne da ga se klonimo.

Molimo Allāha da nagradi svakog koji svojim vremenom, trudom i novcem pomogne da se ova knjiga distribuirā međū Allāhovim robovima. *Āmīn*.

"KELIMETUL-HAQQ"

riječi autora knjige. Pogledaj "*Djela koja izvode iz vjere*", prijevod na bosanski jezik, izdanje "*El-Kelimeh*", Novi Pazar, 2003. godine, 126.-129. str., poglavlje sa naslovom "*Dodatak*".

Takav je i 'Uthejmīnov komentar djela "*Kešfuš-Šubuhāt*" (*Otklanjanje sumnji*), prevedenim i na naš jezik, gdje 'Uthejmīn, nakon riječi autora da počinitelj velikog širka nije opravdan neznanjem, "zaključuje" da "ne može biti da autor ne uzima u obzir i ne prihvata opravdanje neznanjem", što se navodno može naslutiti iz nekih drugih njegovih citata! 'Uthejmīn na tom mjestu detaljno razrađuje nevjerničku teoriju opravdavanja neznanjem svakog i u svačemu. Pogledaj "*Otklanjanje sumnji*", prijevod na bosanski jezik, izdanje "*Mektebetul-Gurebā*", Sarajevo, 2005. godine, 22.-23. str., kao i poglavlje pod naslovom "*Dopuna*", 23.-30. str.

Sve ovo su stvari koje su oni "dodali" i "dopunili", a koje se suprotstavljaju Allāhovom dīnu i kojima samo zbunjuju čitaoca i odvrćaju ga sa puta tewhīda i Istine, sa puta kome su pozivali autori ovih napisanih djela. (napomena izdavača)

AQĪDA ehlis-sunneta wel-džemā'ata 7 djela u jednom

P o s l a n i c a
o islamskom vjerovanju

(El-'Aqīdetu Tahāwijje)

imām Ebū Dža'fer et-Tahāwī

AQĪDA ehlis-sunneta wel-džemā'ata 7 djela u jednom

TAHĀWIJEVA POSLANICA O ISLAMSKOM VJEROVANJU

Veliki vjerski autoritet, imām iz Egipta, Ebū Džā'fer el-Werāq et-Tahāwī, *Allāh mu se smilovao*, je rekao:

"Ovo je tumačenje 'aqīde (vjerskog ubjeđenja) ehliš-sunneta wel-džemā'ata po medhhebu (pravcu) najpoznatijeg faqīha (poznavalaca) šerī'atskih propisa, Ebū Hanīfe en-Nu'māna ibn Thābita el-Kufije, zatim Ebū Jūsufa Ja'qūba ibn Ibrāhīma el-Ensārije i Ebū Abdullāha Muhammeda ibn el-Hasana eš-Šejbānije – neka je Allāh njima zadovoljan – te onoga u šta su oni vjerovali, obožavajući tako Gospodara svih svjetova."

1. Govorićemo o *tewhīdu* (jednoći) Uzvišenog Allāha, vjerujući u Njegovu pomoć: Zaista je Allāh Jedan. On nema *šerīka* (saučesnika). *Šerīk* jezički znači: *"Onaj koji ima udjela u nečemu"*.
2. Ništa nije kao On (Njemu ništa nije slično).
3. Nema ništa što je Allāh nemoćan da učini.
4. Nema drugog boga osim Njega.
5. Allāh oduvijek postoji, bez početka je, zauvijek je, bez svršetka je.
6. Neće propasti, niti će nestati.
7. Biva samo ono što On hoće.
8. Mašta Ga ne može dokučiti, niti razum pojmiti.
9. Ne sliči stvorenjima.
10. Živ je, ne umire, postojan je, ne spava.
11. Allāh stvara i nema potrebe za stvorenim. On daje opskrbu bez truda i poteškoće.

12. On usmrćuje bez straha, On proživljuje bez umora i truda.

13. Allāh je oduvijek sa Svojim svojstvima. Stvaranjem Svojih stvorenja ni u čemu se nisu uvećala Njegova svojstva, On ih je imao i prije njihovog stvaranja. Kao što je sa Svojim svojstvima od praiskona (oduvijek), tako je On sa njima i zauvijek.

14. Allāh nije (tek) nakon stvaranja stvorenja stekao ime Stvoritelj, a niti (tek) sa stvaranjem svjetova ime Tvorac.

15. Allāh ima svu vlast i ničemu nije potčinjen. Stvoritelj je, a nije stvoren.

16. Allāh proživljava mrtve nakon što im je život udahnuo, stoga je On dostojan ovog imena (*El-Muhjī*, tj. Onaj koji Život daje) i prije njihovog proživljenja, kao i imena Stvoritelj prije njihovog stvaranja.

17. Sve je to tako jer je Allāh u svemu Svemoćni i nijedna stvar ne može bez Njega, On je za sve potreban. Svaki posao je Njemu lahak. Ništa Mu nije potrebno.

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

"Ništa nije kao On. On sve čuje i sve vidi." ⁵

18. Allāh je Svojim Znanjem stvorio sva stvorenja.

19. Svojim stvorenjima je odredio sudbine.

20. Odredio je svima njima njihov *edžel* (čas smrti).

21. Ništa Mu nije bilo skriveno prije nego ih je stvorio. Znao je šta će ljudi raditi prije nego su stvoreni.

22. Allāh je Svojim robovima naredio da Mu budu pokorni i zabranio im je da Mu budu neposlušni.

⁵ sūra eš-Šūra, 11. ājet

23. Sve se odvija po Njegovom određenju i Njegovoj volji. Njegova volja je izvršna. Njegovi robovi imaju onoliko svoje volje koliko im On dopušta. Ono što On hoće da im se desi – to biva, a što On neće – to im i ne bude.

24. Uzvišeni Allāh upućuje na pravi put one koje On hoće. Svojom milošću ih čuva i štiti. Svojom pravednošću On pusti u zabludu, ponizi i iskuša koga On hoće.

25. Svi ljudi se nalaze, po Njegovoj volji, između Njegove milosti i Njegove pravednosti.

26. Allāh je visoko iznad toga da neko odbije Njegovu naredbu i da Mu bude ravan.

27. Niko ne može odbiti Njegovu naredbu, ništa ne može Njegovu presudu odgoditi i niko Ga ne može nadvladati.

28. Mi u sve prethodno vjerujemo i čvrsto smo ubijeđeni da je sve što se dešava samo od Allāha.

29. I vjerujemo da je Muhammed Allāhov rob izabranik, Njegov odlikovani vjerovjesnik i Njegov poslanik kojim je On zadovoljan.

30. Muhammed je posljednji vjerovjesnik, vođa bogobožasnih, prvak poslanikā. On je miljenik Gospodara svjetova, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

31. Svaka tvrdnja o poslanstvu poslije Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je zabluda i slijeđenje strasti.

32. Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je poslat svim džinnima i cijelom čovječanstvu sa Allāhovom istinom, uputom i *nūrom* (svjetlošću).

33. Zaista je Qur'ān Allāhov govor, od Njega je kao govor potekao, bez ulaženja u kakvoću. Dostavio ga je Svome Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, putem Objave. Vjernici su

ga istinski prihvatili. Postali su čvrsto ubijeđeni da je on istinski Allāhov govor i da nije stvoren kao govor ljudi. Ko čuje Allāhov govor i ustvrdi da je on kao govor ljudi – postaje nevjernik. Allāh je takvoga pokudio, prekorio i zaprijetio mu džehennemom. Uzvišeni kaže:

سَأُصْلِيهِ سَقَرَ

"U Seqar (džehennem) ću Ja njega baciti." ⁶

A pošto je Allāh zaprijetio džehennemom onome ko kaže:

إِن هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ

"Ovo nije ništa drugo do govor ljudi!", ⁷

...mi shvatismo i čvrsto povjerasmo da je to govor Stvoritelja ljudi i da ne sliči njihovom govoru.

34. Onaj ko opisuje Uzvišenog Allāha nekim ljudskim svojstvom – postaje nevjernik. Ko ovo shvati kako treba – razuman je i udaljio se od riječi onih koji ne vjeruju. I on zna da Uzvišeni Allāh sa Svojim svojstvima nije kao čovjek.

35. Istina je da će stanovnici dženneta vidjeti Uzvišenog Allāha. O ovome se ne znaju pojedinosti i način. Vidjet će ga onako kako kaže Uzvišeni Allāh:

وُجُوهُ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ ۖ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ

"Toga dana će neka lica radosna biti, u Gospodara svoga će gledati." ⁸

To viđenje će biti onako kako to Allāh hoće i zna. Sve što je o tome dostavljeno od Resulullaha, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, u

⁶ sūra el-Muddethir, 26. ājet

⁷ sūra el-Muddethir, 25. ājet

⁸ sūra el-Qijāme, 22. i 23. ājet

sahīh (vjerodostojnim) hadīthima je onako kao što je on rekao i ima značenje onako kako je On htio. Mi se ne upuštamo u tumačenje toga na svoj način. Mi to viđenje ne zamišljamo svojom maštom. Niko se neće spasiti i uspjeti u svojoj vjeri, osim onoga ko se potpuno preda Uzvišenom Allāhu i Njegovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i koji sve ono što ga u sumnju dovodi vrati Onome koji sve zna.

36. *Islām* ne može stajati na čvrstim temeljima osim ako je zasnovan na potpunoj pokornosti i predanosti Allāhu. Onaj ko traži ono što svojim znanjem ne može dokučiti i ne zadovoljava se istinskom predajom Allāhu, njegova ga želja udaljava od čistog *tewhīda* – čiste vjere u Jednog Boga, od jasne spoznaje i ispravnog *īmāna* (vjerovanja). On nesigurno tumara između nevjerstva i vjere, svjedočenja Istine i njenog odbacivanja, te između potvrde vjere i negiranja; sumnjičav, izbezumljen, bolestan: niti je vjernik koji potvrđuje vjeru, a niti nevjernik koji je odbacuje.

37. Nije ispravan *īmān* (vjerovanje) u Allāhovo viđenje onih muslimana koji to viđenje zamišljaju ili komentarišu onako kako oni razumiju, jer je *te'wīl* (neosnovano tumačenje) Allāhovog viđenja – i svakog pojma koji pripada Božanstvu – *harām* (zabranjeno). U to treba vjerovati i to je vjerovanje muslimanā. Ko se ne bude čuvao poricanja i ne prestane s poređenjima – pada u grijeh i ne vjeruje u Allāhov *tenzīh* (savršenstvo). Zaista je naš Uzvišeni Gospodar opisan svojstvima *wahdanijeta* (jednoće) i atributima svojstvenim samo Njemu i nikome više od živih stvorenja.

38. Allāh Svevišnji je iznad granica i krajnjih ciljeva poimanja, iznad veličina, iznad tvari i iznad stvari. Njega ne može prostorno ograničiti šest strana orijentacije, kao što je slučaj sa stvorenjima.

39. *Mi'rādž* (uzdignuće) Resūlullāha, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, na nebesa je istina. Resūlullāh je obavio *isrā'* (noćno putovanje). Allāh ga je tjelesno i u budnom stanju uzdigao na nebesa, a potom dokle je Allāh htio, u visine. Počastio ga je čime je On htio i objavio mu ono što je objavio. Srce nije poreklo ono što je vidio, pa neka su Allāhova milost i spas na Resūlullāha, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i na ovom i na budućem svijetu.

40. Džennetski izvor kojim je Uzvišeni Allāh počastio Resūlullāha, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, a iz kojeg će se napiti njegov Ummet je istina.

41. *Šefā'at* (Resulullāhovo posredovanje kod Allāha za svoj ummet) kojeg će on upotrijebiti za ljude je istina, kao što prenose hadīthi.

42. *Mīthāq* (ugovor) kojeg je Uzvišeni Allāh sačinio sa Ādemom i njegovim potomstvom je istina.

43. Uzvišeni Allāh je oduvijek znao tačan broj onih koji će ući u džennet i broj onih koji će ući u džehennem. Taj broj se ne može povećati niti smanjiti.

44. Allāh također zna i kakva će djela ljudi činiti, jer je svakome olakšano da radi ono za šta je stvoren. Djela se vrednuju prema završnici. Sretan je onaj ko je Allāhovom odredbom sretan, a nesretan je onaj ko je Allāhovom odredbom nesretan.

45. Allāhova odredba, u osnovi, je tajna za Njegove robove. Nije dostupna ni bliskom meleku, niti odabranom poslaniku. Razmišljanje i raspravljanje o tome je opravdanje poraženih, stepenište uskraćenih i nivo razočaranih. Budite na oprezu i čuvajte se razmatranja i razmišljanja o tome. Allāh je ljudima onemogućio znanje o *qaderu* (određenju) i spriječio ih da ga dosegnu, kao što Uzvišeni kaže:

لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ

"On neće biti pitan za ono što radi, a oni će biti pitani." ⁹

Ko pita: "Zašto to čini?" – ne priznaje stav Qur'āna, a ko pobija stav Qur'āna – nevjernik je.

46. Sve ovo skupa je potrebno onima kojima je Uzvišeni Allāh osvijetlio srce. To su *ewlije* (Allāhovi štićenici). To je stepen onih koji su dobro upućeni u znanje. Znanje je dvojako: znanje dokučivo za stvorenja i znanje nedokučivo za stvorenja. Negiranje dokučivog znanja vodi u nevjerstvo, a traganje za nedokučivim znanjem je također nevjerstvo. Vjera u Jednog Allāha potvrđuje se samo prihvatanjem dokučivog znanja i ne traganjem za nedokučivim znanjem.

47. Mi vjerujemo u *Lewhul-Mahfūz* (Pomno čuvanu ploču), u *Qalem* (Pero) i u sve što je na *Lewhi* zabilježeno. Kada bi se sve stvoreno sakupilo da nešto što je Allāh zapisao na toj ploči postojećim, učini da ne postoji – ne bi to mogli učiniti, a kada bi se sve živo sakupilo da nešto što Allāh nije zapisao na toj ploči učini postojećim – ne bi to mogli učiniti. Tinta se osušila i ono što je zapisano ostaje do Sudnjeg Dana. Sve što je nekoga zadesilo – nije ga moglo mimoći, a sve što ga je mimoišlo – nije ga moglo zadesiti.

48. Vjernik treba shvatiti da je Allāhov *'ilm* (znanje) prethodio svakom Njegovom stvorenju. On je sve to mudro i neopozivo odredio. U tom određenju nema suprotnosti, opovrgavanja, osporavanja, dodavanja, niti mijenjanja. Nema smanjivanja, a ni povećavanja broja Njegovih stvorenja ni na nebesima ni na Zemlji. Ovo je srž *īmāna* (vjerovanja), temelj spoznaje i

⁹ sūra el-Enbijā', 23. ājet

priznavanja vjere u Allāhov *tewhīd* (jednoću) i Njegov *rububijjet*, kako Uzvišeni Allāh kaže u Qur'anu:

وَحَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا

"On je sve stvorio i kako treba odredio." ¹⁰

I Uzvišeni Allāh kaže:

وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَّقْدُورًا

"A Allāhova zapovijed je odredba konačna." ¹¹

Pa teško onome ko postane neprijatelj odredbi Uzvišenog Allāha i bolesnim srcem raspravlja o tome. On potajno, istražujući *gajb*, maštom nastoji otkriti njemu nedozvoljene i neotkrivene tajne i postaje – zbog onoga što govori o *gajbu* – grešni lažljivac.

49. 'Arš (prijestolje) i *Kursiji* (mjesto Allāhovih Stopalā) su istina.

50. Allāh može bez 'Arša i bez svega drugog.

51. On obuhvata i sve drugo izvan toga, a Svoja stvorenja je učinio nemoćnim da Ga dosegnu.

52. Mi kažemo – čvrsto vjerujući, svjedočeći i priznavajući – da je Uzvišeni Allāh uzeo Ibrāhīma, '*alejhis-selām*, za prijatelja, i da je Uzvišeni Allāh sigurno sa Musā'om, '*alejhis-selām*, razgovarao.

53. I vjerujemo u meleke, vjerovjesnike i u Knjige objavljene poslanicima i svjedočimo da su svi bili na jasnoj Istini.

54. One koji se okreću *qibli* (pravac u namāzu) nazivamo muslimanima i *mu'minima* (vjernicima), dok god priznaju vjeru koju je dostavio naš Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i dok potvrđuju sve ono što je on rekao i o čemu ih je obavijestio.

¹⁰ sūra el-Furqān, 2. ājet

¹¹ sūra el-Ahzāb, 38. ājet

55. Ne vodimo besmisleni raspravu o Uzvišenom Allāhu i ne popuštamo u Allāhovu vjeri.

56. Ne polemiziramo o Qur'ānu. Svjedočimo da je Qur'ān govor Gospodara svjetova. Dostavio ga je *Rūhu-l-Emīn* (Vjerni melek Džibril) i njemu podučio velikana svih poslanika, Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. Qur'ān je Allāhov govor kome nije ravan nikakav govor stvorenja. Mi ne govorimo da je Qur'ān stvoren i u tome se ne suprotstavljamo *džemā'atu* (zajednici muslimanā).

57. Mi nikoga ko se okreće *qibli* ne smatramo nevjernikom zbog grijeha koji počinu, sve dok ga ne ohalāli.

58. Mi ne kažemo da grijeh ne može nanijeti štetu onome ko ga počinu, a uz to je *mu'min* (vjernik) .

59. Mi molimo Allāha da oprost onim vjernicima koji su činili dobra djela i da ih Svojom milošću uvede u džennet, ali ne garantujemo i ne tvrdimo da su džennetlije. Molimo od Allāha oprost za muslimane grijешnike; mi se bojimo za njih, ali ih ne obeshrabujemo.

60. Sigurnost od Allāhove kazne i gubljenje nade u Allāhovu milost izvode iz vjere islāma. Put istine za muslimane koji se okreću našoj *qibli* je između ovog dvoga.¹²

61. Čovjek neće izgubiti svoj *īmān*, osim ako zaniječe ono što ga je uvelo u njega.

62. *īmān* (vjerovanje) je svjedočenje jezikom i potvrđivanje srcem.¹³

¹² Tj. straha od Allāha i nade u Njegovu milost (napomena izdavača)

63. Sve što je vjerodostojno preneseno od Resūlullāha, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, od šerī'ata i sve što je on objasnio – istina je.

64. *Īmān* (vjerovanje) je jedan. Njegovi nosioci su u osnovi ravnopravni. Razlika među njima je u stepenu strahopoštovanja i bogobožnosti prema Allāhu, u suprotstavljanju svemu što je nastrano i u izvršavanju Allāhovih naredbi.

65. Svi vjernici su štićenici Milostivog Allāha. Najbolji je kod Allāha onaj ko je najpokorniji i koji najdosljednije slijedi Qur'aṇ.

66. *Īmān* je vjera u Allāha, Njegove meleke, Njegove Knjige, Njegove poslanike, vjera u Sudnji Dan i da je Allāhova odredba, bila dobra ili zla, slatka ili gorka, od Uzvišenog Allāha je.

67. Mi vjerujemo u sve što je prethodno spomenuto. Mi ne pravimo razliku između Allāhovih poslanika i smatramo vjerodostojnim Objave koje su im dostavljene.

68. Počinioci velikih grijeha (od sljedbenika ummeta Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*) neće vječno ostati u vatri ako umru sa *tewhīdom* (vjerom u Jednog Allāha), makar se i ne pokajali. Nakon što Ga sretnu, vjerujući u Njega, oni će biti

¹³ Ova rečenica, kao što je to poznato sljedbenicima Istine, nije u saglasnosti sa onim na čemu su sljedbenici *ehliš-sunneta wel-džamā'ta* po pitanju definicije *īmāna* (vjerovanja), jer je ispravna definicija *īmāna* da se on sastoji iz vjerovanja srcem, potvrđivanja jezikom i djelima tjela. Očigledno ovdje autor slijedi mišljenje Ebū Hanīfe (čiji on pravac i predstavlja ovom knjigom, kako i stoji na sāmom njenom početku), koji je skoro usamljen na tom stavu. Na ovo su upozorili i ovo ispravili skoro svi komentatori ovoga djela (pogledaj, na primjer, prijevod ove poslanice na bosanski jezik sa komentarom Muhammed ibn 'AbdurRahmān el-Humejjisa, izdanje "AIO", Zenica, 1997. godine) (napomena izdavača)

pod Njegovom voljom i odredbom. Ako Allāh htjedne, oprostiće im grijeh Svojom dobrotom, kao što Uzvišeni kaže:

وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

"A oprostiće manje grijehe od toga kome On hoće."¹⁴

A ako bude htio, On će ih kazniti džehennemom, Svojom pravdom, zatim će ih iz vatre izvesti Svojom milošću i *šefā'atom* (zauzimanjem) onih koji su dostojni da se za njih zauzimaju. Zatim će ih poslati u Svoj džennet. To je stoga što Uzvišeni Allāh štiti one koji za Njega znaju i neće ih učiniti na ovom i budućem svijetu kao one koji Ga negiraju, koji nisu vjerovali u Allāhovu uputu i koji nisu zadobili Allāhovu zaštitu. *Gospodaru moj, Zaštitniče islāma i njegovih sljedbenika, učvrsti nas u islāmu, sve dok se, sa njim u srcu, ne sretnemo s Tobom.*

69. Mi smatramo da musliman može klanjati namāz za svakim bogobojaznim čovjekom, a i griješnikom, ako se okreće našoj *qibli*. Svakom od njih treba klanjati džennāzu, bio loš ili dobar.

70. Nikoga ne smijemo određivati za džennet ili za džehennem. Ne smijemo tvrditi za nekoga da je nevjernik, da je širk počinio ili licemjer postao, sve dok nešto od toga kod njega ne bude očito. Njegove tajne i sud o njima prepuštamo Uzvišenom Allāhu.

71. Mi smatramo da se ne smije dići oružje ni na koga od sljedbenika Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, osim na one koji to po šerī'atu zaslužuju.

72. Mi smatramo da ne treba ustati (pobuniti se) protiv naših imāmā i vođā, čak i ako budu nepravedni. Mi ih ne proklinjemo (ne dovimo protiv njih), niti im otkazujemo pokornost. Smatramo

¹⁴ sūra en-Nisā', 48. ājet

da je pokornost prema njima dio naređene pokornosti prema Allāhu. Molimo Allāha da budu dobri i da im oprosti.¹⁵

¹⁵ Zli učenjaci, sluge tāgūtā, i pored komentarisanja skoro svake riječi iz *metna* (originalnog teksta) knjige koju komentarišu, ovaj citat prečute ili samo prosto ponove ono što je autor već rekao. Oni koji su još i gori od ovih zlih se usude da ovu rečenicu "razrade" i jasno izjave da je danas jedino rješenje u popravljajući stanja ummeta i njihovih vladara – saburati na ovom stanju i odgajati sebe i one oko sebe, a nikako pobunjavati se protiv vladara muslimana, što je put zabludnika i haridžija. Ovakav je slučaj sa komentarom Tahāwijeve poslanice Ibn Ebī 'Izza el-Hanefija, "*Šerh el-'Aqīde et-Tahāwīje*", na koji je fusnote dao Nāsirud-Dīn el-Albānija. Naime, nakon riječi imāma Tahawija: "*Mi ne smatramo (dozvoljenim) pobunjivanje protiv naših vođa i wulātu umūrinā (čuvara naših stvari, tj. vladara), čak i ako su oni dhulumčari. Mi ne dovimo protiv njih i ne uklanjamo ruku iz pokornosti njima*",

– Nāsirud-Dīn el-Albānī je rekao:

"Komentator je u pogledu ovoga spomenuo nekoliko hadītha koje ćete vidjeti prenešene u njegovoj knjizi. Onda je on (tj. komentator) rekao: "A što se tiče pridržavanja pokornosti njima i ako su oni dhulumčari, to je zato što će u pobunjivanju protiv pokornosti njima biti više štete u poređenju sa onom štetom koja se dešava od njihovog dhulma. Štaviše, u strpljenju na njihovom dhulmu je iskupljenje loših djela, jer ih Allāh nije postavio na vlast nad nama (iz drugog razloga), osim zbog naših zlih djela. A nagrada i kazna su u skladu sa djelima. Tako je na nama da se trudimo da tražimo (Allāhov) oprost i terbijje (duhovni odgoj) i da očistimo naša djela. Uzvišeni je rekao: "**Tako mi prepuštamo vlast jednim silnicima nad drugim zbog onoga što su zaradili.**" (sūra el-En'ām, 129. ājet) Pa ako stado (tj. ummet) želi da od sebe ukloni dhulm od svog vladara, oni bi onda trebali napustiti dhulm." (kraj riječi imāma Ibn Ebī 'Izza el-Hanefija, "*Šerh el-'Aqīdeh et-Tahāwīje*", 431. str., izdanje "*El-Mekteb el-Islāmī*", 1403. godina hidžretska)

U svom skraćenom prenošenju riječi komentatora (Ibn Ebī 'Izza el-Hanefija), el-Albānī je spomenuo da je ovaj rekao da muslimani moraju nastojati da postignu et-terbijje (duhovni odgoj), iako taj izraz komentator uopšte nije upotrebio, već je na tom mjestu spomenuo et-tewbe (pokajanje).

Uglavnom, nakon što je spomenuo riječi autora (imāma et-Tahāwija), te komentatora knjige (Ibn Ebī 'Izza), koji svakako nisu živjeli u doba poput našeg, niti su njima vladali vladari koji su bili (kao što to današnji jesu) braća Židova i kršćana, demokrate, borci protiv Allāhovog dīna – el-Albānī nije zastao samo na prostoju ocjeni spomenutih hadītha i predaja, već je iskoristio priliku da njihove riječi o strpljenju na dhulmu vladara (riječi koje su ispravne kada je riječ o vladarima koji su grijешnici ali muslimani) “spusti” i primjeni tamo gdje se one ne smiju primjeniti, tj. na današnje vladare tzv. muslimanskih zemalja, koji su izašli na mnoga vrata iz vjere islāma, ako su ikada i bili muslimani, što je jasno svakom ko zna šta je tewhīd i Allāhov dīn. Dakle, el-Albānī se potrudio da kod čitaoca stvori utisak da su današnji vladari muslimani, te da je pravi put u strpljenju na njihovom dhulmu i da je pobina protiv njih ustvari put haridžluka i zablude. El-Albānī je rekao:

“A u ovome leži razjašnjenje metode kako se otarasiti (izbaviti) od dhulma vladara koji su “naše kože i našeg jezika”. A taj metod je u tome da se muslimani pokaju svome Gospodaru i isprave svoju 'aqīdu (vjerovanje) i da sebe i svoje porodice podižu (odgajaju) na ispravnom islāmu, ostvarujući ono o čemu Uzvišeni Allāh govori kada kaže: “Allāh zaista neće promijeniti stanje jednog naroda dok taj narod ne izmijeni ono što je u njemu (sām sebe, tj. svoj odnos prema Allāhu).” (sūra er-Ra'd, 11. ājet) A jedan od savremenih du'āt (dā'ijā, tj. pozivača) je na ovo ciljao kada je rekao: “Utemeljite (sagradite) islamsku državu u svojim srcima, pa će ona biti za vas utemeljena u vašoj zemlji.” A metod izbavljenja od ovoga nije u onome ono što neki ljudi pogrešno misle, a to je oružana pobuna protiv vladara sredstvom (putem) vojne revolucije, zbog toga što se to – pored toga što predstavlja jednu od savremenih novotarija ovoga doba – suprotstavlja

73. Mi slijedimo sunnet *i džemā'at*, a izbjegavamo podvojenost, razilaženje i razjedinjenost.

74. Mi volimo pravedne i povjerljive, a mrzimo nasilnike i izdajnike.

75. Mi za ono što nam je nejasno kažemo: "*Allāh najbolje zna*".

76. Mi smatramo da se *mesh* po mestvama (čarapama) čini na putovanju i kod kuće, kako je navedeno u *etheru* (predaji, hadīthu).

77. Obavljanje hadždža i džihād na Allāhovom putu sa vođama muslimanā, bili oni dobri ili loši, važi do Sudnjeg Dana. Niko ih ne može obesnažiti i opovrgnuti.

78. Mi vjerujemo u *Kirāmen Kātibīn* (meleke pisare). Uzvišeni Allāh ih je učinio našim čuvarima.

79. Mi vjerujemo u Meleka smrti koji je zadužen da uzima duše i ljudima i džinnima.

80. Mi vjerujemo u zagrobnu patnju za onoga ko je zasluži. I vjerujemo u pitanja Munkira i Nekīra u qaburu: *Ko je čovjekov Gospodar, koje je čovjek vjere i ko mu je poslanik? O ovome svjedoče hadīthi koje je izrekao Resūlullāh, sallallāhu 'alejhi we sellem, a koje su prenijeli njegovi drugovi, Allāh bio njima zadovoljan.*

šeri'atskim tekstovima, a koji naređenju mijenjanje onoga što je u njima (ljudima). Također je obaveza je očistiti temelj, da bi se na njemu sagradila građevina: "**Allāh će, sigurno, pomoći one koji Njega (Njegov dīn) pomažu. A Allāh je moćan i silan.**" (sūra el-Hadždž, 40. ājet) (kraj el-Albānijevih riječi)

Onome ko zna Allāhov dīn i ko zna stanje današnjih vladara, tągūtā, dobro je poznat Allāhov *hukm* (propis) o ovim riječima i onome koji ih je izgovorio ili napisao. (napomena izdavača)

81. *Qabur* (grob) je ili jedna od džennetskih bašči ili jedna od džehennemskih provalija.

82. Mi vjerujemo u proživljenje, u naknadu na Sudnjem Danu za počinjena djela, vjerujemo u predočavanje tih djela, u obračun za njih, u čitanje knjige u kojoj su zabilježena djela, u nagradu i kaznu za njih, u *Sirāt* (ćupriju) i u *Mizān* (vagu).

83. Džennet i džehennem su stvoreni. Nisu prolazni i neće ih nestati. Allāh je stvorio džennet i džehennem prije Svojih stvorenja, ljudi. Za džennet i džehennem je stvorio stanovnike. Koga hoće uvest će u džennet svojom milošću, a koga hoće uvest će u džehennem Svojom pravednošću. Svako radi za ono što mu je već određeno i zbog čega je stvoren.

84. Dobro i zlo su predodređeni (zapisani) ljudima.

85. Čovjekova sposobnost (mogućnost) neophodna za izvršenje određenog dobrog djela je Allāhova blagodat. Ta mogućnost se ne smije pripisati čovjeku, jer je neodvojiva od djela. Što se tiče zdrastvene, materijalne, fizičke i praktične mogućnosti, one su uslov za neko djelo i na njih se odnose Allāhove riječi:

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا

"Allāh ne opterećuje nikoga preko mogućnosti njegovih."¹⁶

86. Ljudska djela je Allāh stvorio, a ljudi ih zarađuju.

87. Allāh nije zadužio ljude preko njihovih mogućnosti, a oni nisu u mogućnosti više od onoga što ih je zadužio. Ovo je tumačenje riječi: "*Nema snage niti moći osim u Allāha.*" Mi tvrdimo: "*Niko nema moći i niko se ne može spasiti grijeha osim uz Allāhovu*

¹⁶ sūra el-Beqare, 286. ājet

pomoć. I niko nema snage da izvršava pokornost Allāhu i da bude čvrst u tome osim uz Allāhovu pomoć."

88. Sve se odvija po Allāhovoј volji, Njegovoj odredbi i Njegovom određenju. Njegova volja je iznad svih voljā. Njegova odredba vlada nad svim drugim odredbama. Allāh radi ono što hoće. Allāh nikada nije bio nasilnik. Uzvišen je od svakog zla i svih iskušenja. Čist je od svakog nedostatka i poroka.

لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ

"On neće biti pitan za ono što radi, a oni će biti pitani." ¹⁷

89. Dova i *sadaqe* živih koriste umrlim.

90. Uzvišeni Allāh uslišava dove i ispunjava potrebe.

91. Allāh posjeduje sve. Njega ništa ne posjeduje. Niko ne može bez Allāha ni jedan tren. Ko smatra da može bez Allāha jedan tren postaje nevjernik.

92. Allāh biva srdit i biva zadovoljan, ali ne kao stvorenja.

93. Mi volimo Resūlullāhove, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, drugove: ne pretjerujemo u ljubavi ni prema jednom od njih, ne odričemo se ni jednog od njih, ne volimo onog ko ih mrzi i ko ih po lošem spominje i samo ih po dobru spominjemo. Ljubav prema njima je vjera, vjerovanje i dobročinstvo. Mržnja prema njima je nevjerstvo, licemjerstvo i nepravda.

94. Potvrđujemo da *hilāfet* poslije Resūlullāha, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, pripada prvo Ebū Bekru es-Siddīqu, *Allāh bio zadovoljan njime*, po zaslugama i prednostima nad cijelim ummetom, zatim 'Umer ibn el-Hattābu, *Allāh bio zadovoljan njime*, pa 'Uthmān ibn 'Affānu, *Allāh bio zadovoljan njime*, a

¹⁷ sūra el-Enbijā', 23. ājet

zatim 'Alī ibn Ebī Tālibu, *Allāh bio zadovoljan njime*. Oni su *hulefā'ur-rāšidūn* (pravovjerni vladari) i *e'immetul-muhtedūn* (upućeni imāmi).

95. Za desetoricu koje je imenovao Resūlullāh, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i obradovao ih džennetom, svjedočimo da će biti u džennetu. To činimo na osnovu Resūlullahovog svjedočenja za njih, a njegove riječi su istinite. Ti ashābi su: Ebū Bekr, 'Umer, 'Uthmān, 'Alī, Talha, Zubejr, Sa'd, Se'īd, 'AbdurRahmān ibn 'Awf i Ebū 'Ubejde ibnul-Džerrāh, a on je *emīn* (povjerenik) ovog Ummeta. *Allāh bio zadovoljan svima njima*.

96. Onaj ko lijepo govori o Resūlullāhovim, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, drugovima, o njegovim čestitim ženama koje su bez ikakve ljage, te o njegovom časnom potomstvu – taj je daleko od licemjerja.

97. Prvi učenjaci islāma, ashābi i njihovi sljedbenici – tabi'īni – su dobročinitelji. Oni su učeni i razumni. Spominju se samo po lijepim. Ko ih sa ružnim spominje – taj nije na pravom putu.

98. Mi nikom od *ewlijā'* ne dajemo prednost ni nad jednim vjerovjesnikom, i tvrdimo da je: "*jedan vjerovjesnik bolji od svih ewlijā'*".

99. Mi vjerujemo u one *kerāmete* (čuda) koje su oni imali i o kojima su vjerodostojno prenijete predaje pouzdanih prenosilaca.

100. Vjerujemo u predznake Sudnjeg Dana: pojavu Dedždžala, silazak 'Isā'a, sina Merjemina, sa nebesa, u izlazak Sunca sa zapada i pojavu *dābbetul-erd* (životinje iz zemlje) iz njoj određenog mjesta.

101. Ne vjerujemo u vračare i gatare, a ni u one koji tvrde nešto što je u suprotnosti sa Qur'ānom, sunnetom i *idžmā'om* (jedinostvenim mišljenjem) ummeta.

102. *Džemā'at* smatramo istinitim i ispravnim, a frakcionaštvo zabludom i kaznom.

103. Allāhova vjera i na Zemlji i na nebu je jedna. To je (*dīn*) islāma. Uzvišeni Allāh kaže:

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ

"Islam je zaista Allāhova vjera." ¹⁸

I Uzvišeni kaže:

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ

الْإِسْلَامَ دِينًا

"I zadovoljan sam da je vaša vjera islām." ¹⁹

104. Islam je vjera sredine (umjerenosti), između *tešbīha* (poređenja Njegovih svojstava sa svojstvima stvorenjā) i *ta'tīla* (poricanja Njegovih svojstava), između pravdanja Njegovom odredbom (*džebri*) i poricanja iste (*qader*), te između sigurnosti i očaja.

105. Ovo je naša vjera. Ovo je naše vanjsko i unutrašnje ubjeđenje. Utječemo se Allāhu od svega što je u suprotnosti od onoga što smo naveli i objasnili. Molimo Uzvišenog Allāha da nas učvrsti u vjerovanju i da umremo sa *īmānom*, da nas sačuva od raznih zabluda, od sektaškog učenja i pogrešnih frakcija, poput *mušebbihija*, *mu'tezila*, *džehmija*, *džebrija*, *qaderija* i ostalih koji su se udaljili od sunneta i džemā'ata. Oni slijepo slijede zabludu. Mi ih se odričemo i nemamo ništa s njima. Oni su za nas zalutali i na pogrešnom su putu. A kod Allāha je zaštita i uspjeh.

¹⁸ sūra Ālu 'Imrān, 19. ājet

¹⁹ sūra el-Mā'ide, 3. ājet

Wasitijska 'aqīda

(El-'Aqīdetul-Wāsitijje)

šejhul-islām

Teqī'ud-Dīn Ahmed ibn Tejmijje

AQĪDA ehlis-sunneta wel-džemā'ata 7 djela u jednom

WASITIJSKA 'AQĪDA

U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog.

Hvala Allāhu, Koji je poslao Svoga Poslanika sa uputom i vjerom istinitom da bi je uzdigao iznad svih vjera, a Allāh je dovoljan kao svjedok. Svjedočim da nema drugog boga osim Allāha Jedinog, Koji nema sudruga i svjedočim da je Muhammed, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, Njegov rob i poslanik.

VJEROVANJE U UZVIŠENOG ALLĀHA

VJEROVANJE SPAŠENE I POBJEDONOSNE SKUPINE

1. Vjerujemo u Uzvišenog Allāha, meleke, Knjige, poslanike, proživljenje nakon smrti, te u Allāhovo određenje dobra i zla.

TEMELJNA PRAVILA VEZANA ZA ALLĀHOVA SVOJSTVA

2. Vjerujemo u sve ono čime je Allāh u Qur'ānu Sebe opisao i u ono čime Ga je opisao Njegov Poslanik, *sallallāhu alejhi we selem*, (u sunnetu), bez *tahrifa* (izmjene), *ta'tila* (nijekanja), *tekjifa* (zalaženja u kakvoću) i *temthila* (poređenja).
3. Za Njega vjerujemo da:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

"Ništa nije kao On, On sve čuje i vidi".²⁰

²⁰ sūra eš-Šūra, 11. ājet

4. Ne niječemo ono čime je Sebe opisao.
5. Ne iskrivljujemo ājete i hadīthe koji o tome govore.
6. Ne činimo *ilhād* u pogledu Allāhovih imena niti qur'ānskih ājeta.
7. Ne poistovjećujemo Njegove osobine sa osobinama stvorenja.
8. On, Uzvišen neka je, nema imenjaka, sudruga i niko Mu ravan nije.
9. O Sebi više zna nego stvorenja, Njegov je govor tačan i iskren.
10. Poslanici koje je poslao su iskreni i pouzdani, za razliku od onih koji o Njemu govore ono što ne znaju.
11. Zato je rekao:

سُبْحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٢﴾ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨١﴾

"Veličanstven je Gospodar tvoj Dostojanstveni i daleko od onoga kako Ga oni predstavljaju! Neka je *selām* na poslanike i hvaljen neka je Allāh Gospodar svjetova". ²¹

12. Uzvišeni u ājetu negira opis kojim su Ga opisali neprijatelji poslanikā, te donosi *selām* na njih zbog ispravnosti onoga u što pozivaju.
13. Uzvišeni Allāh je, govoreći o Svojim svojstvima, negirao ono što Mu ne priliči, a potvrdio suprotno tome.

²¹ sūra es-Saffāt, 180.-182. ājet

14. To je Pravi put, put poslanikā, iskrenih, šehidā i dobrih ljudi, koje je Milostivi obdario Svojim blagodatima.
15. Ovo je put *ehliš-sunneta*, od kojeg ne odstupaju.

VJEROVANJE U ALLĀHOVA SVOJSTVA KOJIMA SE ON OPISAO U QUR'ĀNU

16. U suri el-Ihlās, koja vrijedi kao trećina Qur'āna, Uzvišeni kaže:

17.

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ

"Reci: 'On je Allāh – jedan! Allāh je Es-Samed! Nije se rodio i rođen nije i niko Mu ravan nije!'" ²²

18. U najznačajnijem qur'ānskom ājetu On kaže:

19.

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ ۚ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ ۚ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۚ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ ۚ

²² sūra el-Ihlās, 1.-4. ājet

إِلَّا بِمَا شَاءَ ۚ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ ۖ وَلَا يَـُٔودُهُ حِفْظُهُمَا ۚ
وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

"Allāh je – nema boga osim Njega – Živi i Vječni! Ne obuzima Ga ni drijemež ni san! Njegovo je ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji! Ko se može pred Njim zauzimati za nekoga bez dopuštenja Njegovog?! On zna šta je bilo i prije njih i šta će biti poslije njih, a od onoga što On zna drugi znaju samo onoliko koliko On želi. Njegov Kursijj obuhvata i Nebesa i zemlju i Njemu ne dojadi održavanje njihovo. On je Uzvišeni, Veličanstveni." ²³

20. Otuda, ko ovaj ājet prouči uveče – čuvaće ga melek i šejtān mu se neće približiti do svanuća.

ALLĀHOVA SVOJSTVA

SVOJSTVO ŽIVOTA

21.

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ

"... i osloni se na Živoga, Koji ne umire." ²⁴

SVOJSTVO ZNANJA

22.

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ

²³ sūra el-Beqare, 255. ājet

²⁴ sūra el-Furqān, 58. ājet

"On je Prvi (el-Ewwel) i Posljednji (el-Ākhir), edh-Dhāhir i el-Bātin, i On sve zna." ²⁵

23.

قَالَ نَبَأَنِي الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ

"...on je rekao: 'Kazao mi je Onaj Koji sve zna i Kome nije skriveno ništa'." ²⁶

24.

يَعْلَمُ مَا يَلْبُجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ

فِيهَا

"On zna šta u zemlji ulazi i šta iz nje izlazi, šta se s neba spušta i šta se prema njemu diže." ²⁷

25.

وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ

وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظِلْمَتِ الْأَرْضِ وَلَا

رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ

"U Njega su ključevi svih tajni, samo ih On zna. I On jedini zna šta je na kopnu i šta je u moru, i nijedan list ne opadne, a da On za njega ne zna. I nema zrna u tminama Zemlje, niti ičega svježeg niti ičega suhog, a da to nije u jasnoj Knjizi." ²⁸

²⁵ sūra el-Hadīd, 3. ājet

²⁶ sūra et-Tahrīm, 3. ājet

²⁷ sūra el-Hadīd, 4. ājet

²⁸ sūra el-En'ām, 59. ājet

26.

وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ

"I nijedna žena ne zanese niti rodi, osim s Njegovim znanjem." ²⁹

27.

لَنَعْلَمَنَّ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا

"Da znate da je Allāh kādar sve i da Allāh znanjem Svojim sve obuhvata." ³⁰

SVOJSTVO SNAGE

28.

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ

"Opskrbu daje jedino Allāh, Moćni i Jaki!" ³¹

SVOJSTVO SLUHA I VIDA

29.

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

"Niko nije kao On! On sve čuje i vidi." ³²

30.

إِنَّ اللَّهَ نِعْمًا يَعْظُمُ بِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا

²⁹ sūra Fātir, 11. ājet

³⁰ sūra et-Talāq, 12. ājet

³¹ sūra edh-Dhārijāt, 58. ājet

³² sūra eš-Šūra, 11. ājet

"Uistinu je divan Allāhov savjet! – A Allāh doista sve čuje i vidi." ³³

31.

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَدِّلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ
يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ

"Allāh je čuo riječi one koja se sa tobom o mužu svome raspravljala i Allāhu se jadala – a Allāh čuje razgovor vaš međusobni, jer Allāh, uistinu, sve čuje i sve vidi." ³⁴

32.

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَحَنُ أَعْيَاءُ سَنَكْتُبُ
مَا قَالُوا

"Allāh je čuo riječi onih koji su rekli: '*Allāh je siromašan, a mi smo bogati!*' Naredit ćemo Mi da se pribilježi ono što su oni rekli." ³⁵

33.

أَمْ تَحْسِبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ وَرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ

"Zar oni misle da Mi ne čujemo šta oni nasamo razgovaraju i kako se među sobom dogovaraju? Čujemo Mi, a izaslanici Naši, koji su uz njih, zapisuju." ³⁶

³³ sūra en-Nisā', 58. ājet

³⁴ sūra el-Mudžādele, 1. ājet

³⁵ sūra Ālu 'Imrān, 181. ājet

³⁶ sūra ez-Zuhruf, 80. ājet

34.

قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمْ أَسْمَعُ وَأَرَىٰ

"Ne bojte se!", reče On, 'Ja sam s vama, Ja sve čujem i vidim.'" ³⁷

35.

أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ

"Zar on ne zna da Allāh sve vidi?" ³⁸

36.

الَّذِي يَرْنٰكَ حِيْنَ تَقُوْمُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقْلُبُكَ فِى السَّجْدِيْنَ

"...Koji te vidi kada ustaneš da sa ostalima molitvu obaviš." ³⁹

37.

وَقُلْ اَعْمَلُوا فَسَيَرَىٰ اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُوْنَ

"I reci: 'Trudite se! Allāh će trud vaš vidjeti, a i Poslanik Njegov i vjernici.'" ⁴⁰

SVOJSTVO HTIJEJENJA

38.

³⁷ sūra Tā-Hā, 46. ājet

³⁸ sūra el-'Aleq, 14. ājet

³⁹ sūra eš-Šu'arā', 218. i 219. ājet

⁴⁰ sūra et-Tewbe, 105. ājet

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ۚ إِنَّ تَرْنَ أَنَا
أَقْلَّ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا

"A zašto nisi, kad si u vrt svoj ušao, rekao : '*Mašā'Allāh – moć je samo u Allāha!*' Ako vidiš da je u mene manje imetka i djece nego u tebe." ⁴¹

39.

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَتَلَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْيَبِئَتُ
وَلَكِنْ أَحْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَنْ ءَامَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا
أَفْتَتَلُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ

"Da je Allāh htio, ne bi se međusobno oni poslije njih ubijali, kad su im jasni dokazi već došli, ali oni su se razišli; neki od njih su vjerovali, a neki su poricali. A da je Allāh htio, oni se ne bi međusobno ubijali, ali Allāh radi ono što On želi." ⁴²

40.

أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ غَيْرِ مُحِلِّي الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ
حُرْمٌ ۗ إِنَّ اللَّهَ تَحَكُّمٌ مَا يُرِيدُ

"Dopušta vam se stoka, ali ne ona koja će vam se navesti. Dok obrede hadždža obavljate vam nije

⁴¹ sūra el-Kehf, 39. ājet

⁴² sūra el-Beqare, 253. ājet

dopušteno da lovite. Uistinu, Allāh propisuje što On hoće." ⁴³

41.

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ
تَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ

"Onome koga Allāh hoće da uputi – On srce njegovo prema islāmu raspoloži, a onome koga hoće da u zabludi ostavi – On srce njegovo stegne i umornim učini kao da čini napor da na nebo uzleti." ⁴⁴

SVOJSTVO LJUBAVI

42.

وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

"... i dobro činite. Allāh, zaista, voli one koji dobra djela čine." ⁴⁵

43.

وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ

"... i budite pravedni. Allāh, zaista, pravedne voli ." ⁴⁶

44.

فَمَا اسْتَقَمُّوْا لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا هُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ

⁴³ sūra el-Mā'ide, 1. ājet

⁴⁴ sūra el-En'ām, 125. ājet

⁴⁵ sūra el-Beqare, 195. ājet

⁴⁶ sūra el-Hudžurāt, 9. ājet

"Sve dok se oni ugovora budu pridržavali – pridržavajte se i vi, jer Allāh, zaista voli pobožne." ⁴⁷

45.

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ

"Allāh zaista voli one koji se često kaju i voli one koji se mnogo čiste." ⁴⁸

46.

فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ

"...pa, Allāh će, sigurno, umjesto njih dovesti ljude koje On voli i koji Njega vole." ⁴⁹

47.

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفَا كَانَهُمْ بَنِينَ

مَرَّصُونَ

"Allāh voli one koji se na Njegovu putu bore u redovima kao da su bedem čvrsti." ⁵⁰

48.

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

⁴⁷ sūra et-Tewbe, 7. ājet

⁴⁸ sūra el-Beqare, 222. ājet

⁴⁹ sūra el-Mā'ide, 54. ājet

⁵⁰ sūra es-Saff, 4. ājet

"Reci: 'Ako Allāha volite, mene slijedite, i vas će Allāh voljeti i grijehe vam oprostiti!' – a Allāh prašta i samilostan je." ⁵¹

SVOJSTVO ZADOVOLJSTVA

49.

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ

"Allāh će biti njima zadovoljan, a i oni će biti Njime zadovoljni." ⁵²

SVOJSTVO MILOSTI

50.

إِنِّي أُلْقِيَ إِلَى كِتَابِ كَرِيمٍ ﴿١٦﴾ إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ

"...meni je dostavljeno jedno poštovanja vrijedno pismo; od Sulejmana je i glasi: '*U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog...*' " ⁵³

51.

رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً

"Gospodaru naš, Ti sve obuhvataš milošću i znanjem." ⁵⁴

⁵¹ sūra Ālu 'Imrān, 31. ājet

⁵² sūra el-Bejjine, 8. ājet

⁵³ sūra en-Neml, 29. i 30. ājet

⁵⁴ sūra Gāfir / el-Mu'min, 7. ājet

52.

وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا

"On je prema vjernicima samilostan." ⁵⁵

53.

كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ

"Gospodar vaš je sām Sebi propisao da bude milostiv." ⁵⁶

54.

وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

"On prašta i milostiv je." ⁵⁷

55.

فَإِنَّ اللَّهَ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

"...a Allāh je najbolji čuvar i On je najmilostiviji!" ⁵⁸

SVOJSTVO GNJEVA, SRDŽBE I MRŽNJE

56.

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَعَذَابُ اللَّهِ

عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا

"Onome ko namjerno ubije vjernika kazna će biti džehennem u kom će vječno ostati; Allāh će na njega

⁵⁵ sūra el-Ahzāb, 43. ājet

⁵⁶ sūra el-En'ām, 54. ājet

⁵⁷ sūra Jūnus, 107. ājet

⁵⁸ sūra Jūsuf, 64. ājet

gnjev Svoj spustiti, proklet će ga i patnju mu veliku pripremiti." ⁵⁹

57.

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَصْحَبَ ٱللَّهُ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ

"To će biti zato što su ono što izaziva Allāhovu srdžbu slijedili, a ono čime je On zadovoljan prezirali." ⁶⁰

58.

فَلَمَّا ءَاسَفُونَا اٰنْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ اٰجْمَعِينَ

"A kad izazvaše Naš gnjev – Mi ih kaznismo i sve ih potopismo." ⁶¹

59.

وَلٰكِنْ كَرِهَ ٱللَّهُ اٰنْبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ اٰقْعُدُوْا مَعَ ٱلْقَاعِدِيْنَ

"...ali Allāhu je bilo mrsko da (licemjери u boj) idu, pa ih je zadržao, i bilo im je rečeno: 'Sjedite sa onima koji sjede!' " ⁶²

60.

كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ ٱللَّهِ اَنۢ يَقُولُوْا مَا لَا تَفْعَلُوْنَ

"O kako je Allāhu mrsko kada govorite ono što ne radite!" ⁶³

⁵⁹ sūra en-Nisā', 93. ājet

⁶⁰ sūra Muhammed, 28. ājet

⁶¹ sūra ez-Zuhruf, 55. ājet

⁶² sūra et-Tewbe, 46. ājet

⁶³ sūra es-Saff, 3. ājet

SVOJSTVO DOLASKA

61.

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ
وَقُضِيَ الْأَمْرُ إِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

"Čekaju li oni da im Allāh dođe u tminama oblaka i meleki i da bude svemu kraj?! – A Allāhu se sve vraća." ⁶⁴

62.

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ
آيَاتِ رَبِّكَ

"Zar oni čekaju da im meleki dođu, ili da im Gospodar tvoj dođe ili neki predznaci od Gospodara tvoga?" ⁶⁵

63.

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا

"I kada dođe Gospodar tvoj, a meleki budu sve red do reda." ⁶⁶

64.

وَيَوْمَ تَشَقُّقُ السَّمَاءُ بِالْغَمَمِ وَنُزِّلَ الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا

"A na Dan kada se nebo rastvori i samo tanak oblak pojavi i kada se meleki sigurno spuste." ⁶⁷

⁶⁴ sūra el-Beqare, 210. ājet

⁶⁵ sūra el-En'ām, 158. ājet

⁶⁶ sūra el-Fedžr, 22. ājet

⁶⁷ sūra el-Furqān, 25. ājet

SVOJSTVO LICA

65.

وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَلِ وَالْإِكْرَامِ

"Ostaje samo Lice Gospodara tvoga, Veličanstvenog i Plemenitog." ⁶⁸

66.

كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ

"Sve će, osim Njegovog Lica, propasti!" ⁶⁹

SVOJSTVO DVIJE RUKE

67.

قَالَ يٰٓإِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإَيْدِي

"Šta te je navelo (o Iblise) da se ne pokloniš onome koga sam sa Svoje Dvije Ruke stvorio?" ⁷⁰

68.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا ۚ بَلْ يَدَاهُ

مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ

"Jevreji govore: '*Allāhova Ruka je stisnuta!*' Stisnute bile ruke njihove i prokleti bili zbog toga što govore! Ne,

⁶⁸ sūra er-Rahmān, 27. ājet

⁶⁹ sūra el-Qasas, 88. ājet

⁷⁰ sūra Sād, 75. ājet

obje Ruke Njegove su pružene, On udjeljuje koliko hoće!" ⁷¹

SVOJSTVO DVA OKA

69.

وَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا

"A ti strpljivo čekaj presudu Gospodara svoga, Ti si pod Očima Našim." ⁷²

70.

وَحَمَلْنَاهُ عَلَىٰ ذَاتِ الْأَوْحِ وَدُسِّرَ ۖ وَجَّرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءً لِّمَن كَانَ
كُفِرَ

"A njega (Nūha) smo nosili na onoj od dasaka i klinaca sagrađenoj (lađi) koja je plovila pod Našim Očima; nagrada je to bila za onoga koji je odbačen bio." ⁷³

71.

وَأَلْفَيْتُ عَلَيْكَ حُبَّةً مِّنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَىٰ عَيْنِي

"... i Ja sam učinio da te (o Mūsā) svako voli i da rasteš pod Okom Mojim ." ⁷⁴

SVOJSTVO LUKAVSTVA I SPLETKE

72.

⁷¹ sūra el-Mā'ide, 64. ājet

⁷² sūra et-Tūr, 48. ājet

⁷³ sūra el-Qamer, 13. i 14. ājet

⁷⁴ sūra Tā-Hā 39. ājet

وَهُوَ شَدِيدُ الْمِحَالِ

"...i On posjeduje veliko lukavstvo." ⁷⁵

73.

وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينَ

"I nevjernici počеше smišljati splotke, ali je i Allāh splotke kovao! A Allāh to najbolje umije!" ⁷⁶

74.

وَمَكْرُوا مَكْرًا وَمَكْرَنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

"...i smišljali su splotke, a i Mi smo, ali oni to nisu osjećali." ⁷⁷

75.

إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ۖ وَأَكِيدُ كَيْدًا ﴿١٥﴾

"Oni se služe splotkama, ali i Ja se njima služim." ⁷⁸

SVOJSTVO OPROSTA, MILOSTI, PONOSA I MOĆI

76.

إِنْ تُبْدُوا خَيْرًا أَوْ تُخَفُّوهُ أَوْ تَعْفُوا عَنْ سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا قَدِيرًا

"Bilo da vi dobro djelo javno učinite ili ga sakrijete ili nepravdu oprostite – pa, Allāh mnogo prašta i sve može." ⁷⁹

⁷⁵ sūra er-Ra'd, 13. ājet

⁷⁶ sūra Ālu 'Imrān, 54. ājet

⁷⁷ sūra en-Neml, 50. ājet

⁷⁸ sūra et-Tāriq, 15. i 16. ājet

⁷⁹ sūra en-Nisā', 149. ājet

77.

وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

"Neka im oprostite i ne zamjere! Zar vam ne bi bilo drago da i vama Allāh oprostí? A Allāh prašta i samilostan je."

80

78.

وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ

"A ponos pripada Allāhu, Poslaniku Njegovom i vjernicima." ⁸¹

79.

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَا أُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ

"E, tako mi ponosa Tvoga" – reče – "sigurno ću ih sve na sranputicu navesti." ⁸²

SVOJSTVO IMENA

80.

تَبَرَّكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

"Neka je uzvišeno ime Gospodara tvoga, Veličanstvenog i Plemenitog !" ⁸³

⁸⁰ sūra en-Nūr, 22. ājet

⁸¹ sūra el-Munāfiqūn, 8. ājet

⁸² sūra Sād, 82. ājet

⁸³ sūra er-Rahmān, 78. ājet

81.

فَاعْبُدْهُ وَأَصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا

"Zato se samo Njemu klanjaj i u tome budi ustrajan!
Znaš li da ime Njegovo ima iko?!" ⁸⁴

**BROJNI AJETI NEGIRAJU DA JE UZVIŠENOM ALLĀHU
NEŠTO RAVNO ILI SLIČNO, A DRUGI NEGIRAJU
ODREĐENA SVOJSTVA U CILJU POTVRDE NJEGOVOG
SAVRŠENSTVA**

82.

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

"...i niko Mu ravan nije!" ⁸⁵

83.

فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Zato ne činite svjesno druge Allāhu ravnim." ⁸⁶

84.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

"Ima ljudi koji su mjesto Allāha *endāde* (ortake, partnere, lažna božanstva) prihvatili, vole ih kao što se Allāh voli."

⁸⁷

⁸⁴ sūra Merjem, 65. ājet

⁸⁵ sūra el-Ihlās, 4. ājet

⁸⁶ sūra el-Beqare, 22. ājet

⁸⁷ sūra el-Beqare, 165. ājet

85.

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا

"I reci: 'Hvaljen neka je Allāh Koji Sebi nije uzeo djeteta, Koji u vlasti nema sudruga i Kome ne treba zaštitnik zbog nemoći – i hvaleći Ga veličaj!'" ⁸⁸

86.

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

"Ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji hvali Allāha, Njemu vlast i Njemu pohvala; On sve može!" ⁸⁹

87.

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾
الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ
شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا

"Neka je Uzvišen Onaj Koji robu svome objavljuje Qur'an da bi (svim) svjetovima bio opomena, Onaj Kome pripada vlast na Nebesima i na zemlji, Koji nema djeteta, Koji u vlasti nema sudruga i Koji je sve stvorio i kako treba uredio!" ⁹⁰

⁸⁸ sūra el-Isrā', 111. ājet

⁸⁹ sūra et-Tegābun, 1. ājet

⁹⁰ sūra el-Furqān, 1. i 2. ājet

88.

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا لَذَهَبَ كُلُّ إِلَهٍ
بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّا بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٩١﴾
عَلِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَلَّىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Allāh nije uzeo Sebi sina i s Njim nema drugoga boga! Inače, svaki bi bog s onim što je stvorio – radio što bi htio i jedan drugog bi pobjeđivao. Hvaljen neka je Allāh koji je daleko od onoga što oni iznose. Koji zna i nevidljivi i vidljivi svijet i On je vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju!"⁹¹

89.

فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

"Zato ne navodite Allāhu slične! Allāh doista zna, a vi ne znate."⁹²

90.

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ
بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى
اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

"Reci: "Gospodar moj zabranjuje razvrat, i javni i potajni, i grijeh, i neopravdanu primjenu sile, i da

⁹¹ sūra el-Mu'minūn, 91. i 92. ājet

⁹² sūra en-Nahl, 74. ājet

Allāhu smatrate ravnim one za koje On nikakav dokaz objavio nije, i da o Allāhu govorite ono što ne znate". " 93

SVOJSTVO UZVIŠENJA IZNAD 'ARŠA

91.

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى

"Milostivi se iznad 'Arša uzvisio." 94

92.

ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ

"...a onda se iznad 'Arša uzvisio." 95

93.

يَعِيسَى إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ

"O 'Isā, dušu ću ti uzeti i Sebi te uzdići." 96

94.

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ

"... već ga je Allāh Sebi uzdigao." 97

95.

إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ

⁹³ sūra el-E'rāf, 33. ājet

⁹⁴ sūra Tā-Hā, 5. ājet

⁹⁵ sūra el-E'rāf, 54. ājet, sūra Jūnus, 3. ājet, sūra er-Ra'd, 2. ājet, sūra el-Furqan 59. ājet, sūra es-Sedžde, 4. ājet i sūra el-Hadid, 4. ājet

⁹⁶ sūra Ālu 'Imrān, 55. ājet

⁹⁷ sūra en-Nisā', 158. ājet

"K Njemu se dižu lijepe riječi, i dobro djelo On prima."

⁹⁸

96.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَهْمَنُ ابْنُ لِي صِرَاحًا لَعَلِّي أَبْلُغُ الْأَسْبَابَ ﴿٦٦﴾ أَسْبَابَ

السَّمَوَاتِ فَأَطَّلَعَ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لِأَظُنُّهُ كَذِبًا

"O Hāmāne", reče faraon "sagradi mi jedan toranj ne bih li stigao do staza, staza nebeskih, ne bih li se uspeo do Musāova Boga, a ja smatram da je on, zaista lažac." ⁹⁹

97.

ءَأَمِنْتُمْ مَّنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ تَخْسِفَ بِكُمْ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿٦٧﴾ أَمْ

أَمِنْتُمْ مَّنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ۖ فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ

"Jeste li sigurni da vas neće Onaj Koji je na nebesima u zemlju utjerati, kada se ona počne iznenada tresti? Ili jeste li sigurni da Onaj Koji je na nebesima neće na vas vjetar s kamenjem poslati? Tada biste saznali kakva je prijetnja Moja." ¹⁰⁰

⁹⁸ sūra Fātir, 10. ājet

⁹⁹ sūra Gafir/el-Mu'min, 36. i 37. ājet

¹⁰⁰ sūra el-Mulk, 16. i 17. ājet

98.

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى
الْعَرْشِ ۚ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ
وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا ۚ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

"U šest vremenskih razdoblja On je Nebesa i zemlju stvorio i onda se iznad Arša uvisio; On zna šta u Zemlju ulazi i šta iz nje izlazi; šta s neba silazi i šta se prema njemu diže, On je s vama gdje god bili, i sve što radite Allāh vidi." ¹⁰¹

SVOJSTVO PRISUTNOSTI

99.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ
مِنْ جَوَىٰ ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةَ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَىٰ
مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا
يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

"Zar ne znaš da Allāh zna što je na Nebesima i što je na zemlji? Nema tajnih razgovora među trojicom a da On nije četvrti, niti među petoricom a da On nije šesti, ni kad ih je manje ni kad ih je više, a da On nije sa njima gdje god oni bili; On će ih na Sudnjeme danu

¹⁰¹ sūra el-Hadīd, 4. ājet

obavijestiti o onome što su radili, jer Allāh sve dobro zna." ¹⁰²

100.

إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّا اللَّهُ مَعَنَا

"... i kad je on rekao drugu svome: *"Ne brini se, Allāh je s nama!"*" ¹⁰³

101.

قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَى

"Ne bojte se !" reče On, "Ja sam s vama, Ja sve čujem i vidim." ¹⁰⁴

102.

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

"Allāh je s onima koji se Njega boje i grijeha klone i koji dobra djela čine." ¹⁰⁵

103.

وَأَصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

"... i budite izdržljivi, jer Allāh je, zaista, s izdržljivim !" ¹⁰⁶

¹⁰² sūra el-Mudžādela, 7. ājet

¹⁰³ sūra et-Tewbe, 40. ājet

¹⁰⁴ sūra Tā-Hā, 46. ājet

¹⁰⁵ sūra en-Nahl, 128. ājet

¹⁰⁶ sūra el-Enfāl, 46. ājet

104.

كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ

"Koliko su samo puta malobrojne čete, nadjačale mnogobrojne čete! A Allāh je s izdržljivim." ¹⁰⁷

SVOJSTVO GOVORA

105. i 106.

وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا

"... a čije su riječi od Allāhových istinitije?" ¹⁰⁸

107.

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَى ابْنُ مَرْيَمَ

"A kada Allāh rekne: "O 'Isā sine Merjemin ..." ¹⁰⁹

108.

وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا

"Riječi Gospodara tvoga vrhunac su istine i pravde." ¹¹⁰

109.

وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا

"...A Allāh je sigurno s Musāom razgovarao." ¹¹¹

¹⁰⁷ sūra el-Beqare, 249. ājet

¹⁰⁸ sūra en-Nisā', 87. i 122. ājet

¹⁰⁹ sūra el-Mā'ide, 116. ājet

¹¹⁰ sūra el-En'ām, 115. ājet

¹¹¹ sūra en-Nisā', 164. ājet

110.

مِنْهُمْ مَّنْ كَلَّمَ اللَّهُ

"... s nekima od njih (poslanikā) je Allāh govorio." ¹¹²

111.

وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ

"I kada Nam Musā dođe u određeno vrijeme i kada mu Gospodar njegov progovori..." ¹¹³

112.

وَنَدَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا

"Mi smo ga (Musāa) s desne strane Tūra zovnuli i Sebi ga približili da čuje Riječi Naše." ¹¹⁴

113.

وَإِذْ نَادَىٰ رَبُّكَ مُوسَىٰ أَنْ أَتِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

"A kad je Gospodar tvoj Musāa zovnuo: *"Idi narodu koji se prema sebi ogriješio"*." ¹¹⁵

114.

وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ

"*'Zar vam to drvo nisam zabranio?!'*, zovnu ih Gospodar njihov." ¹¹⁶

¹¹² sūra el-Beqare, 253. ājet

¹¹³ sūra el-E'rāf, 143. ājet

¹¹⁴ sūra Merjem, 52. ājet

¹¹⁵ sūra eš-Su'arā, 10. ājet

¹¹⁶ sūra el-E'rāf, 22. ājet

115.

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ

"A na dan kada ih On pozove i upita: "Gdje su oni koje ste Meni ravnim smatrali?" ¹¹⁷

116.

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ

"A na Dan kad ih On pozove i upita: 'Šta ste poslanicima odgovorili?' " ¹¹⁸

117.

وَإِنْ أَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ

"Ako te neki od mnogobožaca zamoli za zaštitu, ti ga zaštititi da bi saslušao Allāhov govor." ¹¹⁹

118.

وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ تَحَرَّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا

عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

"A neki među njima su Allāhove riječi slušali pa su ih, pošto su ih shvatili, svjesno izvrnuli." ¹²⁰

¹¹⁷ sūra el-Qasas, 62. ājet

¹¹⁸ sūra el-Qasas, 65. ājet

¹¹⁹ sūra et-Tewbe, 6. ājet

¹²⁰ sūra el-Beqare, 75. ājet

119.

يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلِمَ اللَّهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا

"...žele da promijene Allāhove riječi. Reci: 'Vi nas nećete pratiti!' " ¹²¹

120.

وَأْتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ
تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا

"Kazuj iz Knjige Gospodara svoga ono što ti se objavljuje, niko ne može da izmijeni Riječi Njegove." ¹²²

121.

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَقُصُّ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ
يَخْتَلِفُونَ

"Ovaj Qur'an sinovima Israilovim kazuje najviše o onome u čemu se oni razilaze." ¹²³

QUR'AN JE ALLĀHOVA OBJAVA

122.

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ

"...a ova Knjiga koju objavljujemo je blagoslovljena..." ¹²⁴

¹²¹ sūra el-Feth, 15. ājet

¹²² sūra el-Kehf, 27. ājet

¹²³ sūra en-Neml, 76. ājet

¹²⁴ sūra el-En'ām, 155. ājet

123.

لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ
يَتَفَكَّرُونَ ۚ اللَّهُ

"Da ovaj Qur'aṅ kakvom brdu objavimo, ti bi vidio kako je strahopoštovanja puno i kako bi se od straha pred Allāhom raspalo." ¹²⁵

124.

وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَّكَانَ آيَةٍ ۚ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنْزِلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ
مُفْتَرٍ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٦١﴾ قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِن رَّبِّكَ
بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٢﴾ وَلَقَدْ
نَعَلِمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ
إِلَيْهِ أَعِجْمِي ۖ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُّبِينٌ

"Kada Mi ājet dokinemo drugim, a Allāh najbolje zna što objavljuje, oni govore: "Ti samo izmišljaš!" A nije tako, nego većina njih ne zna. Reci: 'Od Gospodara tvoga objavljuje ga melek Džibril i kao istinu, da još više učvrsti vjernike u vjerovanju i da bude putokaz i radosna vijest svim muslimanima.' Mi dobro znamo da oni govore: 'Poučava ga jedan čovjek!' Jezik je onoga zbog koga oni krivo govore jezik tuđina, a ovaj je Qur'aṅ na jasnome arapskom jeziku." ¹²⁶

¹²⁵ sūra el-Hašr, 21. ājet

¹²⁶ sūra en-Nahl, 101.-103. ājet

VJERNICI ĆE VIDJETI ALLĀHA NA ONOME SVIJETU

125.

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ ﴿٢٢﴾ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ

"Toga će dana neka lica blistava biti, u Gospodara će svoga gledati." ¹²⁷

126.

عَلَى الْأَرْآيِكِ يَنْظُرُونَ

"... sa divana gledati ." ¹²⁸

127.

لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ

"One koji čine dobra djela čeka nagrada, i više od toga."

¹²⁹

128.

هُمْ مَّا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ

"U njemu će imati sve što zažele – a od Nas i više." ¹³⁰

129. Brojni su ājeti koji govore o vjerovanju u Uzvišenog Allāha.

130. Svako ko istinski traži uputu – naći će je u Časnom Qur'anu.

¹²⁷ sūra el-Qijāme 22. i 23. ājet

¹²⁸ sūra el-Mutaffifūn, 23. ājet

¹²⁹ sūra Jūnus 26. ājet

¹³⁰ sūra Qāf, 35. ājet

VJEROVANJE U ONO ČIME JE POSLANIK, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, OPISAO UZVIŠENOG ALLĀHA

131. Resulullahov, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, sunnet je tumač Qur'āna.

132. Obaveza je vjerovati u sve sa čime je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, opisao Uzvišenog Allāha.

133. Primjer za to jesu sljedeći hadīthi:

"Uzvišeni Allāh se u zadnjoj trećini svake noći spušta na zemaljsko nebo i govori: 'Ko me zove – odazvat ću se, ko nešto traži – dat ću mu, ko me zamoli za oprost – oprostit ću mu.' "¹³¹

SVOJSTVO RADOVANJA

134. ***"Allāh se više obraduje pokajanju (tewbi) Svoga roba nego onaj ko pronade svoju jahalicu u pustinji." "***¹³²

SVOJSTVO SMIJEHA

135. ***"Allāh se smije dvojici ljudi; jedan od njih ubije drugoga, a obojica su džennetlije." "***¹³³

¹³¹ hadīth bilježe el-Buhārī (1145) od Ebū Hurejre i Muslim (758) od Ebū Se'īda el-Hudrija, *radijallāhu 'anh*

¹³² hadīth bilježe el-Buhārī (6309) i Muslim (2747) od Enesa ibn Mālika, *radijallāhu 'anh*

¹³³ hadīth bilježe el-Buhārī (2826) i Muslim (18909) od Ebū Hurejre, *radijallāhu 'anh*

SWOJSTWO ČUĐENJA (I SMIJEHA)

136. *"Allāh se čudi tome kako Njegovi robovi izgube nadu u kišu; gleda u njih i smije se, jer zna da je izlaz blizu."*
Hadīth je hasen (dobar).¹³⁴

SWOJSTWO NOGE ILI STOPALA

137. *"U džehennem će neprestano biti bacani ljudi (i džinni), a on će govoriti: 'Ima li još?', sve dok Uzvišeni u njega (u drugoj verziji: "...na njega...") ne stavi Svoje Stopalo, pa će se zbiti i reći: 'Dosta je, dosta je!'"*¹³⁵

SWOJSTWO GOVORA I GLASA

138. *"Uzvišeni će reći: 'O Ādeme!' – 'Odazivam se', odgovoriće on, a On će ga zovnuti: 'Allāh ti naređuje da od svoga potomstva odvojiš dio za vatru...'"*¹³⁶

139. *"Nema nijednog čovjeka, a da Uzvišeni Allāh sa njim neće govoriti, bez zastora i prevodioca."*¹³⁷

¹³⁴ hadīth bilježe Ahmed (4/11) i Ibn Mādže (181) kao predanje Ebū Rāzina. Ovaj lanac je slab jer u njemu postoji Wekī' ibn Hudus. Međutim, pojačavaju ga drugi lanci. Vidi *"Zewā'idul-Musned"* (4/12) od 'Abdullāha ibn Ahmeda, *"Es-Sunne"* (1120) i Taberānjev *"El-Kebīr"* (19/211-214), gdje je prenešen u izmijenjenoj verziji

¹³⁵ hadīth bilježe el-Buhārī (7384) i Muslim (2848) od Enesa ibn Mālika, *radijallāhu 'anh*

¹³⁶ hadīth bilježe el-Buhārī (6529) i Muslim (322) i (379) od Ebū Se'ida el-Hudrija, *radijallāhu 'anh*

¹³⁷ hadīth bilježe el-Buhārī (539) i Muslim (1016) od 'Ādija ibn Hātima, *radijallāhu 'anh*

SVOJSTVO UZVIŠENOSTI

140. ***"Gospodaru naš, Koji si na nebesima, sveto je ime Tvoje. Tvoje određenje obuhvata Nebesa i zemlju. Tvoja milost obuhvata Nebesa, zato je spusti i na zemlju. Oprosti naše grijehе i pogreške. Ti si Gospodar dobrih, spusti Svoju milost i lijek za glavobolju."***¹³⁸

141. ***"Zar mi nećete povjerovati, a povjerenik sam Onoga Koji je na nebesima?"***¹³⁹

142. ***"... 'Arš je iznad toga, a Uzvišeni Allāh je iznad 'Arša i zna šta radite."*** (Ebū Dāwūd, et-Tirmidhī i drugi)¹⁴⁰

143. Pitanje Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, pitanje upućeno robinji: ***'Gdje je Allāh?'*** – *'Na nebesima'*, odgovori ona, a on ponovo upita: ***'Ko sam ja?'*** – *'Allāhov Poslanik'*, ponovo odgovori ona, na šta reče Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: ***'Oslobodi je, ona je vjernica!'*** (Muslim)¹⁴¹

¹³⁸ hadīth od Ebū Dardā'a, *radijallāhu 'anh*, bilježe Ebū Dāwūd (3892), en-Nesā'ī u *"Amelul-Jewmi wel-Lejle"* (1037), Hākim (1/344), el-Bejheqī u *"El-Esmā'u wes-Sifāt"* (423). Ovaj hadīth je *da'if* (slab) jer u lancu postoji čovjek po imenu Zijād ibn Muhammed Ensārī, a od njega *muhaddithi* ne primaju hadīthe (*metruk*). Vidi *"Et-Taqrīb"* i *"El-Mizān"* (2/98) od edh-Dhehebija.

¹³⁹ dio dužeg hadītha koji su zabilježili el-Buhārī (3451) i Muslim (1064)

¹⁴⁰ hadīth bilježe Ebū Dāwūd (4723) i neki drugi imāmi. Hadīth ima više slabosti

¹⁴¹ hadīth je preko Mu'āwije ibn Hakema Sulemija, *radijallāhu 'anh*, zabilježio imām Muslim (537)

SVOJSTVO PRISUTNOSTI

144. *"Najbolje je vjerovanje biti svjestan da je Allāh sa čovjekom, ma gdje bio."*¹⁴²

SVEVIŠNJI JE ALLĀH ISPRED KLANJAČA

145. *"Kada neko stane da klanja, Allāh je ispred njega. Zato ne pljujte ispred sebe, niti na desnu stranu, već na lijevu ili pod stopalo."* (Muteffekun 'alejh)¹⁴³

UZVIŠENOST I NEKA DRUGA SVOJSTVA

146. *"Allāhu moj, Gospodaru sedam nebesa, Gospodaru 'Arša velikog, Gospodaru svega! Ti daješ da zrnevlje i košpice kličaju, Ti si objavio Tewrāt, Indžil i Qur'ān, Tebi se utječem od zla svakog živog bića kojim Ti vladaš. Allāhu moj, Ti si Prvi, ništa nije bilo prije Tebe, Ti si Posljednji, ništa neće biti poslije Tebe, Ti si Edh-Dhāhir, ništa nema iznad Tebe, Ti si El-Bātīn, između Tebe i robova nema prepreke: Vрати moje dugove i sačuvaj me siromaštva."* (zabilježio ga je imām Muslim)¹⁴⁴

¹⁴² hadīth bilježi Ebū Nu'ajm u *"El-Hilje"* (6/124). Hadīth je slab, jer u njegovom senedu postoji Ne'im ibn Hamad koji je mnogo griješio prenoseći hadīthe

¹⁴³ hadīth od Ibn 'Umera, *radijallāhu 'anh*, bilježe el-Buhārī (406) i Muslim (547)

¹⁴⁴ hadīth bilježi Muslim (2713) od Ebū Hurejre, *radijallāhu 'anh*

SVEVIŠNJI ALLĀH JE BLIZU

147. Hadīth u kom stoji da su ashābi podigli glas prilikom učenja dhikra na šta im je Resūlullāh, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"O ljudi, obuzdajte se, zaista ne dozivate gluhoga i odsutnoga; dozivate Onoga Koji sve čuje i Koji je blizu, On vam je bliži od vrata vaše jahalice." (Muteffekun 'alejh) ¹⁴⁵

VJERNICI ĆE VIDJETI SVEVIŠNJEG ALLĀHA

148. ***"Uistinu ćete vidjeti svoga Gospodara kao što vidite Mjesec u noći uštapa, zato se trudite da ne izostavite ikindiju i sabah namāz."*** (Muteffekun 'alejh) ¹⁴⁶

149. U vezi s svojstvima Uzvišenog Allāha, pored spomenutih, postoji još mnogo hadītha.

150. Dakle, potpomognuta skupina, kao što vjeruje u ājete koji govore o svojstvima Uzvišenog Allāha, isto tako vjeruje u sve o čemu nas je obavijestio Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, a sve kako smo već spomenuli, bez *tahrīfa*, *temthila*, *tekjīfa* i *ta'tila*.

EHLUS-SUNNET SLIJEDI UMJERENI PUT

151. Ehliš-sunnet u odnosu na sekte slijedi srednji put, kao što ovaj ummet u odnosu na ostale ide srednjim putem.

¹⁴⁵ hadīth bilježe el-Buhārī (4205) i (6384) i Muslim (2704) od Ebū Musā'a el-Eš'arija, *radijallāhu 'anh*

¹⁴⁶ hadīth bilježe el-Buhārī (554) i (7434) te Muslim (633) od Džerīra ibn 'Abdullāha, *radijallāhu 'anh*

152. Umjereni su u pogledu svojstava Uzvišenog Allāha, za razliku od *džehmijā* koji ih niječu i *mušebbihā* koji ih poistovjećuju sa svojstvima stvorenja.

153. (Umjereni su) U pogledu radnji Uzvišenog Allāha, za razliku od *qaderijā* i *džebrijā*.

154. (Umjereni su) U pogledu Allāhove prijetnje, za razliku od *murdžijā* i *vadijā* – koji potječu od *kaderijā* – i drugih.

155. U pogledu *īmāna* (vjerovanja) su između *hururijā* (*haridžijā*) i *mu'tezilā* na jednoj, a *murdžijā* i *džehmijā* na drugoj strani.

156. U pogledu *ashābā* su između *ši'ijā* i *haridžijā*.

ALLĀH JE IZNAD ARŠA

157. Vjerovanje u Uzvišenog Allāha obuhvata sve o čemu nas je On o Sebi obavijestio u Qur'ānu i sve što je u autentičnim predanjima preneseno od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kao i ono oko čega su se složile prve generacije ovoga ummeta. Od tih je stvari vjerovanje da je On, *dželle ša'nuhu*, iznad nebesa, na 'Aršu, iznad stvorenja a Svojim je znanjem sa ljudima.

158. Ove su dvije stvari sastavljene u ājetu:

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى
الْعَرْشِ ۚ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ
وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا ۚ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

"U šest dana On je Nebesa i zemlju stvorio, a zatim se iznad 'Arša uzvisio; On zna šta u zemlju ulazi i šta iz nje

izlazi i šta s neba silazi i šta se prema njemu diže, On je s vama gdje god bili i sve što radite Allāh vidi."¹⁴⁷

159. Njegove riječi:

وَهُوَ مَعَكُمْ

"... On je sa vama"

– ne znače da je utjelovljen u stvorenja. Na to ne upućuje arapski jezik. Tvrditi da je Uzvišeni Allāh utjelovljen u stvorenja suprotno je *idžmā'u* (konsenzusu) dobrih prethodnika i *fitri* (ljudskoj prirodi).

160. Primjer koji pobija nakaradno tumačenje prethodnog ājeta jeste Mjesec, jedno od mnogih Allāhovih, *dželle ša'nuhu*, znamenja, relativno malo stvorenje; uvijek je sa putnikom ma gdje išao, kao i s onim koji nije na putu.

161. Uzvišeni Allāh je iznad Arša, motri i bdije nad Svojim stvorenjima, upravlja njima i radi ostale stvari vezane za rububijet.

162. Prethodno spomenute stvari istina su i stvarnost, nema ih potrebe krivo tumačiti niti pogrešno shvatiti.

ALLĀH JE BLIZU STVORENJA

U to ulaze sljedeće stvari :

163. Vjerovanje da je Uzvišeni Allāh blizu stvorenja.

164. Dokaz za to je ājet:

¹⁴⁷ sūra el-Hadīd, 4. ājet

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

"A kada te robovi Moji za Mene upitaju – Ja sam, sigurno, blizu; odazivam se molbi molitelja kad Me zamoli. Zato neka oni pozivu Mome udovolje i neka vjeruju u Mene da bi bili na Pravome putu." ¹⁴⁸

165. Takođe i hadīth:

"...Onaj Koga dozivate bliži vam je od vrata vaše jahalice." ¹⁴⁹

166. Ājeti i hadīthi koji govore o Njegovoj blizini i prisutnosti ne oponiraju činjenici da je On iznad stvorenja. Ovo zato što Allāhu ništa nije slično. On je blizu stvorenjima iako je iznad njih.

VJEROVANJE U KNJIGE I POSLANIKE

QUR'AN JE ALLĀHOV GOVOR I NIJE STVOREN

Vjerovanje u Qur'ān i ostale knjige obuhvata:

167. Vjerovanje da je Qur'ān Allāhov, *dželle ša'nuhu*, govor koji je objavljen a nije stvoren.

168. Od Njega je potekao i Njemu se vraća.

169. To je stvarno Allāhov govor, a ne govor nekoga drugog.

¹⁴⁸ sūra el-Beqare, 186. ājet

¹⁴⁹ ovaj hadīth je prethodno spomenut

170. Objavljen je Muhammedu, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

171. Nije dopušteno tvrditi da su to riječi kojima je Uzvišeni Allāh, *dželle ša'nuhu*, nadahnuo Džibrila ili slično tome.

172. Činjenica da ga ljudi čitaju i da je sabran u *mushafu* ne izvodi ga iz toga da je stvarno Allāhov govor. Ovo zato što se govor pripisuje onome ko ga je prvi izgovorio, a ne onome ko ga je dostavio.

173. Riječi i značenja su od Allāha a ne samo slova i riječi bez značenja, niti značenja samo bez slova i riječi.

VJERNICI ĆE NA SUDNJEM DANU VIDJETI SVEVIŠNJEG ALLĀHA

Vjerovanje u Allāha, Njegove Knjige i poslanike također obuhvata sljedeće:

174. Vjernici će vidjeti Uzvišenog Allāha na Sudnjem danu kao što na ovome svijetu vide Sunce u vedrom danu ili Mjesec u noći uštapa, stvarno i bez poteškoće.

175. Vidjet će ga na Sudnjem danu, i

176. Nakon što uđu u džennet, kada i kako htjedne Svevišnji Allāh.

VJEROVANJE U SUDNJI DAN

**VJEROVANJE U SVE O ČEMU NAS JE OBAVIJESTIO
ALLĀHOV POSLANIK, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, DA
ĆE SE DESITI NAKON SMRTI**

U to spada :

177. Vjerovanje u sve šta će se desiti nakon smrti a o čemu nas je obavijestio Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

178. Vjerovanje u kabursku kušnju te uživanje i kaznu u njemu.

179. Kaburska kušnja je istina. Ljudi bivaju iskušani u svojim kaburovima tako što bivaju upitani: "*Ko je tvoj Gospodar? koje si vjere? i ko je tvoj poslanik?*" Uzvišeni Allāh će prilikom te kušnje učvrstiti vjernike:

يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ

"Allāh će vjernike postojanom riječju učvrstiti." ¹⁵⁰

Na ova pitanja vjernik odgovara: "*Moj Gospodar je Allāh, vjera islām, a poslanik Muhammed, sallallāhu 'alejhi we sellem*", a onaj ko je na ovom svijetu sumnjao odgovoriće: "*Ah, ah! Ne znam.*" Čuo sam ljude kako nešto govore pa sam i ja tako govorio. Tada će biti udaren željeznom šipkom usljed čega će tako jako vrisnuti da će ga čuti sva stvorenja osim čovjeka (i džinna) a kada bi on čuo onesvijestio bi se. ¹⁵¹

SUDNJI DAN

180. Nakon kaburske kušnje slijedi uživanje ili kazna do Sudnjega dana.

181. Kada nastupi Sudnji dan duše će biti vraćene u tijela.

¹⁵⁰ sūra Ibrāhīm, 27. ājet

¹⁵¹ dio dugog, poznatog vjerodostojnog hadītha koji prenosi Berā ibn 'Azib, *radijallāhu 'anh*, a koji bilježe imām Ahmed (4/287, 288, 295 i 296) i Ebū Dāwūd (4753)

182. Ljudi će ustati iz kaburova, o čemu govori Qur'an i hadith. U vezi toga su svi muslimani jednoglasni.

183. Krenut će ka Gospodaru svjetova, goli, bos i neobrezani.

184. Sunce će se približiti.

185. Znoj će nekima dopirati i do usta.

186. Postavit će se terezije za vaganje ljudskih djela. Uzvišeni kaže:

فَمَنْ ثَقَلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٧٢﴾ وَمَنْ خَفَتْ
مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ

"Oni čija dobra djela budu teška, oni će svoje želje ostvariti, a oni čija dobra djela budu lahka, oni će posve izgubljeni biti, u džehennemu će vječno boraviti." ¹⁵²

187. Otvorit će se knjige u kojima su zapisana djela. Neki će je uzeti desnom rukom, neki lijevom a drugima će biti dana iza leđa.

188. U vezi s tim Uzvišeni kaže:

وَكُلٌّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَبْعَهُ فِي عُنُقِهِ ۖ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا
يَلْقَاهُ مَنشُورًا ﴿١٧٣﴾ أَقْرَأَ كِتَابِكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا

"I svakome čovjeku ćemo on što uradi o vrat privezati, a na Sudnjem danu ćemo mu knjigu otvorenu pokazati: 'Čitaj knjigu svoju, dosta ti je danas što ćeš svoj račun polagati!' " ¹⁵³

¹⁵² sūra el-Mu'minūn, 102. i 103. ājet

¹⁵³ sūra el-Isrā', 13. i 14. ājet

189. Svevišnji će svesti račune.

190. Nasamo će razgovarati sa vjernikom i podsjetiti ga na počinjene grijehе, što je opisano u Qur'ānu i sunnetu.¹⁵⁴

191. Djela nevjernika neće biti vagana za razliku od djela vjernika. Ovo otuda što oni, u osnovi, nemaju dobrih djela. Njihova će im djela samo biti predočena te će Allāh, *dželle ša'nuhu*, tražiti da ih priznaju. Shodno njima biće kažnjeni.

192. Na Sudnjeme će danu biti Resulullahov, *sallallāhu 'alejhi we sellem, hawd* (vrelo)...

193. ...čija je voda bjelja od mlijeka, a slađa od meda.

194. Njegovih će posuda biti koliko je zvijezda na nebu.

195. Dužina i širina *hawda* jeste mjesec dana hoda.

196. Onaj ko se sa njega napije, nikada neće ožednjeti.

197. Sirāt je most postavljen između dženneta i džehennema.

198. Ispod njega je vatra.

199. Ljudi će preko njega prelaziti shodno svojim djelima. Neki će preći brzinom treptaja oka, neki brzinom munje, vjetra, trkaćeg konja, deva, trčanjem, normalnim hodanjem, puzeći... Neki će biti bačeni u vatru. Na Sirāt-ćupriji postoje kuke koje će hvatati ljude shodno njihovim grijesima.

¹⁵⁴ autor cilja na hadīth koji su preko Ibn 'Umera, *radijallāhu 'anh*, zabilježili el-Buhārī (2441) i Muslim (2768), gdje Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kaže: "**Čovjek će se približiti Allāhu tako da će On na njega spustiti Svoj zastor, pa će ga podsjetiti na njegove grijehе i reći: 'Sjećas li se toga i toga?' Ovaj će odgovoriti: 'Da, Gospodaru moj, sjećam se...' Uzvišeni će tada reći: 'Ja sam ti te grijehе prikrio na dunjāluku, a danas ti ih opraštam'.**"

200. Ko pređe Sirāt ući će u džennet.

201. Idući ka džennetu, na mostu između vatre i dženneta će stati, tu će riješiti međusobne razmirice. Nakon što budu potpuno čisti, dopustit će im se da uđu u džennet.

202. Prvi koji će tražiti otvaranje džennetskih vrata jeste Muhammed, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

203. Ujedno će i prvi ući u njega.

204. Resulullah, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, će se na Sudnjem danu tri puta šefā'at činiti (zauzimati se).

205. Prvi put za sve ljude, kada pod spuštenim Suncem budu čekali presudu. To će za sve biti veliko iskušenje. Ljudi će tražiti zauzimanje od Ādema, Nūha, Ibrāhīma, Musāa i 'Isāa, neka je na njih mir i spas. Ādem će odbiti upućujući ljude Nūhu i tako do Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

206. Drugi put (će činiti šefā'at) da se džennetlijama dopusti ulazak u džennet. Na ove dvije vrste zauzimanja neće imati pravo niko osim našeg Resūlullāha, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

207. Treće je zauzimanje za ljude kojima je određena vatra. Pravo na ovu vrstu zauzimanja pored Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, imaće i drugi poslanici, iskreni i neki drugi. Zauzimaće se za onoga ko je zaslužio kaznu da ne bude kažnjen, kao i za ljude već bačene u vatru da ih Milostivi izvadi iz nje.

208. Uzvišeni Allāh će, iz Svoje neizmjerne dobrote i milosti, iz vatre izvesti neke ljude bez ičijeg zauzimanja.

209. U džennetu će, nakon što svi uđu, ostati prostora.

210. Tada će Uzvišeni Allāh stvoriti druga svorenja i uvesti ih u njega.

211. Rezime događanja na budućem svijetu jeste obračun, ulazak u džennet ili vatru.

212. Pojediniosti o tim događajima se nalaze se u svim objavljenim knjigama i predanjima od poslanika, neka je na njih mir i spas.

213. Znanje naslijeđeno od Resūlullāha, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, u vezi s tim zadovoljava ljudske potrebe. Ko se potrudi, doći će do njega.

VJEROVANJE U ALLĀHOVO ODREĐENJE DOBRA I ZLA

PRVI STUPANJ VJEROVANJA U ODREĐENJE

Spašena skupina, ehlu-sunnet vjeruje u Allāhovo određenje (qader), bilo dobro ili zlo.

214. Vjerovanje u Allāhovo određenje sastoji se iz dva dijela a svaki obuhvata dvije stvari:

215. Prvi dio obuhvata vjerovanje da je Uzvišeni Allāh u praiskonu i stalno znao šta će ljudi raditi: da li će griješiti ili biti pokorni, znao njihovu opskrbu i vijek života.

Drugi dio obuhvata vjerovanje da je Uzvišeni Allāh u Lewhil-Mahfūdhu zapisao sudbinu svih stvorenja.

216. Prvo što je Svevišnji Allāh stvorio bilo je pero, zatim mu je naredio: **"Zapiši!"** – 'Šta ću zapisati?', upitalo je, a On mu je rekao: **"Sve što će se desiti do Sudnjeg dana."** ¹⁵⁵

217. Otuda, ono što zadesi čovjeka – nije ga moglo zaobići, a što ga mimoiđe – nije ga moglo zadesiti. Pera su se osušila, a stranice smotale.

218. Na to upućuju riječi Svevišnjeg:

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ
إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

"Zar ne znaš da je Allāhu poznato sve što je na nebu i na Zemlji? To je sve u Knjizi, to je uistinu Allāhu lahko." ¹⁵⁶

219. Takođe Njegove riječi:

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّنْ
قَبْلُ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

"Nema nevolje koja zadesi Zemlju i vas, a koja nije, prije nego što je damo, zapisana u Knjizi; to je Allāhu, uistinu, lahko." ¹⁵⁷

220. Sve je odredio shodno Svome znanju: Određenje je na nekim mjestima spomenuto općenito, a na drugim detaljno.

221. U *Lewhil-Mahfūdhu* je zapisao šta je htio.

¹⁵⁵ hadith bilježe Ahmed (5/317), Ebū Dāwūd (4700) i et-Tirmidhī (2155) i (3319) i kaže da je *hasen-garīb*

¹⁵⁶ sūra el-Hadždž, 70. ājet

¹⁵⁷ sūra el-Hadīd, 22. ājet

222. Nakon što stvori embrio (zametak), a prije nego mu udahne dušu, pošalje meleka kojem bude naređeno da zapiše njegovu opskrbu, smrtni čas, djela i to da li će sretan ili nesretan biti.

223. Ovaj su dio određenja prvotno poricali fanatici kaderija. Sada je mali broj onih koji to poriču.

DRUGI STUPANJ VJEROVANJA U ODREĐENJE

224. Drugi stupanj obuhvata Allāhovu, *dželle ša'nuhu*, potpunu volju i Njegovu svemoć.

225. U to ulazi vjerovanje da on što Allāh hoće – bude, a što neće – ne bude.

226. Ne može se desiti najmanji pokret na Nebesima i zemlji, niti mirovanje, osim Njegovom voljom. Sve što se u Njegovoj vlasti dešava biva Njegovom voljom.

227. On, *dželle ša'nuhu*, vlada onim što postoji i što ne postoji.

228. Sva stvorenja na Nebesima i zemlji On je stvorio, mimo Njega nema stvoritelja niti gospodara.

229. Naredio je ljudima da budu pokorni Njemu i Njegovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, a zabranio neposlušnost.

230. On, *dželle ša'nuhu*, voli bogobojazne, pravedne i dobročinitelje.

231. Zadovoljan je onima koji vjeruju i rade dobra djela, a ne voli nevjernike niti grješnike. Svevišnji Allāh nije naredio činjenje razvrata.

232. Nije zadovoljan nevjerstvom, niti voli nered.

233. Ljudi su, uistinu, počinioči svojih djela, a On je njihov (djela) stvoritelj.

234. Čovjek može biti vjernik, dobročinitelj, klanjač i postač, ili nevjernik i razvratnik.

235. Oni posjeduju moć i volju u pogledu činjenja djela, međutim Stvoritelj njihove moći i volje jeste Svevišnji Allāh.

236. U vezi s tim Uzvišeni kaže:

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ ۖ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ

الْعَالَمِينَ

"...onome od vas koji hoće da je na Pravome putu, a vi ne možete ništa htjeti htjeti ako to Allāh, Gospodar svjetova, neće!" ¹⁵⁸

237. Ovaj dio određenja niječe većina qaderija, za koje je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao da su vatropoklonici ovog ummeta. ¹⁵⁹

238. Druga je grupacija pretjerala u vezi s priznavanjem Allāhovog određenja kada su zanijekali čovjekovu moć i izbor. Na taj su način Allāhova, *dželle ša'nuhu*, djela i propise lišili mudrosti i dobrobiti.

¹⁵⁸ sūra et-Tekwīr, 28. i 29. ājet

¹⁵⁹ Hadith je *hasen*, a bilježe ga Ebū Dāwūd (4691) i Hākim (1/85) preko Ebū Hāzima Seleme ibn Dināra, koji ga prenosi od Ibn 'Umera, *radijallāhu 'anh*. Ovaj lanac je prekinut (*munqati'*), jer Ebū Hāzim nije živio u vrijeme Ibn 'Umera, *radijallāhu 'anh*. Međutim, drugi hadīthi ga podupiru i podižu na stepen *hasena*

OSNOVE VJEROVANJA POBJEDONOSNE SKUPINE

VJEROVANJE SE SASTOJI OD RIJEČI I DJELA

U vjerovanje Spašene grupe ulazi sljedeće :

239. Vjerovanje i vjera sastoje se od riječi i djela.

Govor može biti srcem i jezikom a djelo se može činiti srcem, jezikom i udovima.

240. Vjerovanje se povećava činjenjem dobrih djela, a smanjuje griješenjem.

241. Pored toga, Spašena skupina ne proglašava nevjernicima ljude koji se okreću prema našoj qibli, a čine velike ili male grijehe. Oni, iako griješe, ostaju naša braća po vjeri. Takve ljude nevjernicima proglašavaju haridžije.

242. Dokaz za to jesu riječi Svevišnjeg u vezi odmazde:

فَمَنْ عَفَىٰ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ

"A onome kome **brat** ubijenog oprosti ..." ¹⁶⁰

243. Također Njegove riječi:

وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ
إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَىٰ فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّىٰ تَفِيءَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ
فَاءَتْ فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ سَحِيبُ الْمُقْسِطِينَ

¹⁶⁰ sūra el-Beqare, 178. ājet

﴿ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ

تُرْحَمُونَ

"Ako se dvije skupine vjernika sukobe, izmirite ih, a ako jedna od njih ipak učini nasilje drugoj, onda se borite protiv one koja je učinila nasilje, sve dok se Allāhovim propisima ne prikloni. Pa ako se prikloni, onda ih nepristrasno izmirite i budite pravedni; Allāh, zaista pravedne voli. Vjernici su samo braća, zato pomirite vaša dva brata i bojte se Allāha, da bi vam se milost ukazala." ¹⁶¹

244. Za griješnike ne tvrdimo da su u potpunosti izvan kruga vjerovanja niti da će vječno ostati u Vatri, kako tvrde mu'tezile. Za velike grješnike kažemo da ostaju u krugu vjerovanja.

245. Primjer za to jesu riječi Uzvišenog Allāha:

فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ

"... mora osloboditi ropstva, roba vjernika ..." ¹⁶²

246. Nekad se pod opštim vjerovanjem ne misli na griješnike.

247. Primjer za ovo jeste ājet:

﴿ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ

"Pravi su vjernici samo oni čija se srca strahom ispune kada se Allāh spomene..." ¹⁶³

¹⁶¹ sūra el-Hudžurāt, 9. i 10. ājet

¹⁶² sūra en-Nisā', 92. ājet

¹⁶³ sūra el-Enfāl, 2. ājet

248. Kao i hadīth:

"Čovjek, dok čini blud – nije vjernik, dok krade – nije vjernik i dok pije alkohol – nije vjernik. I nije vjernik u momentu dok krade neku vrijednu stvar naočigled ljudi."

249. Vjerovanje takvog čovjeka je nepotpuno. On je vjernik zbog vjerovanja koje posjeduje, ali ne zaslužuje da se naziva potpunim vjernikom, s jedne, a grješnik je zbog počinjenog grijeha, s druge strane. Međutim, ne lišavamo ga termina "vjernik" u potpunosti.

PRAVAC EHLUS-SUNNETA U POGLEDU ASHĀBA

Od temelja islamskog vjerovanja u koje vjeruje ehliš-sunnet jeste:

250. Lijepo mišljenje o Resūlullāhovim, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, ashābima.

251. Radeći po riječima Uzvišenog:

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا
الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا
إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ

"Oni koji poslije njih dolaze govore: 'Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema

vjernicima. Gospodaru naš, ti si, zaista, dobar i milostiv!" ¹⁶⁴

252. Pokoravamo se naredbi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, naredbi:

"Nemojte psovati moje drugove; tako mi Onoga u Čijoj je Ruci moja duša, kada bi neko od vas udijelio zlata koliko brdo Uhud, ne bi dostigao vrijednost njihovog pregršta, niti njegove polovine." ¹⁶⁵

253. Prihvatamo sve o čemu nas je obavijestio Qur'ān, sunnet i oko čega postoji *idžmā'* (konzensus) islamskih učenjaka od njihovih vrlina, uzoritosti i visokih stupnjeva.

254. Smatramo da su ashābi koji su dijelili svoj imetak i borili se na Allāhovu putu prije sporazuma na Hudejbiji bolji od onih koji su to radili nakon toga.

255. Smatramo da su *muhādžiri* bolji od *ensārija*.

256. Vjerujemo da je Uzvišeni Allāh učesnicima Bedra, kojih je bilo više od tri stotine i deset, rekao:

"Radite šta hoćete, Ja sam vam oprostio." ¹⁶⁶

257. Niko od hiljadu i četiri stotine ashāba koji su dali prisegu pod drvetom neće ući u vatru, o čemu nas je

¹⁶⁴ sūra el-Hašr, 10. ājet

¹⁶⁵ hadīth bilježe el-Buhārī (3673) i Muslim (2541) od Ebū Se'īda el-Hudrija, *radijallāhu 'anh*

¹⁶⁶ hadīth bilježe el-Buhārī (3007) i Muslim (2494) od 'Alije, *radijallāhu 'anh*

obavijestio Allāhov Poslanik, *sallallāhu alejhi we sellem*.¹⁶⁷
Uzvišeni Allāh je njima zadovoljan a i oni Njime.

258. Svjedočimo da će u džennet ući svako onaj za koga je posvjedočio Resūlullāh, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kao što su *ašere mubašere* (desetorica obradovanih džennetom),¹⁶⁸ Thābit b. Qajs b. Šimas¹⁶⁹ i drugi.

259. Potvrđujemo ono što je do nas dospjelo *mutewātir* predanjima od vladara pravovjernih 'Alije, *Allāh bio zadovoljan njime*, i drugih da je najbolji čovjek ovoga ummeta Ebū Bekr, zatim 'Umer, 'Uthmān, a potom 'Alija, *Allāh bio zadovoljan svima njima*.¹⁷⁰

260. Svi ashābi su bili jednoglasni u tome da je 'Uthmān, *Allāh bio zadovoljan njime*, preči od Alije, *Allāh bio zadovoljan njime*, u pogledu hilāfeta. Neki sljedbenici ehliš-

¹⁶⁷ Muslim (2496) bilježi da je Džābir ibn 'Abdullāh, *radijallāhu 'anh*, rekao: "*Obavijestila me je Ummu Bešīr da je čula Allāhovog Poslanika, sallallahu 'alejhi we sellem, da u Hafsinoj kući govori: "U vatru, inšā'Allāh, neće ući niko ko je dao prisegu pod drvetom."* Isti hadīth bilježi i et-Tirmidhī u izmijenjenoj verziji

¹⁶⁸ hadīth bilježe Ebū Dāwūd (4649) i (460), et-Tirmidhī (3748) i (37579), Ibn Mādže (134), Ahmed (1/187, 188 i 189), kao i u "*Fadā'ilus-Sahābe*" (87), (90) i (225), Ibn Ebī 'Āsim u "*Es-Sunne*" (1428), (1431) i (1436), Hākim (4/440), en-Nesā'ī u "*El-Fedā'il*" (87), (90) i (106), Ebū Nu'ajm (1/95) i neki drugi preko Jezīda. Sened hadītha je vjerodostojan.

¹⁶⁹ hadīth bilježe el-Buhārī (3613) i Muslim (119) i (187) od Enesa, *radijallāhu 'anh*

¹⁷⁰ Ovo je predanje vjerodostojno. Bilježi ga Ahmed u "*Musnedu*" (1/106, 110) i u "*Fadā'ilus-Sahābe*" (396), kao i njegov sin 'Abdullāh u "*Ez-Zewā'idu 'alel-Musned*" (1/106, 110, 127), a svi autentičnim i dobrim putevima. Zabilježio ga je i Ibn Ebī 'Āsim u "*Kitābus-Sunne*" (1201).

sunneta razilaze se po pitanju da li je bolji 'Uthmān ili 'Alija; jedni preferiraju 'Aliju, drugi 'Uthmāna a treći su, opet neodređeni po tom pitanju. Međutim, svi su složni da su Ebū Bekr i 'Umer bolji od njih dvojice. Ipak, zvaničan stav ehliš-sunneta jeste da je 'Uthmān bolji od 'Alije, *Allāh bio zadovoljan svima njima*.

261. Pitanje preferiranja 'Uthmāna nad 'Alijom ne spada u temeljne stvari islāma zbog kojih se neistomišljenici smatraju zabludjelim. Ovako je ustanovila većina islamskih učenjaka.

262. Stvar koja u vezi s ovim pitanjem vodi u zabludu jeste pitanje vlasti (hilāfeta).

263. Vjerujemo da je redosljed halīfa nakon smrti Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, smrti sljedeći: Ebū Bekr, 'Umer, 'Uthmān i 'Alija, *Allāh bio zadovoljan svima njima*.

264. Ko iznosi bilo kakve kritike u vezi s hilāfetom ove četvorice imāma – daleko je zalutao.

265. Volimo porodicu Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem (ehlul-bejt)* i smatramo ih svojim prijateljima.

266. Vodimo računa o Resūlullāhovoju, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, oporuci na dan Gadir-hummi:

"Podsjećam vas na Allāha: Vodite računa o mojoj porodici. Podsjećam vas na Allāha: Vodite računa o mojoj porodici!"¹⁷¹

¹⁷¹ hadīth bilježe Muslim (2408) od Zejda ibn Erkama, *radijallāhu 'anh*

267. Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je svom amidži 'Abbāsu, nakon što mu se ovaj požalio kako neke Qurejšije omalovažavaju Benū Hāšim, rekao:

"Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, oni neće biti pravi vjernici sve dok vas ne budu voljeli u ime Allāha, ali i zbog rodbinske veze sa mnom."¹⁷²

268. Također je kazao:

"Zaista je Allāh odabrao Ismā'ilovo potomstvo, od njega Kenanu, između Kenane (pleme) Qurejš, između Qurejša (porodicu) Benu Hāšim, a mene između Benu Hāšima."

269. Resūlullāhove, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, žene su majke vjernika.

270. One će biti njegove žene i na budućem svijetu.

271. Posebno Hatīdža, koja je Resūlullāhu, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rodila najviše djece. Prva je povjerovala i pomogla mu u realizaciji poslaničke misije. Kod njega je uživala posebno mjesto.

272. Njegova će žena također biti iskrena, 'Ā'iša, Ebū Bekrova, Allāh bio zadovoljan njime, kćer. Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je pohvalio 'Ā'īšu rekavši:

"Vrijednost 'Ā'īše nad drugim ženama je kao vrijednost popare nad ostalim jelima."¹⁷³

¹⁷² hadīth bilježi Ahmed u "Fadā'ilus-Sahābe" (1758) slabim, prekinutim senedom. Recenzent spomenutog djela kaže da je hadīth na drugom mjestu prenešen vjerodostojnim, spojenim lancem do Allāhovog Poslanika, *sallallahu 'alejhi we sellem*

¹⁷³ hadīth bilježe el-Buhāri (3770) i Muslim (2446) od Enes ibn Mālika, *radijallāhu 'anh*

273. Sljedbenici ehliš-sunneta odriču se ši'ija, koji mrze i psuju ashābe. Također se odriču nasibija koji riječima ili djelima vrijeđaju Allāhov Poslanikovu, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, porodicu.

274. Suzdržani smo u vezi izvjesnih nesporazuma koji su se desili između ashāba.

275. Za predanja koja negativno govore o ashābima tvrdimo da su neka lažna, da je od drugih oduzeto, da je trećima dodato, a neka su u potpunosti izmijenjena. U vezi nesuglasica među njima – tražimo im opravdanje. Ono što se između njih desilo stvar je *idžtihāda*; svi su bili *mudžtehidi*, neki su pogriješili a neki pogodili.

276. I pored toga, vjerujemo da niko od njih nije bezgrešan, kako po pitanju malih tako i velikih grijeha; pored njihove vrijednosti moguće je da pogriješe.

277. Zbog tih vrijednosti i toga što su prvaci u islāmu zaslužili su oprost Uzvišenog Allāha, ako su i pogriješili u nekim stvarima.

278. Biće im oprošteno ono što neće onima poslije njih zato što imaju dobra djela koja nemaju oni poslije njih; ona će pobrisati loša djela.

279. Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, za njih je rekao da su najbolja generacija.¹⁷⁴

¹⁷⁴ hadīth bilježe el-Buhārī (3651) i Muslim (212) i (253) od Ibn Mes'ūda, *radijallāhu 'anh*. Prenose ga i brojni drugi ashābi. Otuda je Ibn Hadžer u uvodu djela "El-Isābe" rekao da je ovaj hadīs *mutewātir*

280. Njihova je udjeljena pregršt kod Uzvišenog Allāha vrijednija nego da neko poslije njih udijeli zlata koliko brdo Uhud.

281. Ako je neko od njih počinio kakav grijeh – on se pokajao ili je uradio dobro djelo koje ga je izbrisalo ili će mu biti oprošteno jer je od prvih muslimana, ili će mu biti oprošteno usljed Resūlullāhovog, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, zauzimanja na Sudnjem danu, tim prije jer su oni najpreči zauzimanju ili mu je Allāh, *dželle ša'nuhu*, dao kušnju koja će ga pobrisati.

282. Ovo se odnosi na jasne grijehе koje su počinili. Ako je tako, onda je objektivnije i preče da pogrešan *idžtihād* bude oprošten. Već smo rekli da *mudžtehid* koji pogodi ima dvije nagrade, a koji pogriješi jednu.

283. Ono čemu se prigovara u vezi nekih ashāba sitnica je u odnosu na njihove brojne vrline i vrijednosti kao: vjerovanje u Allāha, *dželle ša'nuhu*, i Njegovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, borba na Allāhovom putu, hidžra, potpomaganje (u dobru), islamsko znanje.

284. Svako ko dobro prostudira njihovu biografiju, zaključit će da su oni, zbog svoje požrtvovanosti za islām, najbolji ljudi nakon poslanika.

285. Niti je prije, a niti će poslije njih doći generacija njima slična.

286. Da ponovimo: najbolja su generacija ovoga ummeta, a on (ovaj ummet) je najbolji kod Allāha, *dželle ša'nuhu*.

VJEROVANJE U KERĀMETE (ČUDA) EWLIJĀ (ALLĀHOVIH ŠTIĆENIKA)

Ehlus-sunnet čvrsto vjeruje u:

287. *Kerāmete* (čuda) Allāhovich ewlijā (štićenika).

288. Da je Allāh, *dželle ša'nuhu*, preko njih davao razna čuda. Naime, nekima je podario obilno znanje u raznim oblastima; drugima veliku pronicljivost; trećima nadnaravnu snagu; nekima moć djelovanja i utjecaja na ljude... *Kerāmeti* su se dešavali i prijašnjim narodima. Primjer toga jeste kazivanje u sūri el-Kehf i druga kazivanja.

289. *Kerāmeti* su trajni do Sudnjeg dana.

PUT SLJEDBENIKA EHLUS-SUNNETA I NJIHOVE OSOBINE
--

SLIJEĐENJE ALLĀHOVOG POSLANIKA, *sallallāhu alejhi we sellem*, I DOBRIH GENERACIJA

Od osnovā na koje se poziva Ehlus-sunnet jeste :

290. Iskreno slijeđenje sunneta Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako vanjštinom, tako i srcem.

291. Slijeđenje prvih muslimana – *muhādžira* i *ensārija*.

292. Primjena Resūlullāhove, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, oporuke:

"Čvrsto se držite moga sunneta i sunneta pravednih, upućenih halifā nakon mene. Čuvajte se novotarija, zaista je svaka novotarija zabluda."¹⁷⁵

293. Sljedbenici ehliš-sunneta znaju da je najbolji govor – govor Uzvišenog Allāha, a najbolja uputa – uputa Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

294. Oni daju prednost Allāhovom, *dželle ša'nuhu*, govoru nad govorom bilo kojih ljudi.

295. Daju prednost Resulullahovoj, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, uputi nad "uputama" drugih.

296. Nazivaju se ehliš-sunnet wel-džemā'at jer se drže jedinstva i zajednice, a izbjegavaju sektašenje. Riječ "džemā'at" je postala simbol ove skupine.

297. *Idžmā'* (konsenzus) islamskih učenjaka je treći izvor na kom se zasniva šeri'atsko znanje, ali i islām općenito.

298. Sljedbenici ehliš-sunneta na osnovu ova tri temelja (Qur'ān, sunnet i konsenzus) vagaju ljudske riječi, te vanjska i unutrašnja djela vezana za vjeru.

299. Punovažan *idžmā'* (konsenzus) jeste *idžmā'* dobrih prethodnika, tim prije jer se poslije njih povećalo razilaženje iz razloga što se islām proširio.

¹⁷⁵ hadīth bilježe Ahmed (4/126 i 127), Ebū Dāwūd (4607), et-Tirmidhī (2676), Ibn Mādže (42) i (43), ed-Dārimī (1/44), Hākim (1/97) od 'Irbād ibn Sārije, *radijallāhu 'anh*. Hadith je *sahih*. Takvim ga je okarakterisalo mnogo *muhaddithā*. Et-Tirmidhī tvrdi da je *hasenus-sahih*. Šejhul-islām Ibn Tejmije u djelima "*El-Fetāwā*" (20/309) i "*Iqtidā'us-Siratil-Musteqīm*" (2/579) zagovara njegovu autentičnost

ODLIKE POBJEDONOSNE SKUPINE

300. Naređuju dobro a odvrćaju od zla, shodno šeri'atskim propisima.

301. Sa svojim vladarima, bili oni dobri ili loši, obavljaju hadždž, džumu-namāz, vode džihād, slave bajrame...

302. Obavljaju zajednički namāz.

303. Smatraju da je savjetovanje ummeta dio vjere.

304. Čvrsto smo ubijedeni u Resūlullāhove, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, riječi:

"Vjernici su u međusobnome odnosu kao građevina, koja se međusobno podupire", a zatim je isprepleo prste.¹⁷⁶

Također i njegove riječi:

"Vjernici u međusobnoj ljubavi, samilosti i saosjećanju sličje jednom tijelu; ako se jedan organ razboli, čitavo tijelo osjeća groznicu i nesanicu."¹⁷⁷

305. Oni naređuju strpljenje u iskušenjima, zahvalu Allāhu u blagostanju i zadovoljstvo Allāhovom odredbom.

306. Pozivaju na činjenje dobra i lijepo ponašanje.

307. Ubijedeni smo u riječi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu alejhi we sellem*:

"Najpotpunije vjerovanje ima onaj vjernik koji se najljepše ponaša."¹⁷⁸

¹⁷⁶ hadīth bilježe el-Buhārī (6026) i Muslim (2585) od Ebū Musā'a, *radijallāhu 'anh*

¹⁷⁷ hadīth bilježe el-Buhārī (6011) i Muslim (2576) od Nu'māna ibn Bešīra, *radijallāhu 'anh*

308. Preporučuju održavanje rodbinskih veza sa onima koji ih prekidaju, davanje onome ko uskraćuje i opraštanje onima koji nepravdu čine.

309. Naređuju dobročinstvo roditeljima, čuvanje rodbinskih veza, poštovanje komšija, dobročinstvo prema siročadi, nevoljnicima, putnicima namjernicima... Naređuju blagost prema ljudima.

310. Zabranjuju hvalisanje, uobraženost, razvrat i uzdizanje nad stvorenjima, bilo s pravom ili bespravno.

311. Naređuju lijep moral.

312. Zabranjuju loš.

313. Za sve što u tome, ali i u drugom pogledu rade, pozivaju se na Qur'an i Resulullahov, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, sunnet.

314. Njihov put je islām s kojim je došao Muhammed, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

315. Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, nas je obavijestio da će se ovaj ummet podijeliti na sedamdeset i tri frakcije, te da će sve ući u vatru osim jedne, a to je ona koja se drži džemā'ata (zajednice).¹⁷⁹

316. U drugom hadīthu stoji:

¹⁷⁸ hadīth bilježe Ahmed (2/472), Ebū Dāwūd (4682) i et-Tirmidhī (1162), koji kaže da je hadīth *hasen-sahīh*. Također ga je zabilježio i Ibn Hibbān u "*Mewāridu*" (1311) preko Ebū Hurejre, *radijallāhu 'anh*

¹⁷⁹ hadīth bilježe Ebū Dāwūd (4596), Ahmed (2/333), et-Tirmidhī (2778), Ibn Mādže (3991), Ibn Ebī Āsim u "*Es-Sunne*" (60), te Hākim (1/127) od Ebū Hurejre, *radijallāhu 'anh*. Hadīth je *sahīh*. Tako smatra veliki broj učenjaka

"To su oni koji su na onome na čemu sam bio ja i moji ashabi."¹⁸⁰

Dakle, oni koji se čvrsto drže originalnog i čistog islāma koji je daleko od bilo kakve primjese.

317. Među njima ima iskrenih, šehidā i dobrih.

318. (Među njima ima) Onih koji upućuju i osvjetljavaju Pravi put, istaknutih i zaslužnih.

319. Među njima će se pojaviti ebdal (nasljednici).¹⁸¹

320. Također (će se među njima pojaviti) i imāmi o čijem znanju i uputi svjedoči cijeli ummet.

321. Oni su pobjedonosna skupina za koju je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"U mom će ummetu do Sudnjega dana postojati skupina koja će biti ustrajna na Istini, neće joj naškoditi njeni neistomišljenici niti oni koji je na cjedilu ostave."¹⁸²

¹⁸⁰ hadīth bilježe et-Tirmidhī (2779) i Hākim (1/129) preko Ibn 'Amra, *radijallāhu 'anh*. Hadīth u svom lancu ima slabosti, ali ga drugi podupiru, te se penje na stepen *sahīha*

¹⁸¹ hadīth u vezi toga je zabilježio imām Ahnmed u "*Musnedu*" preko 'Alije, *radijallāhu 'anh*, u kome stoji da je Resūlullāh, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: ***"U Šāmu će se pojaviti nasljednici (ebdal) i biće ih četrdeset. Kad neki umre, nasljediće ga drugi."*** Ovaj hadīth je slab. Neki smatraju da su to nasljednici Allāhových poslanika, a neki drugi tvrde da su to ljudi koji su zamijenili loša djela lijepim ponašanjem i ispravnim vjerovanjem. Svakako, hadīth je slab i ne može poslužiti kao argument. Vidi "*Šerhul-'Aqīdetil-Wāsitijje*", od Hālida 'Abdullāha Musliha, 209. str.

¹⁸² hadīth bilježe el-Buhārī (3641) i Muslim (1037) od Mu'āwije, *radijallāhu 'anh*. Hadīth je *mutewātir*. Vidi "*Kutuful-Ezharil-Mutenāsire*" (81) od imāma Sujūtija

Knjiga Tewhīda

(Kitābut-Tewhīd)

šejhul-islām

Muhammed bin 'AbdulWehhāb

AQĪDA ehlis-sunneta wel-džemā'ata 7 djela u jednom

U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog

**(1) ALLĀHOVO PRAVO PREMA LJUDIMA
I PRAVO LJUDI PREMA ALLĀHU**

Riječi su Allāha Uzvišenog:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"A džinne i džinne nisam stvorio (ni zbog čeg drugog),
osim da bi Me obožavali." ¹⁸³

I Njegov je govor:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا
الطَّاغُوتَ

"I doista, poslali smo svakoj zajednici poslanika:
Obožavajte Allāha, a klonite se taguta!" ¹⁸⁴

I Njegov je govor:

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

"A odredio je Gospodar tvoj, da ne obožavate, izuzev
Njega, a roditeljima dobročinstvo..." ¹⁸⁵

I Njegov je govor:

¹⁸³ sūra edh-Dhārijāt, 56. ājet

¹⁸⁴ sūra en-Nahl, 36. ājet

¹⁸⁵ sūra el-Isrā', 23. ājet

وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

"I obožavajte Allāha i ne pridružujte Njemu ništa!" ¹⁸⁶

I Njegov je govor:

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّي عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

"Reci: 'Dođite, proučit ću ono što vam je propisao Gospodar vaš : da ne pridružujete Njemu ništa ...'" ¹⁸⁷

Ibn Mes'ūd, *Allāh bio zadovoljan njime*, je rekao:

"Ko želi vidjeti oporuku Muhammeda, sallallāhu 'alejhi we sellem, na kojoj je njegov pečat, neka pročitā govor Uzvišenog: 'Reci: 'Dođite, proučiću ono što vam je zabranio Gospodar vaš...', sve do: 'I da je ovo ispravi put...' " ¹⁸⁸

Od Mu'ādhā ibn Džebela, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je rekao:

"Jahao sam sa Vjerovjesnikom, sallallāhu 'alejhi we sellem, na magarcu, pa mi je on rekao: 'O Mu'ādhē! Znaš li koje je Allāhovo pravo prema ljudima i koje je pravo ljudi prema Allāhu?' Rekao sam: 'Allāh i Njegov Poslanik najbolje znaju.' Rekao je: 'Zaista je Allāhovo pravo prema ljudima da Ga ljudi obožavaju i da Mu ništa ne pridružuju, a pravo ljudi prema Allāhu jeste da Uzvišeni Allāh ne kažnjava onog ko Mu ništa ne pridružuje.' Rekao sam: 'Allāhov Poslaniče, hoću li obveseliti svijet (sa tom radosnom viješću)?' Rekao je: 'Nemoj ih

¹⁸⁶ sūra en-Nisā', 36. ājet

¹⁸⁷ sūra el-En'ām, 151.-153. ājet

¹⁸⁸ sūra el-En'ām, 151.-153. ājet

obveseljavati jer će (zanemariti rad i na to) se osloniti.' ''
Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

(2) O VRIJEDNOSTI TEWHIDA I O TOME KOJE GRIJEHE BRIŠE

I govor Uzvišenog Allāha:

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمَنُ وَهُمْ
مُهْتَدُونَ

"Oni koji vjeruju i vjerovanje svoje sa *dhulmom* (nepravdom) ne miješaju, takvi će imati sigurnosti i oni su upućeni."¹⁸⁹

Od Ubāde ibn Sāmīta, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko posvjedoči da nema boga osim Allāha Jedinog, Koji nema sudruga, i da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik, i da je 'Isā Allāhov rob i Njegov poslanik i Riječ koju je uputio Merjemi, i Duša od Njega, te da je džennet istina i da je vatra istina – Allāh će ga uvesti u džennet sa djelima koja ima." Zabilježila su ga njih dvojica.

Njih dvojica prenose u hadīthu od 'Utbana (da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao):

"Uistinu je Allāh oharāmio (zabranio) vatri da prži onoga ko kaže 'Lā ilāhe illAllāh', želeći time Allāhovo lice."

¹⁸⁹ sūra el-En'ām, 82. ājet

Od Ebū Se'īda, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: "*Mūsā je rekao: 'O Gospodaru, poduči me nečemu čime ću Te spominjati i moliti.'* Gospodar je rekao: 'O Mūsā, reci: 'Nema boga osim Allāha'.' Rekao je Mūsā: 'Gospodaru, svi Tvoji robovi to kažu.' Gospodar reče: 'O Mūsā, kada bi sedam nebesa i svi koji su na njima, osim Mene, i sedam zemalja bili na jednom tasu, a 'Lā ilāhe illAllāh' bilo na drugom tasu – 'Lā ilāhe illAllāh' bi prevagnulo'." Prenose ga Ibn Hibbān i Hākim, koji je za njega rekao da je *sahih*.

Et-Tirmidhī je prenio i ocijenio ga kao hasen od Enesa, *Allāh bio zadovoljan njime*: "*Čuo sam Allāhovog Poslanika, sallAllāhu 'alejhi we sellem, kako govori: 'Uzvišeni Allāh je rekao: 'O čovječe, uistinu, kad bi Mi ti učinio grijeha kolika je Zemlja, a zatim Mi došao, ne pridružujući Mi ništa – Ja bih ti onoliko kolika je ona (tj. Zemlja) dao oprosta.'* "

(3) O TOME DA ĆE ONAJ KO OSTVARI TEWHĪD UĆI U DŽENNET BEZ POLAGANJA RAČUNA

I riječi su Uzvišenog:

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

"Ibrāhīm je, uistinu, bio kao ummet, pokoran Allāhu, čiste vjere, i nije druge pridruživao Allāhu." ¹⁹⁰

¹⁹⁰ sūra en-Nahl, 120 ājet

Uzvišeni je rekao:

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِعَائِتِ رَبِّهِمْ

يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ

"Oni koji iz bojazni prema Gospodaru svome strahuju, oni koji u dokaze Gospodara svoga vjeruju i oni koji druge Gospodaru svome širk ne čine." ¹⁹¹

Od Husajna ibn 'AbdurRahmāna se prenosi da je rekao:

"Bio sam kod Se'ida ibn Džubejra i on je rekao: 'Ko je od vas vidio zvijezdu koja je sinoć pala?' Odgovorio sam: 'Ja, jer nisam bio na namāzu, bila me zmija ujela.' 'Šta si uradio?', upitao je. 'Proučio sam rukju', odgovorio sam. 'Šta te je na to navelo?', upitao je. 'Hadīth koji nam je pripovjedaao Ša'bī', odgovorio sam. 'Šta vam je pripovjedaao?', upitao je.' Pripovjedaao nam je od Burejdea ibn Husajba da je on rekao: 'Nema rukje osim za urok ili groznicu'. 'Dobro je uradio onaj ko se drži onoga što je čuo', rekao je. 'Međutim, pričao nam je Ibn 'Abbās, prenoseći od Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem, da je rekao: 'Predočeni su mi prijašnji narodi. Prolazio bi vjerovjesnik i sa njim grupa, sa nekim vjerovjesnikom bili bi čovjek ili dva, a sa ponekim vjerovjesnikom ne bi bio niko. Tada sam vidio crninu (veliku masu). Pomislio sam da je to moj ummet. Rečeno mi je: 'Ovo je Mūsā i njegov narod, nego pogledaj ka horizontu.' Pogledao sam i vidio veliko crnilo. 'Pogledaj na drugi horizont', rečeno mi je. I tamo je bilo veliko crnilo. Rečeno mi je: 'Ono je tvoj ummet, a sa njima je sedamdeset hiljada koji će ući u džennet bez polaganja

¹⁹¹ sūra el-Mu'minūn, 57.-59. ājet

računa i bez kazne.' Zatim je ustao i ušao u svoju kuću. Svijet je počeo o tome pričati. Neki su rekli: 'Možda su to oni koji su se družili sa Allāhovim Poslanikom, sallallāhu 'alejhi we sellem. Drugi su rekli: 'Možda su to oni koji su se rodili u islamu i Allāhu nisu ništa pridruživali.' Spomenuli su i koješta drugo. Potom im je izišao Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, i rekao: '**O čemu raspravljate?**' Oni su ga obavijestili, a zatim je on rekao: '**To su oni koji nisu tražili odučavanje, niti se kauterizirali, niti vjerovali u loše predznake. Oni su se na svoga Gospodara oslanjali.**' Tada je ustao 'Uqāše ibn Mihsan ustao i rekao: 'Zamoli Allāha da ja budem od njih.' '**Ti si od njih**', rekao je. Potom je ustao drugi čovjek i rekao: 'Zamoli Allāha da me učini jednim od njih'. '**Pretekao te je u tome Ukaše**', odgovorio mu je.'

(4) O STRAHU OD ŠIRKA

Uzvišeni je Allāh rekao:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

"Allāh, uistinu, neće oprostiti da Mu se širk čini, a oprostiće manje grijeha od toga kome On hoće." ¹⁹²

El-Halīl (prisni prijatelj, Ibrāhīm, 'alejhis-selām) je rekao:

رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ إِلَّا صَنَامَ

"I sačuvaj mene i i sinove moje od toga da se kumirima klanjamo." ¹⁹³

¹⁹² sūra en-Nisā', 48. i 116. ājet

¹⁹³ sūra Ibrāhīm, 35. ājet

U hadīthu stoji:

"Najviše čega se bojim za vas jeste mali širk". Upitan je o njemu, pa je rekao: *"To je pretvaranje."*

Od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi se da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko umre, a moli pored Allāha sudruga – ući će u vatru."
Zabilježio ga je el-Buhārī.

Muslim prenosi od Džābira, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko sretne Allāha ne pridružujući Mu ništa – ući će u džennet, a ko Ga sretne pridružujući Mu nešto – ući će u vatru."

(5) POGLAVLJE O POZIVU U VJEROVANJE DA NEMA BOGA OSIM ALLĀHA

I riječi su Uzvišenog Allāha:

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ

اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

"Reci: 'Ovo je put moj, ja pozivam ka Allāhu, imajući jasne dokaze, ja i svaki onaj koji me slijedi, i neka je hvaljen Allāh, a ja nisam od mušrikā.'" ¹⁹⁴

¹⁹⁴ sūra Jūsuf, 108. ājet

Od Ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njimemā*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kada je slao Mu'ādha u Jemen, rekao:

"Ti ćeš, uistinu, otići narodu od ehli-kitābija, pa neka prvo čemu ćeš ih pozvati bude svjedočenje da nema boga osim Allāha..." – u drugom predanju stoji: *"...da iskažu Allāhovu jednoću..."* – *"...pa ukoliko ti se u tome pokore obavijesti ih da im je Allāh učinio obaveznim pet namāza u toku svakog dana i noći, pa ukoliko ti se u tome pokore, obavijesti ih da im je Allāh učinio obaveznim sadaqu (zekāt), koji se uzima od njihovih bogataša i dijeli njihovoj sirotinji, pa ako ti se u tome pokore, nemoj uzimati njihovu najbolju i najplemenitiju imovinu. Čuvaj se dove onoga kome je nepravda učinjena, jer, uistinu između nje i Allāha nema pregrade."* Zabilježila su ga njih dvojica.

Također su njih dvojica prenijela od Sehla ibn Sa'da, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao u vrijeme pohoda na Hajber:

"Sjutra ću predati zastavu čovjeku koji voli Allāha i Njegova Poslanika i koga voli Allāh i Njegov Poslanik. Allāh će dati pobjedu pod njegovim vođstvom." Svijet je tu noć proveo pričajući o tome kome li će je dati. Kada su osvanuli, otišli su Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i svako od njih je želio da njemu bude data. Tada je on upitao : *"Gdje je 'Alī ibn Ebī Tālīb?"* *"Njega bole oči"*, rečeno je. Poslali su po njega i on je doveden. On mu je pljunuo u oči i proučio mu dovu. Ozdravio je kao da ga nije ni boljelo. Potom mu je dao zastavu i rekao: *"Polahko idi dok ne dođeš u njihovo područje. Potom ih pozovi u islām i obavijesti ih kakve obaveze imaju prema Allāhu Uzvišenom, jer, tako mi Allāha, da budeš uzrok da Allāh uputi jednog čovjeka – bolje ti je od crvenih deva."*

(6) POGLAVLJE O ZNAČENJU TEWHĪDA I SVJEDOČENJA DA NEMA BOGA OSIM ALLĀHA

I riječi su Uzvišenog Allāha:

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ

"Oni kojima se mole traže način da se Gospodaru svome približe – koji od njih će biti najbliži..." ¹⁹⁵

I Njegove su riječi:

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٦٦﴾ إِلَّا الَّذِي

فَطَرَنِي

I Njegove su riječi:

"A kad Ibrāhīm reče ocu svome i narodu svome: 'Ja se odričem onih koje vi obožavate, osim Onoga Koji me je stvorio'." ¹⁹⁶

I Njegove su riječi:

أَتَّخِذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ

"Uzeli su monahe I svećenike svoje za bogove mimo Allāha..." ¹⁹⁷

¹⁹⁵ sūra el-Isrā', 57. ājet

¹⁹⁶ sūra ez-Zuhruf, 26. i 27. ājet

¹⁹⁷ sūra et-Tewba, 31. ājet

Njegove riječi:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّوهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

"Ima ljudi koji umjesto Allāha (njemu) suparnike uzimaju, vole ih kao što se Allāh voli..." ¹⁹⁸

U "Sahihu" se od Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, prenosi da je rekao:

"Ko kaže: 'Nema boga osim Allāha' i zaniječe sve što se obožava mimo Allāha – njegov imetak i krv su zabranjeni, a njegovo polaganje računa je na Uzvišenom Allāhu."

Komentar ovog naslova je u poglavljima koja slijede. U njemu se nalaze najveća i najvažnija pitanja, a to je tumačenje *tewhīda*, tumačenje *šehādeta* i on ih je objasnio jasnim stvarima.

Od njih jeste ājet iz sūre *el-Isrā'*. U njemu je objasnio odgovor mušricima koji prizivaju dobre ljude. Tu je objašnjenje da je to veliki širk. Od toga je i ājet u sūri *et-Tewbe*. U njemu je objasnio da su ehlu-kitābije uzeli svoje učene i pobožne za gospodare, mimo Allāha. Objasnio je, također, da njima nije naređeno ništa drugo nego da obožavaju Jednog Boga, iako je njeno tumačenje, u kojem nema ništa nejasno: pokornost učenjacima u onom što je zabranjeno, a ne molitva upućena njima.

¹⁹⁸ sūra *el-Beqare*, 165. ājet

**(7) O TOME DA U ŠIRK SPADA:
NOŠENJE NARUKVICE, KONCA I TOME SLIČNOG
RADI OTKLANJANJA NEVOLJE
ILI NJENOG SPREČAVANJA**

I riječi Uzvišenog Allāha:

قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ
كَشِفَتْ ضُرَّهُ

"Reci: 'Mislite li da bi oni koje molite mimo Allāha mogli otkloniti od mene štetu, ako Allāh hoće da mi je učini?' "

199

Od 'Imrāna ibn Husajna, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, vidio čovjeka na čijoj je ruci bila narukvica od bakra. **"Šta je to?"**, upitao ga je. **"Protiv vahine (slabosti)"**, odgovorio je. **"Skini je"**, rekao je, **"jer će ti ona uistinu samo povećati vehn (slabost). Kada bi umro, a ona bila na tebi – nikada ne bi bio spašen."** Prenosi ga Ahmed sa prihvatljivim senedom.

On takođe prenosi od 'Uqbe ibn 'Āmira, *Allāh bio zadovoljan njime*, a ovaj ga podiže (do Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*): **"Ko objesi talisman (zapis), neka mu Allāh ništa ne da, a ko objesi morsku školjku (kao amulet) neka mu Allāh nikad ne da mira."**

¹⁹⁹ sūra ez-Zumer, 38. ājet

U drugoj predaji stoji:
"Ko objesi zapis – širk je počinio."

Ibn Ebī Hātim prenosi od Hudhejfe da je on na ruci jednog čovjeka vidio konac (koji je stavio da ga zaštiti) od groznice pa ga je otkinuo i proučio Njegove riječi: **"Većina ovih ne vjeruje u Allāha, nego druge Njemu smatra ravnim."** ²⁰⁰

(8) POGLAVLJE O RUKJI I TALISMANIMA

U *"Sahīhu"* se prenosi od Ebū Bešira el-Ensārije, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je on bio sa Allāhovim Poslanikom, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, na nekim njegovim putovanjima, pa je poslao izaslanika s naredbom da na vratu nijedne deve ne ostane ogrlica od strune ili je rekao *"... ogrlica a da ne bude otkinuta."*

Od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi se da je rekao:
"Čuo sam Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako kaže: "'Zaista su rukja (odučavanje), talismani i amuleti – širk." Prenose ga Ahmed i Ebū Dāwūd.

'Abdullāh ibn Ukejm prenosi od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao:
"Ko se nečemu oda – biće mu prepušten." Prenose ga Ahmed i et-Tirmidhī.

²⁰⁰ sūra Jūsuf, 106. ājet

Talismani su nešto što se vješa na djecu da ih čuva od uroka oka. Međutim, ako je obješeno nešto iz Qur'āna, neki od selefa (iz prvih generacija) su to dopustili, a neki nisu i tretirali su to zabranjenim, kao što je Ibn Mes'ūd, *Allāh bio zadovoljan njime*.

Rukja (odučavanje) jeste ono što zovu imenom 'azaim. Dokaz je iz toga izuzeo ono što u sebi nema širka. Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je to dopustio protiv uroka od oka i protiv groznice. *Tewle* (amulet) jeste nešto što su ljudi radili misleći da to omiljava ženu njenom mužu i muža njegovoj supruzi.

Ahmed prenosi od Ruwejfia da je rekao:
"Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, mi je rekao: 'O Ruwejfi, ti ćeš možda dugo živjeti, pa obavijesti svijet da ko napravi čvoriće na svojoj bradi, ko stavi amulet ili se nakon nužde čisti životinjskim izmetom ili kostima – zaista se Muhammed njega odrekao.'"

Od Se'ida ibn Džubejra, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi se da je rekao:
"Ko otrgne talisman sa čovjeka, to se tretira kao da je oslobodio roba." To je prenio Vekī'. On takođe, prenosi od Ibrahima da je rekao: *"Oni su izražavali antipatiju prema svim talismanima, bilo da su bili od Qur'āna ili neće drugog."*

(9) O TOME KO TRAŽI BERICET PREKO DRVETA, KAMENA I TOME SLIČNO

I riječi Uzvišenog Allāha:

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّتَ وَالْعُزَّىٰ ﴿١٩﴾ وَمَنْوَةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَىٰ ﴿٢٠﴾ أَلَكُمُ الذَّكْرُ وَلَهُ

الْأُنثَىٰ ﴿٢١﴾ تِلْكَ إِذَا قِسْمَةٌ ضِيزَىٰ

"Šta kažete o Lātu i 'Uzzā'u i Menātu, trećoj, najmanje cijenjenoj? Zar su za vas sinovi, a za Njega kćeri?! To bi tada bila podjela nepravedna." ²⁰¹

Od Ebū Wa'qida Lejthija se prenosi da je rekao:

"Izišli smo sa Allāhovim Poslanikom, sallallāhu 'alejhi we sellem, na Hunejn, a bili smo tek skoro napustili kufr. Mušrici su imali lotosovo drvo kod kojeg su klečali i na njega vješali svoje oružje. Zvalo se Dhātu enwāt. Prošli smo pored tog droeta. Rekli smo: 'Allāhov Poslaniče, daj da i mi imamo Dhātu enwāt kao što oni imaju Dhātu enwāt'. Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je rekao: 'Allāh je najveći! To su, uistinu suneni. Rekli ste, tako mi Onoga u Čijoj je Ruci moja duša, onako kako su rekli Benu Isrā'il Mūsāu: 'Napravi i ti nama boga, kao što i oni imaju bogove!' 'Vi ste, uistinu narod koji nema pameti!', reče on.' ²⁰² Vi ćete, uistinu slijediti primjere onih koji su bili prije vas.' " Zabilježio ga je et-Tirmidhī i okarakterisao ga kao *sahih*.

²⁰¹ sūra en-Nedžm, 19.-22. ājet

²⁰² sūra el-E'rāf, 138. ājet

**(10) O TOME ŠTA JE PRENEŠENO
U VEZI PRINOŠENJA ŽRTVE NEKOM MIMO ALLĀHA**

I riječi Uzvišenog Allāha:

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا
شَرِيكَ لَهُ

"Reci: 'Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allāhu, Gospodaru svjetova, Koji nema sudruga.' "²⁰³

I Njegove riječi:

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَحْزَرَّ

"Zato svome Gospodaru klanjaj i kurbān kolji."²⁰⁴

Od 'Alije, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je rekao:

''Kazao mi je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, četiri izreke: 'Prokleo je Allāh onog ko prinese žrtvu nekom drugom mimo Allāha. Prokleo je Allāh onoga ko prokune svoje roditelje. Prokleo je Allāh onoga ko pruži zaštitu prestupniku. Prokleo je Allāh onoga ko mijenja oznake na zemlji (pomjera među).'' Zabilježio ga je Muslim.

Od Tāriqa ibn Šihāba se prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

²⁰³ sūra el-En'ām, 162. i 163. ājet

²⁰⁴ sūra el-Kewther, 2. ājet

"Jedan je čovjek ušao u džennet zbog mušice, a drugi je čovjek zbog mušice ušao u vatru". "Kako to, Allāhov Poslaniče!?", rekli su. Rekao je: "Dva su čovjeka naišla na neki narod koji je imao kip i pored kojeg nije mogao niko proći dok ne prinese žrtvu. Rekli su jednom od njih: 'Prinesi žrtvu!' 'Nemam ništa da prinesem kao žrtvu', odgovorio je. 'Prinesi, pa makar mušicu', rekli su mu. On je prinio kao žrtvu mušicu i oni su ga pustili, pa je taj ušao u vatru. Drugom su rekli: 'Prinesi žrtvu!' 'Ja nikom drugom ne prinosim (žrtvu) mimo Uzvišenog Allāha', rekao je. Oni su ga ubili i on je ušao u džennet." Zabilježio ga je Ahmed.

**(11) NE KOLJE SE ŽIVOTINJA U IME ALLĀHA
NA MJESTU GDJE SE PRINOSI ŽRTVA
NEKOM MIMO NJEGA**

I riječi Uzvišenog:

لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لَّمَسْجِدٌ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ
تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ مُّحَبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ

"Ti u njoj nemoj nikad namāz obaviti..." ²⁰⁵

Od Thābita ibn Dahhāqa, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je rekao:

"Neki čovjek se zavjetovao da će zaklati devu u Buwāni, pa je o tome pitao Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem, i on mu je rekao: 'Da li je u njoj bio neki od džāhilijetskih idola koji se obožavao?' 'Ne', odgovorili su. 'Da li se u njoj održavala neka od njihovih svetkovina?' upitao je. 'Nije', odgovorili su.

²⁰⁵ sūra et-Tewbe, 108. ājet

Nakon toga je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao: 'Ispuni svoj zavjet, jer, uistinu, nema ispunjavanja zavjeta u onome u čemu je nepokornost Allāhu, niti u onome što čovjek nije u stanju učiniti.' ''

Zabilježio ga je Ebū Dāwūd. Njegov sened ispunjava uvjete njih dvojice (Buhārīje i Muslima).

(12) U ŠIRK SE UBRAJA I ZAVJETOVANJE NEKOM MIMO ALLĀHA

I riječi Uzvišenog Allāha:

يُوفُونَ بِالْأَنذَرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا

"Oni su zavjet ispunjavali..."²⁰⁶

I riječi Uzvišenog Allāha:

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ نَّفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِّنْ نَّذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ

"Za sve što potrošite i što zavjetujete Allāh, sigurno, za to zna!"²⁰⁷

U "Sahihu" se prenosi od 'Ā'iše, Allāh bio zadovoljan njome, da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao :

"Ko se zavjetuje da Allāhu čini pokornost neka Mu izvrši pokornost, a ko se zavjetuje da Mu bude nepokoran, neka Mu ne čini nepokornost."

²⁰⁶ sūra ed-Dehr, 7. ājet

²⁰⁷ sūra el-Beqare, 270. ājet

(13) U ŠIRK SE UBRAJA TRAŽENJE ZAŠTITE OD NEKOG DRUGOG MIMO ALLĀHA

I riječi Allāha Uzvišenog:

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا

"I bilo je ljudi koji su zaštitu od džinna tražili, pa su im tako objesti povećali.²⁰⁸

Od Hawle bint Hakim, *Allāh bio zadovoljan njome*, se prenosi da je rekla:

"Čula sam Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao: 'Ko odsjedne (dođe) na neko mjesto i kaže: 'Utječem se Allāhovim savršenim riječima od zla onoga što je On stvorio', ništa mu ne može nauditi sve dok ne napusti to mjesto.'" Zabilježio ga je Muslim.

(14) U ŠIRK SPADA TRAŽENJE SPASA OD NEKOG DRUGOG MIMO ALLĀHA ILI DA SE MOLI NEKO MIMO NJEGA

I riječi Allāha Uzvišenog:

وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا

مِّنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣١﴾ وَإِن يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ

"I pored Allāha, ne moli se onom ko ti ne može ni koristiti ni nauditi, jer ako bi to uradio, bio bi, uistinu,

²⁰⁸ sūra el-Džinn, 6. ājet

nevjernik. Ako ti Allāh dađe kakvu nevolju , niko je osim Njega ne može otkloniti." ²⁰⁹

I Njegove su riječi:

فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ

"Vi opskrbu od Allāha tražite i Njega obožavajte." ²¹⁰

I Njegove su riječi:

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ

الْقِيَمَةِ

"Ko je u većoj zabludi od onih koji se umjesto Allāhu, obraćaju onima koji im se do Sudnjeg dana neće odazvati?" ²¹¹

I Njegove su riječi:

أَمَّن يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ

"Onaj koji se nevoljniku, kada Mu se obrati, odaziva i koji zlo otklanja." ²¹²

Prenosi Taberāni svojim senedom da je u vrijeme Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, bio neki munāfiq (licemjer) koji je uznemiravao vjernike pa su neki rekli: "Ustanite s nama da tražimo spas pomoću Allāhovog Poslanika,

²⁰⁹ sūra Jūnus, 106. i 107. ājet

²¹⁰ sūra el-'Ankebūt, 17. ājet

²¹¹ sūra el-'Ahqāf, 5. i 6. ājet

²¹² sūra en-Neml, 62. ājet

sallallāhu 'alejhi we sellem, od ovog licemjera'', pa je Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao: **"Uistinu se pomoću mene ne traži spas, nego se spas traži od Allāha Uzvišenog."**

(15) O TEWHIDU I ODSUTNOSTI VJERE

Uzvišeni Allāh kaže:

أَيُّشِرْ كُونَا مَا لَا تَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ ﴿١٩١﴾ وَلَا يَسْتَطِيعُونَ هُمْ نَصْرًا

"Zar da Njemu smatraju ravnim one koji ne mogu ništa stvoriti, i sami su stvoreni, i koji im ne mogu pomoći?" ²¹³

On također kaže:

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ

"A oni koje, pored Njega, prizivate, ne posjeduju ništa."

²¹⁴

U ''Sahīhu'' se prenosi od Enesa da je rekao:

''Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je u bici na Uhudu bio ranjen u glavu i donji sjekutić bio mu je slomljen, pa je rekao: 'Kako da bude spašen narod koji je ranio svoga poslanika?' Povodom toga objavljeno je: 'Od tebe ne zavisi...''' ²¹⁵

U njemu se takođe prenosi od Ibn 'Umera, Allāh bio zadovoljan njime, da je on čuo Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako bi, kad podigne glavu sa ruku'a na

²¹³ sūra el-E'rāf, 191. i 192. ājet

²¹⁴ sūra Fātir, 13. ājet

²¹⁵ sūra Ālu 'Imrān, 128. i 129. ājet

zadnjem rekatu sabahskog namāza, nakon što bi izgovorio: *"Semi'Allāhu limen hamideh, rabbenā we lekel-hamd"* govorio: *"Allāhu, udalji od svoje milosti tog i tog"*, pa je Allāh objavio: **"Od tebe ne zavisi..."**

U drugom predanju stoji:

"Proklinjao je Safwān ibn Umejju, Suhejla ibn 'Amra i Hāritha ibn Hišāma, pa je objavljeno: 'Od tebe ne zavisi...' "

U njemu se takođe prenosi od Ebū Hurejre, Allāh bio zadovoljan njime, da je rekao:

"Kada je Allāhovom Poslaniku, sallallāhu 'alejhi we sellem, objavljeno: 'I upozoravaj svoju bližnju rodbinu', ²¹⁶ on je rekao: 'O skupino Qurejšija (ili riješ slišnu njoj), otkupite sebe, ja vam ništa kod Allāha ne mogu pomoći. O 'Abbāse ibn 'AbdulMuttalib, ja ti kod Allāha ništa ne mogu pomoći! O Safijja, tetko Allāhovog Poslanika, ja ti kod Allāha ništa ne mogu pomoći! O Fātima, kćerko Muhammedova, ja ti kod Allāha ništa ne mogu pomoći! Traži od moga imetka šta želiš, ja ti kod Allāha ništa ne mogu pomoći!' "

(16) O OBJAŠNJENJU DOKAZA U POGLEDU NEGIRANJA PRIDRUŽIVANJA

Riječi su Uzvišenog Allāha:

حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ

الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

²¹⁶ sūra eš-Šu'arā, 214. ājet

"I kad iz srca njihovih nestane straha, oni će upitati: 'Šta je to rekao Gospodar vaš?' 'Istinu', odgovoriće, 'On je Uzvišen i Velik'."²¹⁷

U *"Sahīhu"* se od Ebū Hurejre, Allāh bio zadovoljan njime, prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Kada Allāh nešto odredi na nebu, meleki udare svojim krilima, izražavajući tako potčinjenost Njegovim riječima, kao lanac kad udari o glatko kamenje i to u njih ulazi. 'I kad iz srca njihovih nestane straha, oni će upitati: 'Šta je to rekao Gospodar vaš?' 'Istinu!', odgovorit će, 'On je Uzvišen i Velik.' To će čuti oni koji kradom prisluškuju. Oni koji prisluškuju jesu ovako jedan iznad drugog." Sufjān je to opisao svojom rukom. Prevrnuo ju je i razmakao među prstima. *"On čuje riječ i pošalje je onom što je ispod njega, zatim je taj pošalje onom što je ispod njega sve dok je ne baci na jezik sibirbaza ili vračara. Možda mu svjetlica dođe prije nego što je baci, a možda je i baci prije nego što mu dođe, tako da uz nju slaže stotinu laži, pa kažu: 'Zar nas nije obavijestio tog dana to i to i to?', pa mu povjeruju sve zbog te jedne riječi koja se čula s neba."*

Od Newwāsa ibn Sem'āna, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Kada Allāh Uzvišeni hoće objaviti naredbu, On izgovori Objavu. Nebesa se od toga zatresu (ili je rekao strašno zatresu) iz straha od Allāha Uzvišenog, pa kada to čuju stanovnici nebesa, onesvijeste se i padnu Allāhu na sedždu. Prvi koji će podići glavu jeste Džibrīl. Potom će mu Allāh

²¹⁷ sūra Sebe', 23. ājet

govoriti od Svoje objave što hoće. Potom će Džibril prolaziti pored meleka. Kad god prođe pored bilo kojeg neba, pitaju ga njegovi meleki: 'Džibrilu, šta je rekao naš Gospodar?' Džibril će reći: 'Istinu, a On je Uzvišeni, Veliki.' Pa će oni svi reći isto što je rekao Džibril. Tako će Džibril donijeti Objavu tamo gdje mu je Allāh Uzvišeni odredio."

(17) O ŠEFĀ'ATU (ZAGOVARANJU)

I riječi Uzvišenog Allāha:

وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ
وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ

"I opominji njime one koji strahuju što će pred Gospodarom svojim sakupljeni biti, kad osim Njega ni zaštitnika ni zagovornika neće imati." ²¹⁸

I Njegove su riječi:

قُلْ لِلَّهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا

"Reci: 'Niko ne može bez Njegove volje posredovati'." ²¹⁹

I Njegove su riječi:

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

²¹⁸ sūra el-En'ām, 51. ājet

²¹⁹ sūra ez-Zumer, 44. ājet

"Ko se može pred Njim zauzeti za nekoga bez dopuštenja Njegova?!" ²²⁰

I Njegove su riječi:

وَكَمْ مِّنْ مَّلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَعُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ
يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَى

"A koliko na nebesima ima meleka čije posredovanje nikome neće biti od koristi, sve dok Allāh to ne dopusti onome kome On hoće i u korist onoga kojim je zadovoljan?" ²²¹

I Njegove su riječi:

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ رَزَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ
فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ

"Reci: 'Zovite one koje, pored Allāha, bogovima smatrate. Oni ništa nemaju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji...' " ²²²

Ebul-'Abbās je rekao:

"Allāh je odbacio i negirao sve osim Sebe, a za što su se mnogobošci vezali. Tako je negirao da nekom pripada vlast, ili dio nje, osim Njemu, ili da je neko pomagač Allāhu. Nije ostalo ništa osim zagovaranja, te je objasnio da ono neće biti od koristi osim onome kome Gospodar dopusti, kako je Uzvišeni rekao: 'I oni će

²²⁰ sūra el-Beqare, 255. ājet

²²¹ sūra en-Nedžm, 26. ājet

²²² sūra Sebe, 22. ājet

se samo za onoga s kim On bude zadovoljan zauzimati.'

²²³ Zagovaranje o kojem govore mnogobošci ne postoji na Qijāmetском danu, jer ga je negirao Qur'ān. Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je obavijestio da će on, uistinu, doći i pasti ničice pred svojim Gospodarom. Zahvaliće Mu se. Neće prvo otpočeti sa zagovaranjem. Zatim će mu se reći: **'Podigni glavu i reci (šta hoćeš), bićeš saslušan. Traži (šta hoćeš), biće ti dato. Zauzmi se, biće ti zauzimanje prihvaćeno.'** Ebū Hurejre ga je upitao: 'Ko će biti najsretniji tvojim zauzimanjem, Allāhov Poslaniče?' Rekao je: **'Onaj ko iskreno iz svog srca kaže 'Lā ilāhe illAllāh' (Nema boga osim Allāha).'**' To je zagovaranje za one koji su posjedovali iskrenost, s Allāhovim dopuštenjem, a ono neće biti za one koji su Allāhu širk činili. Biti i suština svega toga jeste da će Allāh Uzvišeni, a On je Taj Koji prosipa Svoje blagodati na one koji su bili iskreni, zbog dove onog kome je On dopustio da se zauzima njima opraštati, da bi tako počastio (zagovarača) i dao mu 'pohvalno mjesto'. Zagovaranje koje je negirao Qur'ān jeste ono u kojem ima širka. Upravo zbog toga je On potvrdio zagovaranje s Njegovim dopuštenjem na više mjesta. Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, objasnio je da ono neće biti ni za koga nego samo za sljedbenike tewhīda i ihlāsa.''

(18) O TOME DA SE DJELA VREDNUJU PO ZAVRŠETKU, TE O ŠTETI VELIČANJA PREDAKA I VELIKANA

Riječi su Uzvišenog Allāha:

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ

²²³ sūra el-Enbijā', 28. ājet

"Ti, doista ne možeš uputiti na Pravi put onoga koga ti želiš uputiti." ²²⁴

U *"Sahihu"* se prenosi od Se'ida ibn el-Musejbeba, a on od svoga oca da je rekao:

"Kad je Ebū Tālib bio na samrti, ušao je kod njega Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem. Kod njega su bili 'Abdullah ibn Ebī Umejje i Ebū Džehl. Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, mu je rekao: 'O amidža, reci 'Lā ilāhe illAllāh', izreku kojom ću se zauzimati za tebe kod Allāha.' Njih dvojica su rekli: 'Zar da ostaviš vjeru 'AbdulMuttalibovu?!' Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, mu je ponovio. Ponovili su i njih dvojica. Zadnje što je rekao bilo je: 'On je u vjeri 'AbdulMuttalibovoj.' Odbio je kazati 'Lā ilāhe illAllāh'. Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je rekao: 'Tražit ću za tebe oprost ukoliko ne budem spriječen', pa je Uzvišeni Allāh objavio:

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ

"Vjerovjesniku i vjernicima nije dopušteno moliti oprosta za mušrike..." ²²⁵

Povodom Ebū Tālibovog slučaja je Allāh objavio:

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ

بِالْمُهْتَدِينَ

²²⁴ sūra el-Qasas, 56. ājet

²²⁵ sūra et-Tewbe, 113. ājet

"Ti, doista, ne možeš uputiti na Pravi put onoga koga ti želiš da uputiš. Allāh, uistinu, ukazuje na Pravi put onome kome On hoće." ²²⁶

**(19) O TOME DA JE UZROK KUFRA SINOVA
ADEMOVIH I NAPUŠTANJA NJIHOVE VJERE –
PRETJERIVANJE U VELIČANJU DOBRIH LJUDI**

I riječi Uzvišenog Allāha:

يٰٓاَهْلَ الْكِتٰبِ لَا تَغْلُوْا فِيْ دِيْنِكُمْ

"O sljedbenici Knjige, ne pretjerujte u svojoj vjeri." ²²⁷

U "Sahihu" se prenosi od Ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je o riječima Allāha Uzvišenog:

وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ

وَنَسْرًا

"I govore: 'Nikako božanstva svoja ne ostavljajte, i nikako ni Vedda, ni Suwā'a, ni Jegūtha, ni Je'ūqa ni Nesra ne napuštajte!'" ²²⁸

...rekao:

"Ovo su imena dobrih ljudi iz Nuhovog naroda. Kada su pomrli, šejtān je njihovom narodu došapnuo da na mjestima gdje su oni sjedili postave kipove i nazovu ih njihovim imenima, pa su tako i uradili. Oni nisu bili obožavani sve dok ti nisu pomrli i znanje izbrisano, tada su bili obožavani."

²²⁶ sūra el-Qasas, 56. ājet

²²⁷ sūra en-Nisa, 171. ājet

²²⁸ sūra Nuh, 23. ājet

Ibnul-Qajjim je rekao:

"Mnogi iz prvih generacija su rekli: Kada su pomrli, oni su se okupljali oko njihovih mezara, zatim su im napravili biste, zatim je proteklo dosta vremena pa su ih počeli obožavati."

Od 'Umera se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nemojte me uznositi niti pretjerano hvaliti kao što su kršćani pretjerano hvalili sina Merjemina. Ja sam, uistinu, rob, pa recite Allāhov rob i Njegov Poslanik." Zabilježili su ga el-Buhāri i Muslim.

Muslim je zabilježio od Ibn 'Abbāsa da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Čuvajte se pretjerivanja, jer, uistinu, pretjerivanje je uništilo one koji su bili prije vas."

Muslim je zabilježio od Ibn Mes'ūda da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Propale su cjepidlake i sitničari." Rekao je to tri puta.

**(20) O TOME ŠTA JE PRENESENO O TEŠKOM
UPOZORENJU ONOME KO OBOŽAVA ALLĀHA
KOD MEZARA NEKOG DOBROG ČOVJEKA,
PA KAKO JE TEK (TEŠKO UPOZORENJE)
AKO OBOŽAVA ONOG KO JE U KABURU**

U *"Sahīhu"* se prenosi od Aiše, *Allāh bio zadovoljan njome*, da je Ummu Seleme spomenula Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, crkvu koju je vidjela u Abesiniji i slike koje se u njoj nalaze, pa je on rekao:

"To su oni koji kada im umre dobar čovjek, ili dobar rob, naprave na njegovom grobu hram i u njemu naslikaju te

slike. To su najgora stvorenja kod Allāha na Qijāmetskom danu." Ovi su objedinili dvije zablude: zabludu sa grobovima i zabludu sa kipovima.

El-Buhārī i Muslim od nje prenose da je rekla:
"Kada je Allāhovom Poslaniku, sallallāhu 'alejhi we sellem, došao melek smrti, prekrrio je lice svojim crnoporubljenim ogrtačem. Kada ga je sklonio sa svoga lica, rekao je: 'Neka je Allāhovo prokletstvo na Židove i kršćane. Oni su na mezarima svojih vjerovjesnika napravili hramove.'"

On je upozorio na ono što su ovi uradili. Da nije toga, i njegov mezar bio bi uzdignut i istaknut. To nije urađeno iz bojazni da ga neko ne pretvori u džamiju. Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

Muslim bilježi od Džunduba ibn 'Abdullāha da je rekao:

"Čuo sam Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem, prije njegove smrti na pet dana kako kaže: 'Ja uistinu priznajem Allāhu da među vama nisam uzeo sebi nikog za prisnog prijatelja, jer, uistinu, mene je Allāh uzeo Sebi za prisnog prijatelja, kao što je i Ibrahima uzeo Sebi za prisnog prijatelja. Kada bih sebi uzimao nekog za prisnog prijatelja od svoga ummeta, uzeo bih Ebū Bekra. Znajte da su oni koji su bili prije vas na kaburovima svojih vjerovjesnika i dobrih ljudi pravili hramove. Vi nemojte na mezarlucima praviti džamije. Ja vam, uistinu, to zabranjujem.'"

On je to zabranio pred kraj svoga života. Osim toga, on je prokleo, što se može razumjeti iz konteksta, onoga ko to uradi. U to se ubraja i klanjanje kod kabura, pa makar na

njemu i ne bila sagrađena džamija. To je značenje njenih (Ummu Seleminih) riječi: *"Bojao se da na njegovom mezaru ne naprave džamiju."*

Svako mjesto na kom se s nijjetom obavlja namāz pretvoreno je u mesdžid (mjesto na kom se sedžda čini). Štaviše, svako mjesto na kom se klanja zove se mesdžid, kao što je Allāhov Poslanik *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: ***"Zemlja mi je učinjena mesdžidom*** (mjestom na kom se može klanjati) ***i čistom*** (pa se njome može tejemmum uzeti)."

Ahmed prenosi dobrim senedom od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, a on direktno od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da je rekao: ***"Najgori su ljudi, uistinu, oni koje Qijametski dan zatekne u životu i oni koji na kaburima grade hramove."*** Zabilježio da je Ibn Ebī Hātim i Ibn Hibbān u svom *"Sahīhu"*.

(21) O TOME DA PRETJERIVANJE U POGLEDU MEZARA DOBRIH LJUDI PRETVARA ISTE U KIPOVE KOJI SE OBOŽAVAJU MIMO ALLĀHA

Prenosi Mālik u *"El-Muwetta"* da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: ***"Allāhu, ne daj da moj mezar postane idol koji će se obožavati. Povećala se Allāhova srdžba prema narodu koji je mezare svojih vjerovjesnika pretvorio u mesdžide."***

Ibn Džerīr svojim senedom prenosi od Sufjāna, on od Mensūra, a on od Mudžāhida da je u pogledu riječi Uzvišenog: ***"Šta kažete o Lātu i 'Uzza'u"*** rekao: *"On je njima mljeo brašno, pa je umro i oni su se okupljali i boravili kod njegova mezara."*

Isto je rekao i Ebul-Dževza' prenoseći od Ibn 'Abbāsa:

"On je hodočasnicima mljeo brašno."

Od Ibn 'Abbāsa, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je rekao:

"Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je prokleo žene koje (često) posjećuju mezarluke i one ljude koji ih pretvaraju u mesdžide i u njima pale svetiljke." Zabilježili su ga autori "Sunena".

(22) O VJEROVJESNIKOVOJ, sallallāhu 'alejhi we sellem, ZAŠTITI TEWHIDA I NJEGOVOM ZATVARANJU SVIH PUTEVA KOJI VODE ŠIRKU

I riječi su Allāha Uzvišenog:

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ

عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ

"Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv." ²²⁹

Od Ebū Hurejre, Allāh bio zadovoljan njime, prenosi se da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Nemojte svoje kuće pretvarati u mezarluke i nemojte moj mezar učiniti mjestom stalnog okupljanja. Donosite na mene salawāt, jer vaš salawāt dolazi do mene ma gdje vi bili." Bilježi ga Ebū Dāwūd sa dobrim senedom.

²²⁹ sūra et-Tewbe, 128. ājet

Od 'Alije ibn Hasana se prenosi da je on vidio čovjeka koji je dolazio na mezar Vjerovjesnikov, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i kroz rupu na zidu ulazio unutra i učio dovu, pa mu je on to zabranio i rekao:

"Ispričat ću vam hadis koji sam čuo od mog babe, on od moga djeda, a on od Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, koji je rekao: 'Nemojte moj mezar učiniti mjestom stalnog okupljanja i nemojte svoje kuće u mezarluke pretvarati. Donosite na mene salawāt, jer mi vaš selām dolazi bez obzira gdje vi bili.'" Zabilježio ga je u *"El-Muhtari"*.

(23) O TOME ŠTA SE PRENOSI U VEZI S TIM DA ĆE NEKI IZ OVOG UMMETA OBOŽAVATI KIPOVE

I riječi su Uzvišenog:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ
وَالطَّاغُوتِ

"Zar ne vidiš one kojima je dat jedan dio Knjige kako u džibta i tąguta vjeruju...?" ²³⁰

قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِّنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَن لَّعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ
عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ

"Reci: 'Hoćete li da vam kažem koji su gori od takvih i koje će Allāh još teže kazniti? Oni koje je Allāh prokleo i

²³⁰ sūra en-Nisā', 51. ājet

na koje se rasrdio i u majmune i svinje pretvorio, obožavaoce tāgūta..."²³¹

قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا

"A onda oni do čijih se riječi najviše držalo rekoše: 'Sigurno ćemo nad njima sagraditi mesdžid'." ²³²

Od Ebū Se'īda el-Hudrija, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Vi ćete, uistinu, slijediti puteve onih koji su bili prije vas, ličeći na njih kao što je slična perka na strijeli drugoj perci, tako da kad bi oni ušli u gušterovu rupu, i vi biste u nju ušli." Upitali su (prisutni): *"Allāhov Poslaniče, (jesu li to) Židovi i kršćani?"* *"A ko bi drugi?"* odgovorio je. Zabilježili su ga el-Buhārī i Muslim.

Muslim prenosi od Thewbāna, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Allāh mi je, uistinu, dao da obuhvatim Zemlju, pa sam vidio njene istoke i zapade. Vlast moga ummeta, uistinu će dosjeći onoliko koliko sam od nje obuhvatio. Data su mi dva trezora: crveni i bijeli. I molio sam, uistinu, svoga Gospodara da moj ummet ne uništi sveopćom sušom i da njima ne ovlada neprijatelj, mimo njih samih, pa da ovlada svim što oni posjeduju. Moj je Gospodar, uistinu rekao: 'Muhammede, ja kad odredim odredbu, to se zaista ne može spriječiti. Ja sam uistinu dao tvom ummetu da ih

²³¹ sūra el-Mā'ide, 60. ājet

²³² sūra el-Kehf, 21. ājet

neću uništiti sveopćom sušom i da neću dati da njima ovlada neprijatelj, mimo njih samih, da ovlada svim što oni posjeduju, pa makar se protiv njih sakupili iz svih njenih dijelova' (ili je rekao: ...ko se nalazi među njenim djelovima...), sve dok ne budu uništavali jedni druge i zarobljavali jedni druge.' " Zabilježio ga je i Berkānī u svom ''Sahihu''.

U njemu još stoji:

"Uistinu se za svoje sljedbenike plašim vođa koji će voditi u zabludu. Pa kada počne borba protiv njih (muslimana) neće prestati do Qijametskog dana. Neće nastupiti Qijametski dan dok se plemena iz moga ummeta ne priključe mušricima i dok mnogobrojne skupine moga ummeta ne budu obožavale kipove. U mom ummetu će biti trideset lažova. Svaki će tvrditi da je vjerovjesnik, a ja sam pečat vjerovjesnicima i nema vjerovjesnika poslije mene. Jedan će broj mojih sljedbenika, uistinu ostati na istini, pobjednički. Neće im nauditi onaj ko ih je izdao i s njima se razišao sve dok ne dođe odredba Allāha Slavljenog i Uzvišenog."

(24) O SIHRU

I riječi su Uzvišenog Allāha:

وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ

"...iako su znali da onaj koji tom vještinom vlada neće nikakve sreće na onom svijetu imati." ²³³

²³³ sūra el-Beqare, 102. ājet

يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّغُوتِ

"... vjeruju u džibta i tāgūta." ²³⁴

'Umer je rekao:

"Džibt znači sihr, a tāgūt znači šejtān."

Džābir je rekao:

"Taguti su vračari kojima su šejtāni dolazili. U svakom je plemenu bio po jedan."

Od Ebū Hurejre, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Udaljite se od sedam upropaštavajućih grijeha." "Koji su to, Allāhov Poslaniče?", upitali su. *"Širk Allāhu, sihr, ubistvo nevine osobe, što je Allāh zabranio osim po pravdi, uzimanje kamate, jedenje imetka siročeta, bježanje sa bojnog polja i lažno optuživanje za nemoral nevinih i čednih vjernica."*

Od Džunduba se prenosi kao merfū' hadīth:

"Kazna određena za sihirbaza jeste njegovo ubijanje sabljom." Zabilježio ga je et-Tirmidhī i rekao: "Ispravno je da je ovaj hadīth *mewkūf*".

U Buhārījinom *"Sahihu"* se od Bedžalea ibn Abedea prenosi da je rekao:

²³⁴ sūra en-Nisā', 51. ājet

''Umer ibnul-Hattab je napisao (svojim namjesnicima): 'Ubijte svakog sihirbaza i sihirbaskinju', pa smo pogubili troje sihirbaza.'''

U vjerodostojnom predanju od Hafse, *Allāh bio zadovoljan njome*, se prenosi da je ona naredila da se ubije njena sluškinja koja joj je napravila vradžbine, i bila je ubijena. Isto tako postoji vjerodostojno predanje od Džunduba. Ahmed je rekao: *''Prenosi se od trojice Vjerovjesnikovih, sallallāhu 'alejhi we sellem, ashābā.'''*

(25) NEKE VRSTE SIHRA

Ahmed je rekao:

''Pripovijedao nam je Muhammed ibn Dža'fer, njemu 'Awf ibn Hajjān ibnul-'Alā', njemu Qatn ibn Qabīseh, od svoga oca da je on čuo Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako kaže: 'Zaista su 'ijāfeh (gatanje na osnovu leta ptica nakon što se galamom poplaše), tarq (crta koja se nacrtā na zemlji) i tijereh (vjerovanje u loš predznak) od džibta (glasa šejtānovog).''

'Awf je rekao:

''Ijāfeh je gatanje na osnovu leta ptica nakon što se galamom poplaše. Tarq je crta koja se nacrtā na zemlji. Džibt je, kako kaže Hasan, šejtānov glas.''' Njegov sened je dobar.

Kod Ebū Dāwūda, en-Nesā'ija i Ibn Hibbāna u njegovom *''Sahīhu''* se nalazi ovaj hadīth sa senedom.

Od Ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko uči nauku o zvijezdama naučio je odjeljak o sihru, i što više toga uči više će odjeljaka znati." Zabilježio ga je Ebū Dāwūd i njegov sened je *sahih*.

En-Nesā'ī prenosi od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko napravi čvor, zatim u njega puhne, on je učinio sihr, a ko učini sihr počinio je širk, a ko nešto objesi (na sebe) bude mu prepušten."

Od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Hoćete li da vas obavijestim šta je to el-adhu? To je prenošenje tuđeg govora. To je el-kale (koja puno priča i zavađa) svijet." Zabilježio ga je Muslim.

El-Buhārī i Muslim prenose od Ibn 'Umera, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ima rječitog govora koji je sihr (opčaravajući)."

(26) O PROROCIMA I NJIMA SLIČNIM

Muslim je zabilježio u svom "*Sahihu*", prenoseći od neke od Vjerovjesnikovih, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, žena da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko dođe vračaru pa ga pita o nečem, a zatim mu povjeruje ono što on kaže – neće mu namāz biti primljen četrdeset dana."

Od Ebū Hurejre se prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko ode vračaru (proricatelju budućnosti) i povjeruje mu u ono što on kaže – on je zanijekao ono što je objavljeno Muhammedu, sallallāhu 'alejhi we sellem" Zabilježio ga je Ebū Dāwūd.

Bilježe četvorica i Hākim koji kaže: *"Po uvjetima el-Buhārija i Muslima se prenosi od Ebū Hurejre, Allāh bio zadovoljan njime:*

'Ko dođe vračaru ili proroku i povjeruje mu ono što ovaj kaže – on je zanijekao ono što je objavljeno Muhammedu, sallallāhu 'alejhi we sellem.'"

Ebū Ja'lā isto bilježi od Ibn Mes'ūda sa dobrim senedom, ali kao mewkūf.

Od 'Imrāna ibn Husajna, *Allāh bio zadovoljan njime*, kao merfū' hadīth se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nije od nas ko čita sudbinu ili mu se čita sudbina, ko gata ili mu se gata, pravi sihr ili se za njega pravi. Onaj ko dođe vračaru i povjeruje mu ono što ovaj kaže – on je zanijekao ono što je objavljeno Muhammedu, sallallāhu 'alejhi we sellem." Zabilježio ga je Bezzar sa dobrim senedom. Zabilježio ga je i Taberānī u "El-Ewsatu" sa dobrim senedom od Ibn 'Abbāsa, s tim što u njemu nema: ***"ako dođe..."*** (do kraja hadītha)

El-Begawī je rekao:

"Vrač gatar (arraḥ) jeste osoba koja tvrdi da poznaje tajne na osnovu premisa kojima dokazuje gdje se nalazi ukradeno, gdje je izglubljeno i tome slično. Neki su rekli da je on isto što i kāhin

(prorok). *Kāhin* je onaj koji obavještava šta će se desiti u budućnosti. Neki su rekli da je on onaj što obavještava šta je u duši.

Ebul-'Abbās ibn Tejmije je rekao:

''Arraf je ime za kāhina, munedždžima, remmala i njima slične koji govore da poznaju stvari na ovaj način.''

Ibn 'Abbās je za ljude koji pišu *''eba džadin''* (nauku o slovima) i gledaju u zvijezde rekao:

''Mislim da onaj ko tako uradi nema šta kod Allāha da traži.''

(27) O NUŠREU (VRAČANJU) U SVRHU LIJEČENJA

Od Džābira se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, upitan o vraćanju (*nušreu*) u svrhu liječenja pa je rekao:

''To je šejtanski posao.'' Zabilježio ga je Ahmed sa dobrim senedom i Ebū Dāwūd i rekao:

''Ahmed je upitan o tome pa je rekao: 'Ibn Mesud je sve to mrzio'.''

U Buhārījevom *''Sahihu''* se od Qatade prenosi da je pitao Ibn el-Musejbea:

''Da li je čovjeku koji je pod sihrom ili ne može imati intimni odnos sa svojom ženom dopušteno da se to njemu razdrešuje ili da se otklanja nušreom (vraćanjem u svrhu liječenja)?'' *''Ne smeta''*; odgovorio je, *''oni time žele uspostavljanje reda i mira. Ono što koristi to on, uistinu, nije zabranio.''*

Prenosi se od Hasana da je rekao:

''Ne otklanja sihr niko osim sihirbaza.''

Ibnul-Qajjim je rekao:

''Nušre je otklanjanje sihra sa opsihrene osobe. Ima ih dvije vrste: 1) otklanjanje sihra sihrom istim kao i taj, i to je šejtānski posao i u tom su kontekstu Hasanove riječi. Kod te vrste onaj koji otklanja i onaj kome se otklanja približavaju se šejtānu onim što on voli, tako da on poništi i obesnaži ono što je već uradio opčaranom; 2) nušre odučavanjem rukje, traženjem utočišta (od Uzvišenog Allāha), lijekovima i dopuštenim dovama. Ovo je dopušteno.''

(28) O TETAJJURU (OPTIMIZMU I PESIMIZMU NA OSNOVU PTICA I OSTALOG)

I riječi su Uzvišenog:

أَلَا إِنَّمَا طَبَرُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

"Ali ne! Njihova nevolja je od Allāha bila, samo što većina njih nije znala." ²³⁵

I Njegove su riječi:

قَالُوا طَبَرُكُمْ مَعَكُمْ

"Rekoše: 'Uzrok vaše nesreće je s vama'." ²³⁶

²³⁵ sūra el-E'rāf, 131. ājet

²³⁶ sūra Jā-Sīn, 19. ājet

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nema zaraze, nema lošeg preznaka, nema sove, nema (crva) u utrobi." Zabilježila su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

Kod Muslima ima još dodatak:

"...nema zvijezda koje nagovještavaju kišu, niti zloduha."

El-Buhārī i Muslim su od Enesa zabilježili da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nema zaraze, nema lošeg predznaka, a volim el-fe'l (optimizam)." Upitali su: **"Allāhov Poslaniče, a šta je to el-fe'l?"** **"Dobra i lijepa riječ"**, odgovorio je.

Ebū Dāwūd vjerodostojnim senedom od 'Urwe ibn 'Āmira prenosi da je rekao:

"Spomenuto je tijere kod Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, pa je rekao: 'Najbolje od toga je el-fe'l. To ne smije odvratiti muslimana. Kada neko od vas vidi nešto što ne voli, neka kaže: 'Allāhu, dobro ne donosi niko mimo Tebe, niti zlo odvrća iko osim Tebe i nema snage niti moći osim Tvoje'."

Od Ibn Mes'ūda se, kao merfū' predanje, bilježi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Tijere je širk, tijere je širk. Nema nikog od nas a da nije (...) Međutim, Allāh to otklanja tewekkulom (oslanjanjem na Njega)."

Zabilježio ga je Ebū Dāwūd, et-Tirmidhī i ocijenio ga kao vjerodostojan, a zadnji njegov dio naveo kao Ibn Mes'ūdove riječi.

Ahmed prenosi od Ibn 'Amra:

''Onaj koga tijere odvрати od njegove potrebe počinio je širk.'' ''A šta je iskup za to?'' , upitali su. ''Da kažeš: 'Allāhu, svako dobro je od Tebe, sve ptice su Tvoje i nema boga osim Tebe'.''

On (Ahmed) je zabilježio hadīth od Fadla ibn 'Abbāsa, Allāh bio zadovoljan njime:

''Tijere je uistinu ono što te je navelo da nastaviš ili da se vratiš.''

(29) O ASTROLOGIJI

El-Buhārī je u svome ''*Sahīhu*'' spomenuo da je Qatade rekao:

''Allāh je ove zvijezde stvorio radi troje: kao ukras nebu, da se njima gađaju šejtāni i da budu znakovi i putokazi pomoću kojih se određuje pravac. Onaj ko ih drugačije protumači pogriješio je, izgubio je svoj dio (nagrade) i umiješao se u ono o čemu nema znanja.''

Qatade je smatrao pokuđenim naukovanje o položajima Mjeseca. U tom pogledu Ibn 'Ujejne nije dao bilo kakve olakšice. To prenosi Ibn Harb od njih dvojice. Ahmed i Ishāq su dali olakšicu u pogledu naukovanja o položajima Mjeseca.

Od Ebū Musā'a se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Troje neće ući u džennet: notorni pijanica, onaj koji kida rodbinske veze i onaj koji vjeruje u sihr." Zabilježili su ga Ahmed i Ibn Hibbān u svom *"Sahīhu"*.

(30) TRAŽENJE KIŠE NA OSNOVU POLOŽAJA MJESECA

I riječi Uzvišenog Allāha:

وَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْكُمْ تُكَذِّبُونَ

"I umjesto zahvalnosti što vam je hrana darovana, vi u Njega ne vjerujete?" ²³⁷

Od Ebū Mālīka Eš'arija, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Četiri su stvari u mome ummetu iz predislamskog doba, koje oni neće napustiti: ponos zbog plemenitog porijekla, klevetanje, ogovaranje i omalovažavanje porijekla, te traženje kiše preko zvijezda i naricanje."

On je, također, rekao:

"Ona koja nariče, ako se ne pokaje prije smrti, na Qijametskom danu bit će proživljena u odjeći od katrana i košulji od svraba." Zabilježio ga je Muslim.

El-Buhārī i Muslim prenose od Zejda ibn Hālida, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, klanjao sabah-namāz na Hudejbiji poslije kiše koja je pala u toku noći. Kada je završio, okrenuo se

²³⁷ sūra el-Wāqī'a, 82. ājet

klanjačima i rekao: *"Znate li šta je vaš Gospodar rekao?"* *"Allāh i Njegov Poslanik najbolje znaju"*, odgovorili su. *"Rekao je: 'Među Mojim robovima osvanuo je vjernik i nevjernik. Onaj ko je rekao: 'Pala nam je kiša s Allāhovom dobrotom i milošću' – pa taj vjeruje u Mene i ne vjeruje u zvijezde, a onaj ko je rekao: 'Pala nam je kiša zbog te i te kišne zvijezde' – taj ne vjeruje u Mene, a vjeruje u zvijezde.' "*

El-Buhārī i Muslim prenose od Ibn 'Abbāsa hadīth u tom značenju. U njemu još stoji: *"Istinit je bio taj i taj položaj Mjeseca, pa je Allāh objavio ājet: 'I kunem se položajima zvijezda...', do Njegovih riječi: 'I umjesto zahvalnosti što vam je hrana darovana, vi u Njega ne vjerujete.' "*²³⁸

**(31) AKO NEKO UZME SUDRUGA PREMA KOME JE
NJEGOVA LJUBAV JEDNAKA LJUBAVI PREMA
ALLĀHU, TO JE VELIKI ŠIRK**

Riječi su Uzvišenog Allāha:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

"Ima ljudi koji mimo Allāha suparnike (Njemu) uzimaju, vole ih kao što se Allāh voli." ²³⁹

²³⁸ sūra el-Wāqī'a, 75.-82. ājet

²³⁹ sūra el-Beqare, 165. ājet

I Njegove su riječi:

قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ
وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ
إِلَيْكُمْ مِنْ أَلْفِ الْفَسِيقِينَ
أَلَلَهُ بِأَمْرِهِ ۖ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

"Reci: 'Ako su vam očevi vaši i sinovi vaši, i braća vaša i žene vaše, i rod vaš i imeci vaši koje ste stekli, i trgovina za koju se plašite slabe prođe i stanovi kojima ste zadovoljni – draži od Allāha i Poslanika Njegovog i džihāda na putu Njegovom; onda sačekajte dok Allāh ne donese naredbu Svoju', a Allāh ne upućuje narod griješnikā." ²⁴⁰

Od Enesa se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Neće niko od vas biti potpuni vjernik dok mu ja ne budem draži od njegova djeteta, roditelja i svih ljudi." Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

El-Buhārī i Muslim od njega također prenose da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko bude posjedovao tri svojstva njima će osjetiti slast imāna: da mu Allāh i Njegov Poslanik budu draži od svega drugog osim njih dvojice, da voli čovjeka samo u ime Allāha i da mrzi da se vrati u nevjerstvo nakon što ga je

²⁴⁰ sūra et-Tewbe, 24. ajet

Allāh iz njega izbavio, kao što mrzi da bude bačen u vatru."

U drugom predanju stoji:
"Neće niko od vas osjetiti slast imana dok..."

Od Ibn 'Abbasa, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je rekao:

"Ko voli u ime Allāha, mrzi u ime Allāha, uzima za zaštitnika i prijatelja u ime Allāha, neprijateljuje u ime Allāha – time se uistinu zaslužuje Allāhova zaštita. Čovjek uistinu, neće osjetiti slast imāna, pa makar on puno klanjao i postio, sve dok ne bude takav. Svijet se većinom bratimi i zbližava oko dunjalučkih interesa, a to mu ništa ne koristi." Zabilježio ga je Ibn Džerir.

Ibn 'Abbās je u pogledu riječi Uzvišenog: **"...i kad će veze koje su ih vezale prekinute biti..."** ²⁴¹ rekao: *"Znači: Ljubav'."*

(32) UVJERENJE SLABI I JAČA

Riječi su Uzvišenog Allāha:

إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ، فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ إِن كُنتُمْ

مُؤْمِنِينَ

"To vas je samo šejtān plašio pristalicama svojim. Ne bojte ih se, a bojte se Mene, ako ste vjernici!" ²⁴²

²⁴¹ sūra el-Beqare, 166. ājet

²⁴² sūra Ālu 'Imrān, 175. ājet

I Njegove su riječi:

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ
وَأَتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَحْشَ إِلَّا لِلَّهِ

"Allāhove džamije održavaju i u njima klanjaju oni koji u Allāha i u onaj svijet vjeruju, i koji namāz obavljaju i zekāt daju, i koji se nikoga osim Allāha ne boje." ²⁴³

I Njegove su riječi:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ
كَعَذَابِ اللَّهِ

"Ima ljudi koji govore: 'Vjerujemo u Allāha', a kada neki Allāha radi bude na muke stavljen, on drži da je ljudsko mučenje isto što i Allāhova kazna." ²⁴⁴

Od Ebū Se'ida, Allāh bio zadovoljan njime, se kao merfū' hadith prenosi:

"Vid slabosti uvjerenja je, uistinu, da udovoljavaš ljudima izazivajući Allāhovu srdžbu, da im se zahvaljuješ na Allāhovoј opskrbi i da ih koriš zbog onog što ti Allāh nije dao. Allāhovu opskrbu, zaista, ne dovlači žudnja upornog niti je odvraća mržnja onoga koji to ne želi."

Od 'Ā'iše, Allāh bio zadovoljan njome, se prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

²⁴³ sūra et-Tewbe, 18. ājet

²⁴⁴ sūra el-'Ankebūt, 10. ājet

"Ko traži Allāhovo zadovoljstvo u srdžbi ljudi, Allāh će njime biti zadovoljan i daće da i ljudi njim budu zadovoljni. A ko traži zadovoljstvo ljudi u Allāhovo srdžbi, Allāh će se na njega rasrditi i daće da se i ljudi na njega srde." Zabilježio ga je Ibn Hibbān u svom *"Sahihu"*.

(33) TEWEKKUL (OSLANJANJE NA ALLĀHA) JESTE JEDAN OD UVJETA ĪMĀNA (VJEROVANJA)

Riječi su Uzvišenog Allāha:

وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"A u Allāha se pouzdajte, ako ste vjernici!" ²⁴⁵

I Njegove su riječi:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ

ءَايَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

"Pravi su vjernici samo oni čija se srca strahom ispune kada se Allāh spomene..." ²⁴⁶

I Njegove su riječi:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

"O Vjerovjesniče, Allāh je dovoljan tebi i vjernicima koji te slijede." ²⁴⁷

²⁴⁵ sūra el-Mā'ide, 23. ājet

²⁴⁶ sūra el-Enfāl, 2. ājet

²⁴⁷ sūra el-Enfāl, 64. ājet

I Njegove su riječi:

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

"Onome koji se u Allāha uzda – On mu je dosta :" ²⁴⁸

Od Ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je rekao:

''(Riječi) **'Dovoljan je nama Allāh i divan je On Gospodar'** je izrekao Ibrāhim, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kada je bačen u vatru i Muhammed, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kada su mu rekli: **'Neprijatelji se okupljaju zbog vas, trebate ih se pričuvati!'** – to im je samo učvrstilo vjerovanje pa su rekli: **'Dovoljan je nama Allāh i divan je On Gospodar.'**'' ²⁴⁹
Zabilježio ga je el-Buhārī i en-Nesā'ī.

(34) PRIJETNJA ONOME KO SE NE BOJI ALLĀHOVE ZAMKE

Riječi Allāha Uzvišenog:

أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ

"Zar oni mogu biti sigurni od Allāhove zamke? Allāhove zamke se ne boji samo narod kome propast predstoji." ²⁵⁰

I Njegove su riječi:

وَمَنْ يَقْطَعْ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ

²⁴⁸ sūra et-Talāq, 3. ājet

²⁴⁹ sūra Ālu 'Imran, 173. ājet

²⁵⁰ sūra el-E'rāf, 99. ājet

"Nadu u milost Gospodara svoga mogu gubiti samo oni koji su zabludjeli." ²⁵¹

Od Ibn 'Abbāsa, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, upitan o velikim grijesima, pa je rekao:

"Širk Allāhu, gubljenje nade da će Allāh dati ono što želi i nestrahovanje od Allāhove zamke."

Od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je rekao:

"Najveći grijeh je širk Allāhu, nestrahovanje od Allāhove zamke, beznađe u pogledu Allāhove milosti i gubljenje nade da će Allāh dati ono što se želi." Zabilježio ga je 'AbdurRezāq.

(35) SASTAVNI DIO VJEROVANJA U ALLĀHA JE STRPLJENJE NA ALLĀHOVIM ODREDBAMA

I riječi Uzvišenog Allāha:

وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ

"On će srce onog koji u Allāha vjeruje uputiti." ²⁵²

'Alqame je rekao: *"To je čovjek kojeg je zadesila nedaća i on zna da je ona od Allāha, pa bude zadovoljan i pokori se."*

U Muslimovom *"Sahihu"* se od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

²⁵¹ sūra el-Hidžr, 56. ājet

²⁵² sūra et-Tegābun, 11. ājet

"Dvije stvari postoje među svijetom i oni ih smatraju kufrom: ruganje zbog porijekla i naricanje za umrlim."

El-Buhārī i Muslim od Ibn Mes'ūda, kao merfū' hadīth bilježe:

"Nije od nas onaj ko se udara po licu i moli dovom džāhilijetskog doba."

Od Enesa, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Kada Allāh hoće Svome robu dobro – ubrza mu kaznu na dunjaluku, a kada hoće Svome robu zlo – On ga ostavi sa njegovim grijesima tako da sa njima dođe na Qijametski dan."

Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je rekao:

"Veličina je nagrade, uistinu, srazmjerna veličini iskušenja. Uistinu, kada Allāh zavoli neki narod, stavi ga na kušnju, pa ko bude zadovoljan zaslužiti će zadovoljstvo, a ko se rasrdi njemu pripada srdžba." Et-Tirmidhī je rekao da je ovaj hadīth hasen.

(36) O RIJĀ'U (PRETVARANJU)

I riječima Uzvišenog:

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ

يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

"Reci: 'Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog – jedan Bog. Ko se nada susretu sa svojim

Gospodarom – neka čini dobra djela i neka u obožavanju Svoga Gospodara nikoga njemu ne čini ravnim!'²⁵³

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se kao merfū' hadīth prenosi:

"Uzvišeni Allāh je rekao: 'Meni najmanje treba pridruživanje. Ko uradi djelo u kome Mi je nekog pridružio, Ja ostavljam njega i onog koga Mi je pridružio'." Zabilježio ga je Muslim.

Od Ebū Se'ida se kao merfū' hadīth prenosi:

"Hoćete li da vas obavijestim čega se za vas plašim više od Mesīha Dedždžāla?" "Da, Allāhov Poslaniče", odgovorili su. "Tajnovitog pridruživanja (širka). Čovjek ustane pa klanja i uljepša namāz kada vidi da ga neko posmatra." Zabilježio ga je Ahmed.

(37) U ŠIRK SE UBRAJA I ČOVJEKOVA NAMJERA DA SVOJIM RADOM ZASLUŽI OVAJ SVIJET

I riječi su Uzvišenog:

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿٣٧﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطُلُومًا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Onima koji žele život na ovom svijetu i ljepote njegove – Mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa uskratiti. Njih će na onom svijetu samo vatra peći;

²⁵³ sūra el-Kehf, 110. ājet

tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na Zemlji radili i bit će uzaludno sve ono što su učinili." ²⁵⁴

U "Sahihu" se prenosi od Ebū Hurejre, Allāh bio zadovoljan njime, da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Neka upropašten bude obožavatelj zlatnika. Neka upropašten bude obožavatelj srebrenjaka. Neka upropašten bude obožavatelj crnoporubljenog ogrtača. Neka upropašten bude obožavatelj kadife. Ako mu se da, bude zadovoljan, a ako mu se ne da – razljuti se. Neka bude upropašten i unazađen. Kada ga ubode trn, ne može ga izvaditi kliještima. Blago robu koji je za uzdu poveo svoga konja na Allāhovom putu, raščupane glave (kose), prašnjavih nogu. Ako je na straži, istinski je na straži, a ako je u pozadini, istinski vrši svoju dužnost. Ako zatraži da uđe, ne biva mu dopušteno, a ako se zauzme, ne bude mu prihvaćeno."

**(38) KO POSLUŠA UČENE I VOĐE U ZABRANJIVANJU
ONOGA ŠTO JE ALLĀH DOPUSTIO
I U DOPUŠTANJU ONOGA ŠTO JE ALLĀH ZABRANIO
– UZEO IH JE ZA SVOJE BOGOVE MIMO ALLĀHA**

Ibn 'Abbās je rekao:

"Samo što nije na vas kamenje počelo padati s neba. Ja vam kažem: 'Rekao je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem', a vi govorite: 'Rekao je Ebū Bekr i 'Umer'!?'"

²⁵⁴ sūra Hūd, 15. i 16. ājet

Imām Ahmed je rekao:

''Čudim se onima koji su spoznali sened i njegovu vjerodostojnost, a uzimaju mišljenje Sufjāna, dok Uzvišeni Allāh kaže: 'Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovom, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe.'²⁵⁵ Znaš li na šta se misli pod iskušenjem? Misli se na širk. Kada čovjek ne prihvati neke njegove riječi, možda u njegovo srce uđe nešto zablude pa zbog toga bude upropašten.'''

Od 'Adijja ibn Hātima se prenosi da je čuo Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako uči ājet: **"Uzeli su svoje monahe i svećenike za bogove mimo Allāha..."**,²⁵⁶ pa mu je rekao:

''Mi ih, zaista, nismo obožavali...'' Rekao je: *"Zar oni ne zabranjuju ono što je Allāh dopustio pa i vi to ne radite, i dopuštaju ono što je Allāh zabranio pa i vi to radite?"* *''Da'', rekao je (Adijj). 'E to vam je obožavanje njih.'* Zabilježio ga je Ahmed i et-Tirmidhī i ocijenio ga kao dobar.

**(39) POTPUNO VJEROVANJE NEĆE POSTIĆI NIKO
SVE DOK NJEGOVE STRASTI I ŽELJE NE BUDU
U SKLADU S ONIM S ČIME JE DOŠAO ALLĀHOV
POSŁANIK, *sallallāhu 'alejhi we sellem***

Riječi Allāha Uzvišenog:

²⁵⁵ sūra en-Nūr, 63. ājet

²⁵⁶ sūra et-Tewbe, 31. ājet

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ
مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا
بِهِ ۖ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što se objavljuje tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, pa ipak žele da im se pred tāgūtom sudi, a naređeno im je da ne vjeruju u njega? A šejtān želi da ih u veliku zabludu navede." ²⁵⁷

I Njegove su riječi:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا خُنْ مُصْلِحُونَ

"Kad im se kaže: 'Ne činite nered na Zemlji, odgovaraju: 'Mi samo red uspostavljamo!' " ²⁵⁸

I Njegove su riječi:

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا

"I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen." ²⁵⁹

I Njegove su riječi:

أَفْحَكَمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ ۚ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ

²⁵⁷ sūra en-Nisā', 60. ājet

²⁵⁸ sūra el- Beqare, 11. ājet

²⁵⁹ sūra el-E'rāf, 56. ājet

"Zar oni da traže da im se kao u džāhilijetsko doba sudi?" ²⁶⁰

Od 'Abdullāha ibn 'Amra, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Niko od vas neće vjerovati (potpunim imanom) dok mu njegove strasti i želje ne budu u skladu s onim što sam donio." Newewī je rekao: *"Ovo je vjerodostojan hadīth. Zabilježili smog a u knjizi 'El-Hudždže' sa sahih senedom."*

Ša'bī je rekao:

"Između jednog munāfiq i Židova je izbila svađa. Židov je rekao: 'Neka nam presudi Muhammed, jer je on poznat da ne uzima mito.' Na to je licemjer rekao: 'Neka nam presude Židovi', znajući da oni uzimaju mito. Na kraju su se složili da odu kod vrača u pleme Džuhejna i pred njim se parniče. Povodom toga je objavljeno: 'Zar ne vidiš one koji tvrde...' " ²⁶¹

Rečeno je:

"Objavljeno je u povodu dvojice koji su se posvađali. Jedan od njih je rekao: 'Podignimo našu parnicu kod Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem' Drugi je rekao: 'Kod Ka'ba ibn Ešrefa.' Potom su svoju parnicu podigli kod 'Umera i jedan od njih mu je ispričao slučaj. On je onome koji nije bio zadovoljan Allāhovim Poslanikom, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao: 'Je li tako bilo?' 'Da', odgovorio je. Tada ga je 'Umer udario sabljom i ubio ga.'"

²⁶⁰ sūra El-Mā'ide, 50 ājet

²⁶¹ sūra en-Nisā', 60. ājet

(40) O ONOME KO ZANIJEČE NEŠTO OD IMENA I SVOJSTAVA

I riječi su Uzvišenog Allāha:

وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ

"...jer oni u Milostivog ne vjeruju." ²⁶²

U Buhārijinom *"Sahīhu"* stoji da je 'Alī rekao:
*"Pričajte ljudima ono što znaju. Zar želite da se Allāh i Njegov
Poslanik utjeruju u laž?"*

'AbdurRezāq prenosi od Ma'mera, on od Ibn
Tāwūsa, on od svoga oca, a on od Ibn 'Abbāsa da je on
vidio čovjeka kako se uzrujao pošto je čuo hadīth
Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, o svojstvima,
negirajući to. Potom je rekao:

*"Šta se ovi boje? Prihvataju Njegove jasne ājete, a propadnu kod
njegovih nejasnih (ājeta)."*

Kad je pleme Qurejš čulo Allāhovog Poslanika,
sallallāhu 'alejhi we sellem, kako spominje *"Milostivog"*, to su
zanijekali pa je Allāh povodom njih objavio: **"...jer oni u
Milostivog ne vjeruju."**

(41) SPOZNAJA BLAGODATI I NJENO NIJEKANJE

Riječi su Uzvišenog Allāha:

²⁶² sūra er-Ra'd, 30. ājet

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ

"Oni priznaju da je blagodat od Allāha, pa je poslije poriču. Većina njih su nevjernici." ²⁶³

Mudžāhid je rekao da je to kad čovjek kaže:

"To je moja imovina. Naslijedio sam to od moga oca."

'Awn ibn 'Abdullāh je rekao da su govorili:

"Da nije tog i tog – ne bi bilo tako i tako."

Ibn Qutejbe je rekao da su govorili:

"To je zauzimanjem naših bogova."

Ebul-'Abbās je, nakon hadītha Zejda ibn Hālida u kom stoji: **"Uzvišeni je Allāh, uistinu rekao: 'Osvanuo je među Mojim robovima onaj ko u Mene vjeruje i Mene niječe...'"** (hadīth) rekao:

"Ovoga ima puno u Qur'ānu i sunnetu. Uzvišeni kritikuje onoga ko Njegovo davanje blagodati pripisuje drugome i čini Mu širk."

Neki iz prvih generacija rekli su da je to kao što su oni govorili: *"Vjetar je bio dobar, a pomorac vješt"*, i tome slično što se često čuje sa jezika.

(42) ZAKLINJANJE NEKIM MIMO ALLĀHA JE ŠIRK

Riječi su Uzvišenog Allāha:

فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أُنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

²⁶³ sūra en-Nahl, 83. ājet

"Zato ne činite svjesno Allāhu sudruge." ²⁶⁴

Ibn 'Abbās je o ājetu rekao:

'El-Endād (sudruzi) predstavlja širk koji je tajnovitiji od hoda mrava na crnom kamenu u tamnoj noći. To je da kažeš: 'Tako mi Allāha i tvoga života', ili 'Tako mi Allāha i moga života', ili da kažeš: 'Da nije njegovog psa, došli bi nam kradljivci', ili: 'Da nema patki u kući došli bi nam kradljivci.' Isto je kada čovjek kaže svoje drugu: 'Što je htio Allāh i ti', ili 'Da nije bilo Allāha i toga i toga'. Nemoj (u ovakvim konstrukcijama) spominjati tog i tog, jer u svemu tome ima širka.' Zabilježio ga je Ibn Ebī Hātim.

Od 'Umer ibn el-Hattāba, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko se zakune nekim drugim mimo Allāha – počinio je kufr ili širk." Zabilježio ga je et-Tirmidhī i ocjenio ga kao hasen. Hākim ga je ocijenio *sahihom*.

Ibn Mes'ūd je rekao:

"Da se lažno zakunem Allāhovim imenom draže mi je nego da se zakunem nekim mimo Njega govoreći istinu."

Od Hudhejfe, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Nemojte govoriti: 'Što je htio Allāh i htio taj i taj', nego recite: 'Što je htio Allāh, a zatim što je htio taj i taj'." Zabilježio ga je Ebū Dāwūd sa vjerodostojnim senedom.

Od Ibrāhīma en-Neha'ija se prenosi da on nije volio da se kaže: *'Tražim zaštitu od Allāha i od tebe'*, a da je

²⁶⁴ sūra el-Beqare, 22. ājet

dopušteno kazati: *'Tražim zaštitu od Allāha, a zatim od tebe.'* I govoriše: *'Da nije Allāha, a zatim tog i tog',* a nemojte govoriti: *'Da nije Allāha i tog i tog'.*"

(43) O TOME DA NEKI NE PRIHVATAJU I KADA IM SE ZAKUNEŠ ALLĀHOM

Od Ibn 'Umera, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: *"Nemojte se zaklinjati svojim roditeljima. Ako mu se neko zakune Allāhom, neka mu vjeruje. Ako mu se neko zakune Allāhom, neka bude zadovoljan. Onaj ko nije zadovoljan – ne postupa po Allāhovim propisima."* Zabilježio ga je Ibn Mādže sa dobrim senedom.

(44) RIJEČI: "ŠTO JE HTIO ALLĀH I TI"

Od Kutejle se prenosi da je neki Židov došao Vjerovjesniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i rekao: *"Vi, uistinu, činite širk. Vi kažete: 'Što je htio Allāh i ti' i govorite: 'Tako mi Ka'be' "*, pa im je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, naredio da kada hoće da se zakunu, kažu: *'Tako mi Gospodara Kabe',* i da kažu: *'Što je htio Allāh, a zatim ti'.*" Zabilježio ga je Nesā'i i ocijenio *sahīhom*.

On, također, prenosi od Ibn 'Abbāsa da je neki čovjek rekao Vjerovjesniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: *"Što je htio Allāh i ti"*, pa mu je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: *"Jesi li me Allāhu učinio suparnikom? (Nemoj tako govoriti) nego reci: 'Ono što je Allāh htio, On Jedini'."*

Ibn Mādže prenosi od Tufejla, 'Ā'išinog brata po majci, da je ona kazala (kako je ovaj pričao):

"Usnio sam kako sam došao do grupe Židova i rekao: 'Vi ste pravi narod, samo da ne govorite da je Uzejr Božiji sin.' Oni su odgovorili: 'I vi, isto tako, pravi ste narod, samo da ne govorite: 'Šta je htio Allāh i htio Muhammed.' Potom sam prošao pored skupine kršćana i rekao: 'Vi ste pravi narod, samo da ne govorite da je Mesih Božiji sin.' Oni su odgovorili: 'I vi ste isto tako, pravi narod, samo da ne govorite: 'Šta je htio Allāh i htio Muhammed.' Kada sam osvanuo, ispričao sam to mnogima, a potom došao Vjerovjesniku, sallallāhu 'alejhi we sellem, i obavijestio ga. Upitao je: 'Jesi li o ovome nekoga obavijestio?' 'Da', odgovorio sam.' Potom je on zahvalio Allāhu i pohvalio Ga, a zatim rekao: 'Tufejl je, uistinu, usnio san i ispričao ga mnogim od vas. Vi ste izgovarali riječi, a to i to me sprečavalo da vam ih zabranim. Prema tome, nemojte govoriti: 'Šta je htio Allāh i htio Muhammed', nego recite: 'Šta je htio Allāh, sām'.'"

(45) ONAJ KO PSUJE VRIJEME ON VRIJEĐA ALLĀHA

Uzvišeni Allāh kaže:

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ

"I govore: 'Postoji samo život naš zemaljski; živimo i umiremo, jedino nas vrijeme uništi'." ²⁶⁵

U *"Sahihu"* se prenosi od Ebū Hurejre da je Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

²⁶⁵ sūra el-Džāthije, 24. ājet

"Uzvišeni Allāh je rekao: 'Čovjek Me vrijeđa. On psuje vrijeme, a Ja sam vrijeme. Ja sam Taj Koji daje da se mijenja dan i noć'."

U drugom predanju stoji:

"Nemojte psovati vrijeme, jer je Allāh, uistinu, vrijeme."

(46) NAZIVANJE NEKOGA VRHOVNIM SUCEM I TOME SLIČNO

U *"Sahihu"* se od Ebū Hurejrea bilježi da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Najniže i najpodlije ime kod Allāha ima čovjek koji se zove vladar nad vladarima. Nema vladara osim Allāha."

Sufjān je rekao:

"Isto je i da se kaže: car careva (šah nad šahovima)."

U jednom drugom predanju stoji:

"Čovjek koji će biti najružniji i na koga će Allāh najviše biti ljut na Qijametskom danu..."

(47) POŠTOVANJE IMENA ALLĀHA UZVIŠENOG I PROMJENA IMENA ZBOG TOGA

Od Ebū Šurejha se prenosi da je on nosio dodatak imenu Ebul-Hakem (Otac suca), pa mu je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Allāh je, uistinu, sudija i Njemu pripada sud." Na to mu je on odgovorio: **"Kada se moji saplemenici u nečemu spore, dođu meni i ja im presudim tako da obje strane budu zadovoljne."** **"To je izvanredno! Šta imaš od djece?"**, upitao je Allāhov

Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. "Imam Šurejha, Muslima i 'Abdullāha', rekao sam. "Koji je najstariji?", upitao je. "Šurejh", rekao sam. "Ti si onda Ebū Šurejh", rekao je." Zabilježili su ga Ebū Dāwūd i drugi.

**(48) KO SE ŠALI I ISMIJAVA SA NEČIM
U ČEMU SE SPOMINJE ALLĀHOVO IME,
ILI SA QUR'ANOM, ILI SA POSLANIKOM,
sallallāhu 'alejhi we sellem – ON JE NEVJERNIK**

I riječi su Uzvišenog Allāha:

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ

وَأَيِّنَّاهُ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ

"A ako ih zapitaš, oni će, sigurno reći: 'Mi smo samo razgovarali i zabavljali se.' Reci: 'Zar ste se Allāhu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovu rugali?' " ²⁶⁶

Prenosi se od Ibn 'Umera, Muhammeda ibn Ka'ba, Zejda ibn Eslema i Qatade, a njihovo pripovijedanje se nadovezuje jedno na drugo, da je neki čovjek u vrijeme pohoda na Tebūk rekao:

"Nismo vidjeli slične ovim našim učačima, punijih stomaka, lažljivijih jezika i strašljivijih u borbi", misleći na Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i njegove ashābe učače. Na to mu je 'Awf ibn Mālik rekao: "Slagao si. Ti si, uistinu, munāfiq. O tome ću obavijestiti Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*" Awf je otišao Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da bi ga obavijestio. Međutim,

²⁶⁶ sūra et-Tewbe, 65. ājet

Qur'aṇ ga je u tome već bio pretekao. Taj čovjek je došao Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, koji se spremio za pokret i uzjahao svoju devu, i rekao mu: *"Allāhov Poslaniče! Mi smo samo razgovarali i zabavljali se onako kako razgovaraju putnici, skraćujući time put."* Ibn 'Umer je rekao: *"Kao da ga sad gledam kako se drži za kolan deve Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, dok su njegove noge udarale o kamenje, i ponavlja: "Mi smo samo razgovarali i zabavljali se", a Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, na to mu odgovara, ne okrećući se prema njemu i ne dodajući bilo šta drugo: 'Zar ste se Allāhu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovu rugali?' "*

(49) O ISTICANJU BLAGODATI ALLĀHA UZVIŠENOG I POKUĐENOSTI NJIHOVOG NEGIRANJA

O tome govore riječi Uzvišenog:

وَلَيْنَ أَذْقَنَهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هَذَا إِلَى

"Kad ga obaspemo milošću Našom, poslije nesreće koja ga zadesi, on govori: 'Ovo sam i zaslužio...'" ²⁶⁷

Mudžāhid je to protumačio:

"Ovo je zbog moga rada i ja to zaslužujem..."

Ibn 'Abbās je rekao:

"Hoće da kaže da je to od njega."

²⁶⁷ sūra Fussilet, 50. ājet

I Njegove su riječi:

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي ۖ أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِن
قَبْلِهِ مِن الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا يُسْأَلُ
عَن ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ

"Ovo što imam stekao sam znanjem svojim; tako ja mislim." ²⁶⁸

Rekao je Qatade:

"Znanjem koje ja posjedujem, njegovim postojanjem se postiže dobitak."

Drugi su rekli:

"Znanjem Allāhovim da sam ja toga dostojan."

Ovo značenje se podudara sa Mudžāhidovim tumačenjem:

"Stekao sam to prema ugledu."

Od Ebū Hurejre, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je čuo Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako kaže:

"Bila su trojica Benu Israelcana: gubav, ćelav i slijep, pa ih je Alah htio iskušati. Poslao im je meleka. Prvo je došao šugavom i upitao ga: 'Šta bi najviše volio?' 'Da imam lijepu boju i lijepu kožu i da od mene ode ovo zbog čega me svijet smatra prljavim', odgovorio je. Ovaj ga je potrao i prljavština i ružnoća su od njega otišle. Dobio je lijepu

²⁶⁸ sūra el-Qasas, 78. ājet

boju i lijepu kožu. Upitan je: 'Koji imetak ti je najdraži?' 'Deve' (ili je rekao: 'goveda'. Posumnjao je Ishāq koje je od toga dvoga rekao, s tim što su gubavi i ćelavi rekli da jedan voli deve a drugi goveda). Data mu je deva u desetom mjesecu trudnoće. Rekao mu je melek: 'Neka ti Allāh da beričet u njoj.'

Potom je otišao kod ćelavog i upitao ga: 'Šta bi ti najviše volio?' 'Lijepu kosu', odgovorio je, 'i da od mene ode ovo zbog čega me svijet smatra prljavim.' Ovaj ga je potrao i to je od njega otišlo. Dobio je lijepu kosu. Upitao ga je: 'Koji imetak ti je najdraži?' 'Goveda', odgovorio je (ili je rekao: 'deve'). Data mu je steona krava. Rekao mu je melek: 'Neka ti Allāh da beričet u njoj.'

Potom je otišao kod slijepoga i upitao ga: 'Šta bi ti najviše volio?' 'Da mi Allāh vrati vid, pa da njime vidim ljude', odgovorio je. Ovaj ga je potrao i Allāh mu je vratio njegov vid. Upitao ga je: 'Koji imetak ti je najdraži?' 'Sitna stoka', odgovorio je. Data mu je sjajna ovca. Ojanjila je dvoje jagnjadi i to dvoje se oplodilo.

Tako je ovaj imao dolinu deva, ovaj drugi dolinu goveda, a ovaj treći dolinu ovaca.

Potom je došao gubavcu u onakvom obliku i stanju u kakvom je on nekada bio i rekao: 'Ja sam siromah, putnik. Na ovom mom putu sam sve potrošio. Danas mi niko neće pomoći da stignem do cilja osim Allāha, a zatim tebe. Molim te Onim Koji ti je dao lijepu boju i lijepu kožu i imetak, da mi daš jednu devu jahalicu kako bih mogao na njoj jahati na ovom mom putovanju.' Odgovorio mu je: 'Znaš, obaveze su mnogobrojne (pa ti ne mogu dati).' Ovaj mu je rekao: 'Kao da te poznajem. Zar nisi bio gubav pa te svijet smatrao prljavim i ružnim? Zar nisi bio siromah, pa ti je Allāh dao imetak?' Ovaj mu je odgovorio: 'Ja sam svoj imetak naslijedio od svojih predaka.' 'Ako lažeš, neka te Allāh pretvori u ono što si bio', rekao je melek.

Potom je došao ćelavom u obliku kakav je on nekada bio, pa mu je rekao isto što i prethodnom, a ovaj mu je isto odgovorio što i prethodni. 'Ako lažeš, neka te Allāh pretvori u ono što si bio', rekao je melek.

Zatim je došao slijepom u obliku i stanju u kakvom je on nekada bio i rekao: 'Ja sam siromah, putnik. Na ovom mom putovanju sam sve potrošio. Danas mi niko neće pomoći da stignem do cilja osim Allāha, a zatim tebe. Molim te Onim Koji ti je vratio vid da mi daš jednu ovcu kako bih se njome pomogao na ovom mom putovanju.' Odgovorio mu je: 'Bio sam slijep pa mi je Allāh vratio vid. Uzmi šta hoćeš, a ostavi šta hoćeš. Tako mi Allāha, danas ti neću ništa uskratiti što uzmeš u ime Allāha.'

'Zadrži svoj imetak. Vi ste, uistinu, samo stavljeni na kušnju. Allāh je s tobom zadovoljan, a srdit je na tvoja dva druga.' " Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

(50) ZABRANA SVAKOG IMENA KOJIM SE IZRAŽAVA ROBOVANJE NEKOM DRUGOM MIMO ALLĀHA

I riječi su Uzvišenog Allāha:

فَلَمَّا ءَاتَتْهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا ءَاتَتْهُمَا فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا

يُشْرِكُونَ

"I kad im je On darovao zdrava potomka, poslije su potomci njihovi izjednačili druge s Njim u onome što On daje..." ²⁶⁹

²⁶⁹ sūra el-E'rāf, 190. ājet

Rekao je Ibn Hazm:

"Složili su se da je zabranjeno svako ime koje u sebi nosi značenje obožavanja nekog mimo Allāha kao što je 'Abdul'Amr ('Amrov rob), AbdulKa'be (rob Ka'be) i tome slično. Izuzetak je AbdulMuttalib (Muttalibov rob)."

Ibn 'Abbās je o ovom ājetu rekao:

*"Kada je Ādem sa njom imao odnos, ona je zaniijela. Potom im je došao Iblīs i rekao: 'Ja sam onaj koji vas je izveo iz dženneta. Ili ćete mi biti pokorni ili ću mu dati da ima jelenje rogove. Izići će iz tvog stomaka tako što će ga poderati. Uradit ću to i to', zastrašivao ju je. 'Dajte mu ime 'AbdulHārith.' Njih dvoje su odbili da mu se pokore. Dijete se rodilo mrtvo. Ponovo je zaniijela. Ponovo im je on došao i rekao isto kao i prethodni put. Oni su opet odbili da mu se pokore. Ponovo je rođeno mrtvo. Ponovo je zaniijela i on im je ponovo došao i rekao im isto. Tada ih je ljubav prema djetetu nadvladala i dali su mu ime 'AbdulHārith. O tome govore riječi: **'Poslije su potomci njihovi izjednačili druge s Njim u onome što im On daje...'**"* Zabilježio ga je Ibn Ebī Hätim.

On od Qatade prenosi vjerodostojnim senedom da je rekao:

"...sudruzi u pokornosti Njemu, a ne u obožavanju Njega."

On, također, sa vjerodostojnim senedom od Mudžāhida prenosi da je o Njegovim riječima: **"Kad bi nam Ti dao zdravog potomka..."** ²⁷⁰ rekao:

"Strahovali su da neće biti ljudsko biće." Naveo je njegovo značenje od Hasana, Se'ida i drugih.

²⁷⁰ sūra el-E'rāf, 189. ājet

**(51) UPUĆIVANJE DOVE ALLĀHU NJEGOVIM
LIJEPIM IMENIMA I NAPUŠTANJE ONIH KOJI SE
SUPROTSTAVLJAJU, NEZNALICA I NEVJERNIKA**

I riječi su Uzvišenog Allāha:

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ

"Allāh ima najljepša imena i vi Ga zovite njima, a klonite se onih koji iskreću Njegova imena." ²⁷¹

Ibn Ebī Hātim prenosi od Ibn 'Abbāsa da: **"iskreću Njegova imena"**, znači: *"čine širk"*. Od njega se, također, prenosi:

"Izveli su ime 'Lāt' od riječi 'ilāh', a 'Uzza' od riječi 'azīz'."

Od A'meša se prenosi da je rekao:

"Miješaju sa njima ona koja nisu dio njih."

(52) NE KAŽE SE: "NEKA JE SELAM NA ALLĀHA"

U *"Sahīhu"* se od Ibn Mes'ūda, Allāh bio zadovoljan njime, prenosi da je rekao:

"Kada bismo klanjali namāz za Vjerovjesnikom, sallallāhu 'alejhi we sellem, učili smo: 'Selām na Allāha od Njegovih robova, selām nek je s tim i tim', pa je Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao: 'Nemojte govoriti: 'selām na Allāha', jer je, uistinu, Allāh (es)Selām."

²⁷¹ sūra el-E'rāf, 180. ājet

(53) O RIJEČIMA: O ALLĀHU, OPROSTI MI AKO HOĆEŠ

U ''*Sahīhu*'' se od Ebū Hurejre prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

'Nemoj da neko od vas govori: 'Allāhu, oprosti mi ako hoćeš', nego neka bude odlučan u molbi, jer za Allāha, uistinu, ne postoji neko ko će Ga prisiliti.'

Muslim bilježi:

'Neka mu želja bude velika, jer, Allāhu, uistinu, nije teško bilo šta da mu dā.'

(54) NEKA NIKO NE GOVORI: "MOJ ROB I ROBINJA"

U ''*Sahīhu*'' se bilježi od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

'Nemoj da neko od vas govori: 'et'im rabbeke' (nahrani svoga gospodara), 'weddi' rabbeke' (polij za abdest svome gospodaru). Umjesto toga neka kaže: 'sejjidī' (moj gospodin) i 'mewlāje' (gazda). Neka ne govori: 'abdī' (moj rob) i 'emetī' (moja robinja), nego neka kaže: 'fetāje' (moj sluga), 'fetātī' (moja služavka) i 'gulāmī' (moj sluga).'

**(55) NE ODBIJA SE ONAJ
KO ZAMOLI NEKOGA ALLĀHOVIM IMENOM**

Od Ibn 'Umera se prenosi da je rekao:

'Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je rekao: 'Ko spominjući Allāha zatraži zaštitu i utočište, pružite mu pomoć. Ko spominjući Allāha od vas nešto zatraži, dajte mu. Ko vas pozove odazovite mu se. Ko vam učini kakvo

dobro, nagradite ga, a ako nemate čime nagraditi, učite za njega dovu sve dok ne vidite da ste ga dovoljno nagradili." Zabilježio ga je Ebū Dāwūd i Nesā'i sa vjerodostojnim senedom.

(56) NE MOLI SE ALLĀHOVIM LICEM BILO ŠTA DRUGO OSIM DŽENNETA

Od Džābira, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: *"Ne moli se Allāhovim licem bilo šta drugo osim dženneta."* Zabilježio ga je Ebū Dāwūd.

(57) O GOVORU "DA SAM URADIO TAKO I TAKO BILO BI TAKO I TAKO"

Riječi su Uzvišenog:

يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَاهُنَا

"Govore: 'Da smo se za bilo šta pitali, ne bismo ovdje izginuli'." ²⁷²

الَّذِينَ قَالُوا لِأَحْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا صَدِّقِينَ قُتِلُوا

"Onima koji se nisu borili, a o braći svojoj govorili: 'Da su nas poslušali, ne bi izginuli'." ²⁷³

U "Sahīhu" se od Ebū Hurejre prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

²⁷² sūra Ālu 'Imrān, 154. ājet

²⁷³ sūra Ālu 'Imrān, 168. ājet

"Budi agilan u postizanju onoga što ti je od koristi, traži podršku od Allāha i nemoj nikada biti lijen u tome. A ako ti se nešto desi, nemoj govoriti: 'Da sam uradio tako i tako bilo bi tako i tako', nego reci: 'Allāh je odredio i ono što je htio uradio'. To je zbog toga što takav govor ('da sam uradio tako...') otvara šejtānski posao."

(58) ZABRANA DA SE PSUJE VJETAR

Od Ubejja ibn Ka'ba, Allāh bio zadovoljan njime, se prenosi da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

"Nemojte psovati vjetar. Kada vidite nešto što ne volite, vi recite: 'Allāhu, molimo Te za svako dobro od ovog vjetra, najbolje što on u sebi nosi, najbolje što mu je naređeno, a utječemo Ti se od zla ovog vjetra i zla koje je u njemu i zla koje mu je naređeno'." Et-Tirmidhī ga je ocijenio vjerodostojnim.

(59) O ALLĀHU LOŠE MISLE SAMO LICEMJERI I MUŠRICI. OD TOGA ĆE BITI SPAŠEN SAMO ONAJ KO SPOZNA ALLĀHA, NJEGOVA LIJEPA IMENA I SVOJSTVA

Riječi su Uzvišenog Allāha:

يُظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ الْأَمْرِ

مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ

"Misle o Allāhu ono što nije istina, kao što džāhili misle, i govore: 'Gdje je pobjeda koja nam je obećana?' Reci: 'O svemu odlučuje samo Allāh!' " ²⁷⁴

I Njegove su riječi:

الظَّالِّينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ

"...koji o Allāhu zlo misle, neka zlo njih snađe..." ²⁷⁵

Ibnul-Qajjim je rekao o prvom ājetu:

"Ova sumnja je protumačena da On Uzvišeni neće pomoći Svoga Poslanika i da će njegova misija prestati. I protumačeno je da ono što im se desilo nije bilo po Allāhovom određenju i mudrosti. I protumačeno je nijekanjem mudrosti, nijekanjem određenja i nijekanjem da će se Poslanikova misija upotpuniti i da će to sve vjere nadvoladati. To sve spada u zlu misao koju su imali munāfici i mušrici, a o kojoj se govori u sūri el-Feth. Ovo se tretira zlom misli jer se misli nešto što ne dolikuje Njemu Uzvišenom i što ne dolikuje Njegovoj mudrosti i Njegovom istinitom obećanju. Prema tome, onaj ko misli da će On onome što je pogrešno dati trajnu pobjedu nad istinom, tako da istina nestane ili zaniječe da je ono što se desilo bilo Njegovom odredbom i određenjem, ili zaniječe da je Njegova odredba rezultat uzvišene mudrosti za koju zaslužuje da Mu se upućuje sva pohvala, ili pak posumnja da je rezultat neke apstraktne volje – to je sve misao onih koji ne vjeruju.

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ

"Pa teško nevjernicima kad budu u vatri." ²⁷⁶

²⁷⁴ sūra Ālu 'Imrān, 154. ājet

²⁷⁵ sūra el-Feth, 6. ājet

Većina ljudi o Allāhu zlo misli u pogledu onoga što se odnosi na njih i onoga što se drugima dešava. Od toga nije sačuvan niko osim onaj ko je spoznao Allāha, Njegova lijepa imena i svojstva i spoznao šta iziskuje Njegova mudrost i pohvala. Pa neka pametni koji sebi želi dobro o ovom vodi računa. Neka se pokaje Allāhu i od Njega oprost traži za ono što o Allāhu zlo mislio. Kada bi istraživao, vidio bi kod njih inat u pogledu qadera (određenja) i kako govore: 'Trebalo je biti tako i tako.' Ima ih koji to malo čine, a ima i onih koji to čine puno. Preispitaj sebe, da li si ti od toga čist? Ukoliko se od toga spasiš, spašen si od nečega velikog, a ako ne – tebe, zaista, ne vidim kao spašenog.'

(60) O ONIMA KOJI NIJEČU QADER (ODREĐENJE)

Ibn 'Umer je rekao:

"Tako mi Onog u Čijoj je ruci Ibn 'Umerova duša, kada bi neko od vas imao zlata koliko je brdo Uhud i kad bi ga potrošio na Allāhovom putu, ne bi mu bilo primljeno kod Allāha dok ne bude vjerovao u qader (određenje)", a zatim je kao dokaz naveo Vjerovjesnike, sallallāhu 'alejhi we sellem, riječi: ***"Īmān je da vjeruješ u Allāha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan i da vjeruješ u određenje, dobro i zlo."*** Zabilježio ga je Muslim.

Od Ubāde ibn Sāmīta se prenosi da je rekao svome sinu:

"Sinčiću moj, nećeš osjetiti slast vjerovanja dok ne budeš znao da ono što te je zadesilo nije moglo da te mimoide, a ono što te mimoišlo nije moglo da ti se desi. Čuo sam Allāhova Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako kaže: 'Prvo što je Allāh stvorio bilo je pero. Potom mu je rekao: 'Piši!' 'Šta da

²⁷⁶ sūra Sād, 27. ājet

pišem, Gospodaru', upitalo je. 'Piši određenje svih stvari do Kijametskoga dana', rekao je.' Sinčiću moj, čuo sam Allāhova Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako kaže: 'Ko umre vjerujući u nešto drugo a ne u ovo – on nije moj sljedbenik'.'

U predanju kod Ahmeda stoji:
"Prvo što je Allāh stvorio bilo je, uistinu, pero. Rekao mu je: 'Piši'. Tada je zapisano šta će se događati do Sudnjega dana."

U predanju od Ibn Vehba stoji da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:
"Ko ne bude vjerovao u određenje dobra i zla – Allāh će ga spaliti u vatri."

U "Musnedu" i "Sunenu" se prenosi od Ibn Dejlemija da je rekao:
"Otišao sam Ubejju ibn Ka'bu i rekao: 'U duši osjećam nešto u pogledu qadera (određenja). Pričaj mi nešto, ne bi li Allāh to otklonio iz mog srca.' Rekao je: 'Kada bi potrošio zlata koliko je brdo Uhud – ne bi ga od tebe Allāh primio sve dok ne budeš vjerovao u qader. Znaj da ono što ti se desilo nije te moglo mimoići, a ono što te je mimoišlo nije te moglo zadesiti. Kad bi umro vjerujući drugačije – bio bi od stanovnika vatre'."
Rekao je: *"Potom sam otišao 'Abdullāhu ibn Mes'udu, Huzejfi ibn Jemānu, Zejdu ibn Thābitu i svi su mi ispričali isto to od Vjerovjesnika, sallallāhu 'alejhi we sellem."* Hadīth je vjerodostojan. Zabilježio ga je Hākim u svom "Sahihu".

(61) O ONIMA KOJI CRTAJU I VAJAJU

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Uzvišeni Allāh je rekao: 'Ima li većeg nasilnika od onog ko pokušava stvarati kao što Ja stvaram? Neka, ako mogu stvore sjemenku! Neka ako mogu, stvore zrnice pšenično!'" Zabilježili su ga njih dvojica (el-Buhārī i Muslim).

Također el-Buhārī i Muslim prenose od 'Ā'iše, *Allāh bio zadovoljan njome*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Najžešćom kaznom na Sudnjem danu bit će kažnjeni oni koji se nadmeću sa Allāhovim stvaranjem."

Njih dvojica prenose od Ibn 'Abbāsa da je čuo Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako kaže:

"Svaki crtač i vajar će u vatru. Za svaku sliku bit će mu stvorena duša koja će ga mučiti u džehennemu."

Njih dvojica prenose od njega da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Ko nacрта sliku na dunjaluku – biće zadužen da u nju udahne dušu (na ahiretu), a on je neće moći udahnuti."

Muslim prenosi od Ebū Hejjadža da mu je 'Alī, *Allāh bio zadovoljan njime*, rekao:

"Poslaću te s onim čime me je poslao Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: da ne ostaviš sliku, a da je ne izbrišeš, niti uzdignut mezar, a da ga ne poravnaš."

(62) O ČESTOM ZAKLINJANJU

I riječi su Allāha Uzvišenog:

وَأَحْفَظُوا أَيْمَنَكُمْ

"A o zakletvama svojim brinite se." ²⁷⁷

Od Ebū Hurejre, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je čuo Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kako kaže:

"Zakletva je uzrok dobre prođe robe i uzrok brisanja zarade." Zabilježili su ga el-Buhārī i Muslim.

Od Selmāna, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Sa tri osobe Allāh neće govoriti niti ih od grijeha očistiti i njima pripada bolna kazna: sijedi starac koji bludniči, siromašni oholi uobraženik i čovjek koji je Allāhovo ime učinio svojom robom, pa ne kupuje nego zaklinjući se, niti prodaje osim svojim zaklinjanjem." Zabilježio ga je Taberānī sa vjerodostojnim senedom.

U *"Sahihu"* se prenosi od 'Imrāna ibn Husajna, *Allāh bio zadovoljan njime*, da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:

"Najbolji moj ummet jesu oni koji žive u ovom mom stoljeću, zatim oni koji će doći poslije njih." ('Imrān je rekao: "Ne znam da li je poslije svoga stoljeća spomenuo dva ili tri?") **"Zatim, uistinu će poslije vas doći narod koji svjedoči, mada se to od njega ne traži, koji vara i nije od**

²⁷⁷ sūra el-Mā'ide, 89. ājet

povjerenja, koji se zavjetuje, a zavjete ne ispunjava. Oni će biti debeli."

U njemu se prenosi od Ibn Mes'ūda da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:
"Najbolji su ljudi u ovom mom stoljeću, zatim oni koji će doći poslije njih, zatim oni koji će doći poslije njih. Zatim će doći ljudi čije će svjedočenje pretjecati njihovo zaklinjanje i njihovo zaklinjanje preticati njihovo svjedočenje."

Ibrahim je rekao: *"Udarali su nas zbog svjedočenja i obećanja kad smo bili mali."*

**(63) O DAVANJU ALLĀHOVOG JAMSTVA
I JAMSTVA NJEGOVOG VJEROVJESNIKA,
*sallallāhu 'alejhi we sellem***

Riječi su Uzvišenog Allāha:

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا

"I ispunjavajte obaveze na koje ste se Allāhovim imenom obavezali i ne kršite zakletve kad ste ih tvrdo dali." ²⁷⁸

Od Burejdea se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, imao običaj, kada postavi emīra vojske ili čete, oporučiti mu da se boji Allāha i da dobro čini muslimanima koji su s njim. Govorio bi:

²⁷⁸ sūra en-Nahl, 91. ājet

"Krenite u pohod s Allāhovim imenom, na Allāhovom putu. Borite se protiv onih koji negiraju Allāha. Krenite u pohod, ali nemojte krasti ratni plijen, nemojte kršiti ugovor, nemojte masakrirati, nemojte ubijati djecu. Kada susretneš svoje neprijatelje mušrike, pozovi ih da prihvate jedno od troga i bilo koje da prihvate, primi to od njih i ostavi ih. Zatim ih pozovi u islām. Ukoliko ti se odazovu – prihvati to od njih i ostavi ih. Zatim, pozovi ih da se presele iz svoga mjesta u mjesto muhādžirā (Medīnu) i da imaju obavezu koju imaju muhādžiri. Ukoliko to odbiju, obavijesti ih da će imati status koji imaju muslimani beduini i da će se nad njima primjenjivati Allāhovi propisi koji se primjenjuju prema vjernicima. Oni u tom slučaju neće dobijati ništa od gānime (ratnog plijena) i fej'a (plijena uzetog bez borbe), osim ukoliko se budu borili u redovima muslimana. Ukoliko sve to odbiju, pitaj ih prihvataju li da daju džizju. Ukoliko ti se odazovu – prihvati to od njih i ostavi ih. Ukoliko odbiju – zatraži pomoć od Allāha i bori se protiv njih. Kada opkoliš stanovnike utvrđenja i oni zatraže od tebe da sklopiš s njima ugovor dajući im Allāhovo jamstvo i garanciju kao i garanciju Njegova Vjerovjesnika – nemoj im davati Allāhovu garanciju i garanciju Njegova Poslanika, nego im daj svoju garanciju i jamstvo svojih drugova, jer će biti lakše da prekinete vaše jamstvo i jamstvo tvojih drugova od prekidanja jamstva Allāhovog i Njegovog Poslanika. Kada opsjedneš stanovnike neke tvrđave i oni od tebe zatraže da im sudiš po Allāhovoj presudi – nemoj im suditi po Allāhovoj presudi, nego im sudi po svojoj presudi, jer ti ne znaš hoćeš li pogoditi Allāhovu presudu u pogledu njih ili nećeš."

Zabilježio ga je Muslim.

**(64) ZAKLINJANJE ALLĀHOM
(DA ON NEĆE DRUGIMA DATI TO I TO)**

Od Džunduba ibn 'Abdullāha se prenosi da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao:
'Neki je čovjek rekao: 'Tako mi Allāha, neće Allāh oprostiti tom i tom.' Na to je Allāh Uzvišeni rekao: 'Ko može da se zakune sa Mnom da ja nekome neću oprostiti? Ja sam mu već oprostio, a tvoje djelo poništio'." Zabilježio ga je Muslim.

U hadīthu Ebū Hurejre stoji da je ove riječi rekao pobožan čovjek. Ebū Hurejre je rekao:
"Rekao je riječ koja je upropastila njegov dunjāluk i āhīret."

**(65) NE MOLI SE ALLĀH
DA SE ZAUZIMA KOD SVOJIH STVORENJA**

Od Džubejra ibn Mut'ima se prenosi da je neki beduin došao Vjerovjesniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i rekao:
"Allāhov Poslaniče, ljudi su iscrpljeni, porodice gladne, imeci uništeni, pa zamoli svoga Gospodara. Mi, uistinu, tražimo od Allāha da se zauzme kod tebe i tražimo od tebe da se zauzmeš kod Allāha." Tada je Vjerovjesnik rekao: *"SubhanAllāh! SubhanAllāh! "* Spominjao je tako Allāha toliko da se osjetilo na licima njegovih ashāba. Potom je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekao: *"Teško tebi! Znaš li ti ko je Allāh? Allāh je, uistinu, uzvišeniji od toga. Od Allāha se ne traži da se zauzme kod bilo kog Njegovog stvorenja."* I citirao je hadīth." Zabilježio ga je Ebū Dāwūd.

**(66) VJEROVJESNIKOVA, *sallallāhu 'alejhi we sellem*,
ZAŠTITA GRANICA TEWHIDA I NJEGOVO
ZATVARANJE SVIH PUTEVA KOJI VODE ŠIRKU**

Od 'Abdullāha ibn Šukhajra se prenosi da je rekao:
*"Bio sam u delegaciji plemena Benu 'Āmir koja je otišla
Vjerovjesniku, sallallāhu 'alejhi we sellem. Rekli smo mu: 'Ti si
naš gospodin'. 'Gospodin je Allāh Uzvišeni', rekao je. 'Ti si
najvredniji među nama, najbogatiji i najmoćniji', rekli smo.
'Recite to što ste rekli ili dio toga što ste rekli. I nemojte da
budete šejtānovi predstavnici i pomagači.'"* Zabilježio ga je
Ebū Dāwūd sa dobrim senedom.

Od Enesa, *Allāh bio zadovoljan njime*, se prenosi da su
neki ljudi rekli:
*"Allāhov Poslaniče! O najbolji među nama, sine najboljeg među
nama. Ti si naš gospodin i sin našeg gospodina."* *"O ljudi"*,
rekao je, *"recite to što ste rekli ili dio toga što ste rekli. I
nemojte da vas šejtān zavede. Ja sam Muhammed, Allāhov
rob i Njegov Poslanik. Ja ne volim da me uzdižete iznad
moga položaja na koji me je postavio Allāh Uzvišeni."*
Zabilježio ga je en-Nesā'ī sa dobrim senedom.

**(67) O RIJEČIMA ALLĀHA UZVIŠENOG: "ONI NE
VELIČAJU ALLĀHA ONAKO KAKO GA TREBA
VELIČATI; A ZEMLJA SVA BIĆE U ŠACI NJEGOVOJ
NA DAN KIJAMETA"²⁷⁹**

Od Ibn Mes'ūda, *Allāh bio zadovoljan njime*, se
prenosi da je rekao:

²⁷⁹ sūra ez-Zumer, 67. ājet

*"Neki rabin je došao Allāhovom Poslaniku, sallallāhu 'alejhi we sellem, i rekao: 'Muhammede, mi nalazimo da će Allāh nebesa staviti na prst, i zemlje na prst, i drveće na prst, i vodu na prst, i rosu na prst, i ostala stvorenja na prst, a zatim reći : 'Ja sam vladar.' Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, se nasmiješio tako da su mu se umnjaci ukazali, potvrđujući tu vijest. Zatim je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, proučio: **'Oni ne veličaju Allāha onako kako Ga treba veličati; a čitava Zemlja će na Sudnjem danu u šaci Njegovoj biti.'**"* ²⁸⁰

U predanju kod el-Buhārije stoji:

"Staviće nebesa na prst, vodu i rosu na prst, i ostala stvorenja na prst."

Muslim prenosi od Ibn 'Umera merfū' hadīth:

"Allāh će smotati nebesa na Qijametskom danu, zatim ih uzeti Svojom desnom rukom, a zatim kazati: 'Ja sam vladar. Gdje su silnici? Gdje su oholnici?' Zatim će smotati sedam zemalja i potom ih uzeti Svojom lijevom rukom i kazati: 'Ja sam vladar. Gdje su silnici? Gdje su oholnici?'"

Od Ibn 'Abbāsa se prenosi da je rekao:

"Sedam nebesa i sedam zemalja su u Šaci Milostivog kao proseno zrno u ruci nekog od vas."

Rekao je Ibn Džerīr:

*"Pripovijedao mi je Jūnus da ga je obavijestio Ibn Vehb, prenoseći od Ibn Zejda, a on od svoga oca da je Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao: '**Sedam nebesa u odnosu na Kursijj su kao sedam dirhema bačenih u okruglu ravnici.**'"*

²⁸⁰ sūra ez-Zumer, 67. ājet

Rekao je da je Ebū Dherr kazao:

''Čuo sam Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kako kaže: 'Kursijj u odnosu na 'Arš jeste kao narukvica od željeza bačena na površinu pustinje'.''

Ibn Mes'ud je rekao:

''Između dunjālučkog neba i onog koje slijedi jeste pet stotina godina. Između svaka dva neba je pet stotina godina. Između sedmog neba i Kursijja jeste pet stotina godina. Između Kursijja i vode jeste pet stotina godina, 'Arš je iznad vode, a Allāh je iznad 'Arša. Za Njega nije tajna bilo šta što vi radite.''' Zabilježio ga je Ibn Mehdi od Hammāda ibn Seleme, ovaj od 'Āsima, on od Zirra, a on od 'Abdullāha. Slično tome zabilježio je i Mes'udi od 'Āsima, on od Ebū Vaila, a on od 'Abdullāha. Hāfidh Dhehebī, Allāh Uzvišeni mu se smilovao, je rekao: ''Prenosi se preko više lanaca prenosilaca.'''

Od el-'Abbāsa ibn 'AbdulMuttaliba se prenosi da je

Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, rekao:

''Znate li koliko je između neba i Zemlje?' Rekli smo: 'Allāh i Njegov Poslanik najbolje znaju' ''Između njih je putovanje dugo pet stotina godina. I sa svakog neba do drugoga jeste putovanje dugo pet stotina godina. Veličina svakog neba je pet stotina godina. Između sedmog neba i 'Arša je more od čijeg dna do površine ima kao između nebesa i Zemlje. Allāh Uzvišeni je iznad toga. Za Njega nije tajna bilo koje djelo koje ljudi rade.''' Zabilježio ga je Ebū Dāwūd i drugi.

Neka je hvala Allāhu, Gospodaru svjetova i neka je salawāt i selām na Muhammeda, njegovu porodicu i njegove ashābe.

Tri temelja (osnovna načela)

(Usūluth-Thelāthe)

šejhul-islām

Muhammed bin 'AbdulWehhāb

AQĪDA ehlis-sunneta wel-džemā'ata 7 djela u jednom

U ime Allaha Milostivog Samilosnog

Znaj, Allāh ti se smilovao, da smo obavezni naučiti četiri stvari:

1. Prvo je *spoznaja Allāha, spoznaja Njegovog Poslanika i spoznaja vjere islāma* sa dokazima
2. Drugo je *rad po tome*
3. Treće je *pozivanje tome*
4. Četvrto je *strpljenje na nevoljama* koje to prate.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog Allāha:

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا

الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالْحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ

“Tako mi vremena, čovjek, doista, gubi. Osim onih koji vjeruju i čine dobra djela, koji jedni drugima preporučuju Istinu i koji jedni drugima preporučuju strpljenje.” ²⁸¹

Šāfi’ī, Allāh mu se smilovao, je rekao:

“Da Allāh nije objavio nijednu drugu sūru kao dokaz stvorenjima, ona bi im bila dovoljna.”

El-Buhārī, Allāh mu se smilovao, je u svom *“Sahīhu”*

rekao:

“Poglavlje: Znanje je prije riječi i djelā.”

Dokaz za ovo su riječi Uzvišenog Allāha:

²⁸¹ sūra el-Asr

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ

"Znaj da nema boga osim Allāha i traži oprost za svoje grijehe." ²⁸²

Tako je ājet počeo spominjanjem znanja prije riječi i djelā.

Znaj, Allāh ti se smilovao, da je dužnost svakog muslimana i muslimanke da upozna sljedeća tri načela i da radi prema njima.

PRVO: Allāh nas je stvorio, opskrbio nas i nije nas sāme sebi prepustio, već nam je poslao poslanika. Pa ko mu bude pokoran, ući će u džennet, a ko mu bude nepokoran ući će u džehennem. Dokaz za to su riječi Uzvišenog Allāha:

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ

رَسُولًا ﴿١٥﴾ فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا

"Mi smo vam, zaista, poslali poslanika da bi svjedočio protiv vas, isto onako kao što smo i faraonu poslanika poslali, ali faraon nije poslušao poslanika, pa smo ga teškom kaznom kaznili." ²⁸³

DRUGO: Uzvišeni Allāh nije zadovoljan time da mu se u obožavanju (činjenju 'ibādeta) pridruži bilo ko; ni Njemu bliski melek, ni poslanik ili vjerovjesnik, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allāha:

²⁸² sūra Muhammed, 19. ājet

²⁸³ sūra el-Muzzemmil, 15. i 16. ājet

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

"Mesdžidi (mjesto padanja na sedždu) su Allāha radi, i ne molite se, pored Allāha, nikome!"²⁸⁴

TREĆE: Onome ko se pokorava Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i Allāhu iskazuje jednoću, nije dozvoljeno da prijateljuje sa onima koji se Allāhu suprotstavljaju, pa makar to bio neko ko je njegov najbliži.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog Allāha:

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ
أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ
وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

"Ne treba da ljudi koji vjeruju u Allāha i u Sudnji dan budu u ljubavi sa onima koji se Allāhu i Njegovom Poslaniku suprotstavljaju, makar im oni bili očevi njihovi, ili braća njihova, ili rođaci njihovi. Njima je On u srca njihova vjerovanje usadio i svjetlom Svojim ih osnažio, i On će ih uvesti u džennetske bašče kroz koje će rijeke teći, da u njima vječno ostanu. Allāh je njima zadovoljan, a i oni će biti zadovoljni Njime. Oni su

²⁸⁴ sūra el-Džinn, 18. ājet

Allāhova stranka, a Allāhova stranka će, sigurno, pobijediti (uspjeti)''. ²⁸⁵

Znaj, Allāh te uputio na pokornost Njemu, da se *hanifijjet*, Ibrāhimov *millet* (vjera) očituje u robovanju (činjenju 'ibādetu) Jedinom Allahu, iskreno mu vjeru ispovjedajući, što je Uzvišeni Allāh naredio svim ljudima i radi toga ih stvorio, kao što je i rekao:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

''Džinne i ljude nisam stvorio (ni zbog čeg drugog), osim da mi 'ibādet čine.'' ²⁸⁶

Riječ **''ja'budūn''** (robuju, čine 'ibādet) znači: **''juwehhidūn''** (priznavanje i iskazivanje Allahove jednoće (tewhīda) u svemu).

Najveličanstvenije je što je Uzvišeni Allāh naredio je *tewhīd*, a on znači: izdvajanje Allāha (činjenje Allāha jednim) u 'ibādetu.

A najvažnije što je Uzvišeni Allāh zabranio je *širk*, a to je: činjenje 'ibādetu nekom drugom pored Njega.

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

''Robujte ('ibādet činite) Allāhu i druge Njemu ravnim ne smatrajte.'' ²⁸⁷

²⁸⁵ sūra el-Mudžādele, 22. ājet

²⁸⁶ sūra edh-Dhārijāt, 56. ājet

Kada budeš upitan:

"Koja su to tri temelja koja je čovjek dužan poznavati?"

Reci:

"Da rob (čovjek) spozna svog gospodara, svoju vjeru i da spozna svog poslanika, Muhammeda."

Pa kada budeš upitan:

"Ko ti je Gospodar?"

Reci:

"Moj Gospodar je Allah, koji me je odgojio i podučio, kao što je odgojio i podučio sve ostale svjetove Svojom milošću. Ja samo Njega obožavam i nikoga više. Dokaz za to su riječi Uzvišenog Allāha:

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

"Hvala Allāhu, Gospodaru svjetova." ²⁸⁸ *Sve osim Allāha je stvoreni svijet i ja sam jedan dio tog svijeta."*

Kada budeš upitan:

"Po čemu si spoznao svoga Gospodara?"

Reci:

"Putem Njegovih znakova i stvorenja. Njegovi znaci su noć i dan, Sunce i Mjesec. Njegova stvorenja su sedam nebesa, sedam zemalja, ono što je na njima i ono što je između njih."

²⁸⁷ sūra en-Nisā', 36. ājet

²⁸⁸ sūra el-Fātiha, 1. ājet

Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

وَمِنْ ءَايَاتِهِ أَلِيلٌ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا
لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

“Među znamenjima Njegovim su noć i dan, i Sunce i Mjesec. Ne padajte licem na tlo ni pred Suncem ni pred Mjesecom, već padajte licem na tlo pred Allahom, Koji ih je stvorio, ako samo Njega obožavate.”²⁸⁹

Dokaz su i Njegove riječi:

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ
أَسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَىٰ اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ
وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ
رَبُّ الْعَالَمِينَ

“Vaš Gospodar je Allāh, Koji je nebesa i zemlju u šest dana stvorio, a onda se nad 'Aršom uzvisio; On tamom noći prekriva dan, koji ga u stopu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde su pokorne Njegovoj naredbi. Samo On stvara i upravlja! Uzvišen neka je Allah, Gospodar svjetova.”²⁹⁰

A *er-Rabb* (Gospodar) je Onaj Koji se obožava (Kome se 'ibādet čini).

²⁸⁹ sūra Fussilet, 37. ājet

²⁹⁰ sūra el-E'rāf, 54. ājet

Dokaz za to su Njegove riječi:

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ آعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَتَّقُونَ ﴿٦٠﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ ۖ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا
وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"O ljudi, činite 'ibādet svom Gospodaru, Koji je stvorio i vas i one prije vas, da biste Ga se bojali; Koji vam je zemlju učinio posteljom a nebo zdanjem; Koji s neba spušta kišu i čini da s njom rastu plodovi, hrana za vas. Zato, ne činite druge Allāhu ravnim, a da to znate." ²⁹¹

Ibn Kethīr, Allah mu se smilovao, kaže:

"Onaj koji je stvorio sva ova stvorenja (pojave) zaslužuje da Mu se robuje."

Uzvišeni Allāh je naredio da Mu se čine ove vrste 'ibādeta: *islām*, *īmān*, *ihsān*, *dova*, *hawf* (strah), *redža'* (nada), *tewekkul* (oslanjanje), *ragbe* (želja), *rehbe* (strahopoštovanje), *khušū'* (skrušenost), *khašje'* (bojaznost), *inābe* (pokajničko vraćanje Allahu), *isti'āne* (traženje pomoći), *isti'ādhe* (traženje zaštite), *istigāthe* (traženje spasa), *dhebh* (klanje žrtve), *nedhr* (zavjet) i drugi vidovi 'ibādeta koje je propisao Allah. Sve ovo treba biti isključivo radi Njega.

²⁹¹ sūra el-Beqare, 21. i 22. ājet

Dokaz za to su Njegove riječi:

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

"Mesdžidi (mjesto padanja na sedždu) su Allāha radi, i ne molite se, pored Allāha, nikome!" ²⁹²

Onaj ko bilo koji od ovih vidova 'ibādeta uputi nekom drugom mimo Allaha – taj je mušrik i kāfir. Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ

"A onaj koji se, pored Allāha, moli drugom bogu, bez ikakva dokaza o njemu – pred Gospodarem svojim će račun polagati, a nevjernici ono što žele neće postići." ²⁹³

A u hadīthu je rečeno:

"Dova je srž ibādeta."

Potvrda su Allahove riječi:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

"Gospodar vaš je rekao: 'Pozovite me i zamolite, ja ću vam se odazvati! Oni koji iz oholosti neće da Me obožavaju – ući će sigurno u džehennem poniženi'." ²⁹⁴

²⁹² sūra el-Džinn, 18. ājet

²⁹³ sūra el-Mu'minūn, 117. ājet

Dokaz za *bogobožnost* su riječi Uzvišenog:

فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونَ إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ

"I ne strahujte od njih, već strahujte od Mene, ako ste vjernici." ²⁹⁵

Dokaz za *nadu* su riječi Uzvišenog Allāha:

فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

"Ko se nada susretu sa svojim Gospodarom, neka čini dobra dijela i neka, obožavajući Gospodara svoga, ne čini Njemu ravnim nikoga." ²⁹⁶

Dokaz za *tewekkul* (*oslanjanje*) su Allāhove riječi:

وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ

"U Allāha se pouzdajte, ako ste vjernici!" ²⁹⁷

...kao i riječi u drugom ājetu:

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

"Onome koji se na Allāha osloni – On mu je dosta." ²⁹⁸

²⁹⁴ sūra Gāfir/el-Mu'min, 60. ājet

²⁹⁵ sūra Ālu 'Imrān, 175. ājet

²⁹⁶ sūra el-Kehf, 110. ājet

²⁹⁷ sūra el-Mā'ide, 23. ājet

²⁹⁸ sūra et-Talāq, 3. ājet

Dokaz za želju, strahopoštovanje i skrušenost su riječi Uzvišenog Allāha:

إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا
وَكَانُوا لَنَا خَشِيعِينَ

"Oni su se trudili da što više dobra učine, molili su Nam se u nadi i strahu i bili su prema Nama ponizni." ²⁹⁹

Dokaz za bogobožnost su riječi Uzvišenog Allāha:

فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ

"Zato se ne bojte njih, već se bojte mene..." ³⁰⁰

Dokaz za pokajničko vraćanje Allāhu je:

وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ

"I povratite se Gospodaru svome i pokorite mu se." ³⁰¹

Dokaz za traženje pomoći od Uzvišenog Allāha je:

إِلَّاكَ نَعْبُدُ وَإِلَّاكَ نَسْتَعِينُ

"Samo Tebe obožavamo i od Tebe pomoć tražimo." ³⁰²

...kao i hadīth:

"Kad tražiš pomoć – traži je od Allāha."

²⁹⁹ sūra el-Enbijā', 90. ājet

³⁰⁰ sūra el-Mā'ide, 3. ājet

³⁰¹ sūra ez-Zumer, 54. ājet

³⁰² sūra el-Fātiha, 5. ājet

Dokaz za *traženje utočišta* (zaštite) su Allāhove riječi:

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ

"Reci: 'Utječem se Gospodaru zore...' " ³⁰³

I:

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

"Reci: 'Utječem se Gospodaru ljudi...' " ³⁰⁴

Dokaz za *traženje spasa* su riječi Uzvišenog Allaha:

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ

"I kada ste od Gospodara svoga spas tražili, On vam se odazvao" ³⁰⁵

Dokaz za *klanje* je ājet:

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

لَا شَرِيكَ لَهُ

"Reci: 'Zaista su moj namāz i moj obred (žrtva), i moj život i moja smrt posvećeni Allāhu, Gospodaru svjetova, Koji nema druga (ortaka)'." ³⁰⁶

³⁰³ sūra el-Feleq, 1. ājet

³⁰⁴ sūra en-Nās, 1. ājet

³⁰⁵ sūra el-Enfāl, 9. ājet

³⁰⁶ sūra el-En'ām, 162. i 163. ājet

... i hadīth:

"Allāh je prokleo onoga koji zakolje životinju zarad nekog drugog mimo Allāha."

Dokaz za zavjet je ājet:

يُوفُونَ بِالْأَنذَرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا

"Oni su zavjet ispunjavali i plašili se dana čija će kob svuda prisutna biti." ³⁰⁷

Drugi temelj:

Spoznaja islāma sa dokazima. Islām je predavanje Jedinom Allahu sa tewhīdom (iskazujući mu jednoću) i pokoravanje Njemu sa poslušnošću i odricanje od širka i njegovih sljedbenika (pristalica). On se sastoji iz tri stepena: *islām, imān i ihsān*. Svaki od ova tri stepena imaju ruknove.

Islām ima pet *ruknova*:

1. Svjedočenje da nema drugog boga osim Allāha i da je Muhammed Allāhov Poslanik, obavljanje namāza, davanje zekāta, post ramazāna i obavljanje hadždža.

Dokaz utemeljenja šehādeta je ājet:

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْغَنِيُّ الْحَكِيمُ

³⁰⁷ sūra Insān/ed-Dehr, 7. ājet

"Allāh svjedoči da nema drugog boga osim Njega, a i meleki i učeni (ljudi), i da On postupa pravedno. Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog!" ³⁰⁸

Značenje ovog ājeta je da niko nema pravo i ne zaslužuje da bude obožavan osim Allāha. Riječi **"Nema boga..."** negiraju sve ono što se obožava umjesto Njega. A riječima **"...osim Allāha"** se potvrđuje da je jedino Allāh dostojan da Mu se robuje. On nema sudruga u obožavanju, kao što nema sudruga u vlasti.

A pojašnjavanje ovoga je u riječima Uzvišenog Allāha:

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٦٨﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٦٩﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ

"A kad Ibrāhīm reče ocu svome i narodu svome: 'Ja se odričem onoga čemu vi 'ibādet činite, osim Onoga Koji me je stvorio. On će me, doista, na pravi put uputiti'. I on to učini trajnim riječima za potomstvo svoje, da bi se dozvali." ³⁰⁹

³⁰⁸ sūra Ālu 'Imrān, 18. ājet

³⁰⁹ sūra ez-Zuhruf, 26.-28. ājet

I Njegovim riječima:

قُلْ يٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ تَعَالَوْا۟ إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَآءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا
ٱللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِۦ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ ٱللَّهِ
فَإِن تَوَلَّوْا۟ فَقُولُوا۟ أَشْهَدُوا۟ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ

''Reci: 'O vi kojima je data Knjiga, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke; da nikome osim Allāha 'ibādet ne činimo, da nikoga Njemu ravnim ne činimo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne uzimamo!' Pa ako ne pristanu, vi recite: 'Budite svjedoci da smo mi muslimani!' '' ³¹⁰

Dokaz za *svjedočenje da je Muhammed Allāhov Poslanik* je Allāhov govor:

لَقَدْ جَآءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ
عَلَيْكُمْ بِٱلْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ

''Došao vam je poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv.'' ³¹¹

Značenje *šehādetā* koji potvrđuje da je Muhammed Allāhov Poslanik je: pokornost njemu u onome što naredi i smatranje istinitim onoga što kaže, izbjegavanje onoga

³¹⁰ sūra Ālu 'Imrān, 64. ājet

³¹¹ sūra et-Tewbe, 128. ājet

što zabrani i na što upozori, te da se Allāh ne obožava osim onako kako je on to propisao.

Dokaz za *namāz*, *zekāt* i tumačenje Allahove jednoće su Allahove riječi:

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ

"A naređeno im je da samo Allaha obožavaju, da mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovjedaju, i da namāz obavljaju i zekāt udjeljuju, a to je ispravna vjera."³¹²

Dokaz za *post* su riječi Uzvišenog Allāha:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ
مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

"O vjernici, propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste bili bogobojazni."³¹³

Dokaz za *hadždž* su Allahove riječi:

وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ
اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

³¹² sūra el-Bejjine, 5. ājet

³¹³ sūra el-Beqare, 183. ājet

"Hodočastiti Kabu dužan je, Allaha radi, svaki onaj koji je u mogućnosti. A onaj koji ne vjeruje – pa zaista, Allah, nije ovisan ni o kome." ³¹⁴

Drugi stepen je **īmān**. On se sastoji iz sedamdeset i nekoliko djelova. Najveći su riječi "*Lā ilāhe illAllāh*", najniži je uklanjanje smetnje sa puta, a i stid je dio īmāna. *Īmān* se sastoji iz šest glavnih djelova (ruknova):

1. vjerovanje u Uzvišenog Allāha,
2. u Njegove meleke,
3. u Njegove knjige,
4. u Njegove poslanike,
5. u Sudnji dan, i
6. da vjeruješ u *qader* (određenje), bilo dobro ili loše po tebe.

Dokaz za ove ruknove su riječi Uzvišenog Allāha:

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قَبْلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ

ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ

"Nije čestitost u tome da okrećete lica svoja prema istoku i zapadu. Čestiti su oni koji vjeruju u Allāha, u onaj svijet, u meleke, u knjige i u vjerovjesnike." ³¹⁵

Dokaz za vjerovanje u *qadeo* (određenje) jesu Allāhove riječi:

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ

"Mi sve stvaramo s odredbom." ³¹⁶

³¹⁴ sūra Ālu 'Imrān, 97. ājet

³¹⁵ sūra el-Beqare, 177. ājet

Treći stepen je **ihsān**, koji ima jedan rukn, a to je da robuješ Allāhu kao da ga vidiš, jer ako ti Njega ne vidiš On tebe sigurno vidi. Dokaz za ovakvu tvrdnju su riječi Uzvišenog Allāha:

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

"Allah je zaista uz one koji se Allāha boje i grijeha klone i koji dobra dijela čine." ³¹⁷

...i Njegove riječi:

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾ الَّذِي يَرْلَكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾

وَتَقْلُبَكَ فِي السَّجْدِينَ

"I osloni se na Silnog i Milostivog, Koji te vidi kada ustaneš da sa ostalima namāz obaviš." ³¹⁸

...i Njegove riječi:

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا

كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ

"Šta god ti važno činio, šta god iz Qur'ana kazivao i kakav god vi posao radili, Mi nad vama bdijemo dok to radite." ³¹⁹

³¹⁶ sūra el-Qamer, 49. ājet

³¹⁷ sūra en-Nahl, 128. ājet

³¹⁸ sūra eš-Šu'arā', 217.-220. ājet

³¹⁹ sūra Jūnus, 61. ājet

Dokaz iz sunneta je poznati hadīth Džibrīla, koji prenosi 'Umer, Allāh bio njime zadovoljan:

'Jednog dana smo sjedeli kod Allahovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, kad se prema nama pojavi čovjek u sasvim bijelom odijelu, sasvim crne kose. Na njemu se nije vidio trag putovanja i nije ga poznavao niko od nas. Sjeo je do Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, i prislonio svoja koljena uz njegova, a svoje ruke stavio na njegova stegna i rekao: 'Muhammede, obavjesti me šta je islam!'

Allahov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, reče: 'Islam je da svjedočiš da nema drugog boga osim Allāha i da je Muhammed Allāhov Poslanik; da obavljaš namāz, da daješ zekāt, da postiš ramazān i da obaviš hadždž, ako si u mogućnosti.'

Tada onaj nepoznati čovjek reče: 'Istinu si rekao.'

Kaže 'Umer: 'Mi mu se začudismo, pita ga a onda mu kaže: 'Istinu govoriš'.

Zatim reče čovjek: 'Obavjesti me šta je imān.'

Reče Allahom Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem: 'Imān je da vjeruješ u Allaha, Njegove meleke, Njegove Knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan i u određenje dobra i zla.'

Nepoznati čovjek reče: 'Istinu si rekao. Obavjesti me šta je ihsān.'

Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, reče: 'Ihsān je da robuješ Allahu kao da Ga vidiš, jer ako Ga ne vidiš On tebe sigurno vidi.'

'Istinu si rekao', reče nepoznati čovjek, a potom kaza: 'Obavjesti me o (posljednjem) Času.'

Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, reče: 'Onaj koga pitaš ne zna o tome više od onoga koji pita.'

Nepoznati čovjek reče: 'Obavjesti me o njegovim predznacima.'

Pa reče Allāhov Poslanik: 'Predznaci Sudnjeg časa su da robinja rodi svoju gospodaricu i da vidiš gole, bose, siromašne čobane da se nadmeću u gradnji zgrada.'

Veli 'Umer: 'Zatim onaj nepoznati čovjek ode, a mi smo tako ostali neko vrijeme. Nakon toga mi reče Allāhov Poslanik: **'Umere, znaš li ko je onaj što je pitao?'**

Ja rekoh: 'Allāh i Njegov Poslanik najbolje znaju', a tada reče Allāhov Poslanik: **'To je Džibril, došao vam je da vas poduči vašoj vjeri.'**"

Treće načelo je *spoznaja* Poslanika Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

On je Muhammed ibn 'Abdullāh ibn 'AbdulMuttalib ibn Hāšim. Hāšim je od Qurejšija, Qurejšije su od Arapā, a Arapi su od potomstva Ismā'ila ibn Ibrāhīma Halila, neka je na njega i našeg poslanika najljepši *salawāt* i *selām*.

Živio je (Allāhov Poslanik Muhammed, *sallallāhu 'alejhi we sellem*) šezdeset i tri godine – prije poslanstva četrdeset, a dvadeset i tri godine kao vjerovjesnik i poslanik. Vjerovjesnik je postao objavom ajeta: **"Iqre' "**,³²⁰ a poslanik objavom sure el-Muddethir. Njegov rodni grad je Mekka, a hidžru je učinio u Medīnu. Allāh ga je poslao da upozorava na *širk*, a da poziva u *tewhīd*. Dokaz za to su Allāhove riječi:

يٰٓأَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾ قُمْ فَأَنْذِرْ ﴿٢﴾ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ﴿٣﴾ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ﴿٤﴾

وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ﴿٥﴾ وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ﴿٦﴾ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿٧﴾

"O ti, pokriveni, ustani i opominji! Gospodara svoga veličaj i haljine svoje očisti! Kumira se kloni, ne

³²⁰ prvih pet ajeta sure el-'Aleq, 1-5

prigovaraj, držeći da je mnogo i radi Gospodara svoga trpi!"³²¹

Riječi: **"ustani i opominji"** znače: Upozoravaj na opasnost od širka, a pozivaj u tewhid. A riječi: **"veličaj Gospodara svoga"** – veličaj Ga putem tewhida (izražavanja Njegove jednoće). **"Odjeću svoju očisti"** – očisti svoja dijela od širka; **"kipove napusti"** – ostavi ih i odreci ih se, kao i onih koji ih slijede.

Deset godina je propovijedao isključivo pozivajući u *tewhid*, a nakon toga je uzdignut na nebo (*mi'rādž*). Na *mi'rādžu* mu je propisano pet namāza. U Mekki je klanjao tri godine, a zatim mu je naređena hidžra u Medinu.

Hidžra je soba iz mjesta širka u mjesto islāma. Ovom ummetu je naređena hidžra iz mjesta u kome vlada mnogoboštvo u mjesto u kome vlada islām i ona važi sve do Sudnjeg dana, shodno riječima Uzvišenog Allāha:

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٦٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا

"Kad budu uzimali duše onima koji su se prema sebi ogriješili, meleki će upitati: 'Šta je bilo s vama?' - 'Bili

³²¹ sūra el-Muddeththir, 1.-7. ājet

smo potlačeni na Zemlji', – odgovoriće. – 'Zar Allāhova Zemlja nije prostrana i zar se niste mogli nekud iseliti?' – reći će meleki, i zato će njihovo prebivalište biti džehennem, a užasno je on boravište. Osim za nemoćne muškarce, žene i djecu, koji nisu bili dovoljno snalažljivi i nisu znali puta..." ³²²

Također i ājet:

يَعْبَادِي الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَسِعَةٌ فَإِنِّي فَاعْبُدُونِ

"O robovi Moji koji vjerujete, Moja zemlja je prostrana, zato samo Meni 'ibādet činite." ³²³

El-Begawī, *Allah mu se smilovao*, je rekao:

"Povod objave ovog ajeta jesu muslimani Mekke koji nisu učinili hidžru, a koje je Allāh nazvao vjernicima."

Dokaz iz sunneta za hidžru su riječi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*:

"Hidžra neće prestajati važiti sve dok ne prestane važiti tewba, a tewba neće prestati važiti sve dok Sunce ne izađe sa zapada."

A kada se nastanio u Medīni, naređeni su mu ostali islamski propisi, kao što su *zekāt*, *namāz*, *hadždž*, *edhān*, naređivanje dobra, zabranjivanje zla i drugi islamski propisi.

To je potrajalo deset godina. Zatim je preselio na āhīret, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, a njegova vjera je ostala.

³²² sūra en-Nisā', 97.-99. ājet

³²³ sūra el-'Ankebūt, 56. ājet

Nema dobra na koje nije uputio i nema zla na koje nije upozorio. Dobra na koja je uputio su: *tewhīd* i sve ono što Allāh voli i čime je zadovoljan. Zlo na koje je upozorio je *širk* i sve ono što Uzvišeni Allāh mrzi i čime nije zadovoljan. Allāh ga je poslao cijelom čovječanstvu i naredio da mu se pokoravaju obje skupine, i ljudi i džinni. Dokaz za ovo su riječi Uzvišenog Allāha:

قُلْ يَتَّيِّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا

“Reci: ‘O ljudi, ja sam svima vama Allahov Poslanik.’” ³²⁴

Sa njim je Uzvišeni Allāh upotpunio vjeru. Dokaz za to su riječi Uzvišenog Allāha:

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ

الْإِسْلَامَ دِينًا

“Danas sam vam vašu vjeru usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islām bude vjera.” ³²⁵

Dokaz za njegovu smrt su riječi Uzvišenog Allāha:

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ

“Ti ćeš svakako umrijeti, a i oni će, također, pomrijeti.” ³²⁶

Ljudi će nakon smrti biti proživljeni, a dokaz za to su Allāhove riječi:

³²⁴ sūra el-E'rāf, 158. ājet

³²⁵ sūra el-Mā'ide, 3. ājet

³²⁶ sūra ez-Zumer, 30. i 31. ājet

مِنْهَا خَلَقْنَكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ

"Od zemlje vas stvaramo, u nju vas vraćamo i iz nje ćemo vas po drugi put izvesti." ³²⁷

I drugi ājet:

وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ۖ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ

إِخْرَاجًا

"Allāh vas od zemlje poput bilja stvara, zatim vas u nju vraća i iz nje će vas sigurno izvesti." ³²⁸

A nakon proživljenja ljudi će odgovarati (biti pitani) za svoja djela, prema riječima Uzvišenog Allāha:

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَوُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحَسَنَىٰ

"Da bi, prema onome kako su radili, kaznio one koji rade zlo, a najljepšom nagradom nagradio one koji čine dobro." ³²⁹

Onaj koji ne priznaje proživljenje je kāfir, a dokaz za to su Allāhove riječi:

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُعْثَوْا ۚ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبُّونَ بِمَا

عَمِلْتُمْ ۚ وَذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

³²⁷ sūra Tā-Hā, 55. ājet

³²⁸ sūra Nūh, 17. i 18. ājet

³²⁹ sūra en-Nedžm, 31. ājet

"Nevjernici tvrde da neće biti proživljeni. Reci: 'Hoćete, Gospodara mi moga, sigurno ćete biti proživljeni, pa ćete o onome što ste radili, doista, biti obavješteni!' A to je Allāhu lahko." ³³⁰

Uzvišeni Allāh je slao poslanike kao donosioce radosnih vijesti i opominjače, a dokaz za to su riječi Uzvišenog Allāha:

رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِّئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

"Poslanike, donosioce radosnih vijesti i opominjače, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakva opravdanja pred Allāhom imali." ³³¹

Prvi *resūl* (poslanik) bio je Nūh, a posljednji Muhammed, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, a dokaz da je prvi od njih Nūh, *'alejhis-selām*, je ājet:

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّنَ مِنْ بَعْدِهِ

"Mi objavljujemo tebi kao što smo objavili Nūhu i vjerovjesnicima poslije njega." ³³²

Svakom narodu kome je Allāh poslao poslanika, počev od Nūha pa do Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, njegov poslanik je naredio da obožavaju jedino Allāha, a naređivao im da se klone *tāgūta*. Dokaz za to je ājet:

³³⁰ sūra et-Tegābun, 7. ājet

³³¹ sūra en-Nisā', 165. ājet

³³² sūra en-Nisā', 163. ājet

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا
الطَّاغُوتَ

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: 'Allāha obožavajte, a tāgūta se konite'." ³³³

Allāh je svim Svojim robovima propisao kufr u tāgūta i vjerovanje u Allaha.

Ibnul-Qajim, *Allāh mu se smilovao*, je rekao:

"Tāgūt je sve ono u vezi sa čime ljudi pređu granicu u obožavanju, slijeđenju i pokornosti. Tāgūta ima mnogo, a pet je njihovih predvodnika: Iblīs, Allāh ga prokleo, zatim svako koga ljudi obožavaju a on je time zadovoljan, potom onaj koji druge poziva da ga obožavaju, onaj koji tvrdi da zna nešto iz područja gajba (nevidljivog) i onaj koji sudi po zakonu koji nije objavio Allāh. Dokaz za to su ove Allahove riječi:

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ
وَيُؤْمَرْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى

"U vjeru nije dozvoljeno silom nagoniti. Pravi put se jasno razlikuje od zablude! Onaj koji učini kufr u tāgūta, a vjeruje u Allaha – drži se za najčvršću vezu." ³³⁴

Upravo ono što je rečeno predstavlja (značenje) riječi *"Lā ilāhe illAllāh"*.

³³³ sūra en-Nahl, 36. ājet

³³⁴ sūra el-Beqare, 256. ājet

A u hadīth se kaže:

"Islām je glava svega. Namāz je njegov stub, a vrhunac islāma je džihād na Allāhovom putu."

A Allāh najbolje zna. Neka je *salawāt* i *selām* na Muhammeda, njegovu porodicu i ashābe.

D j e l a
koja izvode iz vjere
(Newāqidul-Islām)

šejhul-islām
Muhammed bin 'AbdulWehhāb

AQĪDA ehlis-sunneta wel-džemā'ata 7 djela u jednom

U Ime Allāha, Milostivog, Samilosnog

Znaj da ima deset stvari koje poništavaju vjerovanje (kvare islām).

(1) Prva stvar je širk u 'ibādetu Allāhu. Uzvišeni je rekao:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

"Allāh neće oprostiti da Mu se širk čini, a oprostiće manje grijehe od toga kome On hoće". ³³⁵

I rekao je:

إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا

لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

"Ko drugog Allāhu smatra ravnim – Allāh će mu ulazak u džennet zabraniti i boravište njegovo će džehennem biti; a nevjernicima neće niko pomoći". ³³⁶

U ovu vrstu širka spada i klanje životinja u ime nekog drugog mimo Allāha, kao da neko kolje životinje u ime džinna ili u ime dobrih koji su umrli tj. na njihovim mezarima.

(2) Druga stvar: Ko uzme između sebe i Allāha neke posrednike kojima se moli, od njih šefā'at (zauzimanje) na

³³⁵ sūra en-Nisā', 48. ājet

³³⁶ sūra el-Mā'ide, 72. ājet

Sudnjem danu i na njih se oslanja – takav je nevjernik po konsenzusu svih muslimana.

(3) Treća stvar: Ko mušrike ne smatra nevjernicima, sumnja u njihov kufr ili njihove pravce smatra ispravnim.

(4) Četvrta stvar: Ko vjeruje da je pravac nekog drugog savršeniji od pravca Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, i da je nečiji drugi sud bolji od njegovog suda, kao npr. ko preferira sud tāguta nad sudom Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem.

(5) Peta stvar: Ko prezire nešto sa čim je došao Allāhov Poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, pa makar ga i radio – postao je nevjernik.

(6) Šesta stvar: Ko se ismijava sa nečim od vjere Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, nagrade i kazne – postao je nevjernik. Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

قُلْ أَبِاللهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ

كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ

"Reci: 'Zar se niste Allāhu, ājetima Njegovim i Poslaniku Njegovom rugali? Ne pravdajte se! Postali ste nevjernici nakon svog imāna.'" ³³⁷

(7) Sedma stvar je sihr u koji spada sarf ³³⁸ i atf. ³³⁹ Ko bude radio ove stvari ili bude bio njima zadovoljan – postao je nevjernik. Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

³³⁷ sūra et-Tewbe, 65. i 66. ājet

وَمَا يُعْلِمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ

"A njih dvojica nisu nikoga učili dok mu ne bi rekli : "Mi samo iskušavamo i ti ne budi nevjernik!" ³⁴⁰

(8) *Osmi stvar je: Pomaganje mušrikā protiv muslimanā.*
Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَرَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ

أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنكُمْ فَإِنَّهُ الظَّالِمِينَ مِنْهُمْ

"O vi koji vjerujete, ne uzimajte Židove i kršćane za ewlijā' (pomagače, prijatelje)! Oni su jedni drugima ewlije. A onaj među vama koji njih za ewlije uzme – on je od njih! " ³⁴¹

(9) *Deveta stvar: Ko vjeruje da se neki ljudi mogu izdići iznad šeri'ata Muhammeda, sallallāhu 'alejhi we sellem, kao što se Hidir izdigao iznad Musāovog, 'alejhis-selām, šeri'ta je nevjernik.*

(10) *Deseta stvar je: Okretanje (zapostavljanje) Allāhove vjere, ne proučavajući i ne praktikujući je.* Dokaz za to su riječi Uzvisenog:

³³⁸ odvrćanje čovjeka od svoje žene

³³⁹ spajanje čovjeka sa ženom koju ne voli

³⁴⁰ sūra el-Beqare, 102. ājet

³⁴¹ sūra el-Mā'ide, 51. ājet

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ

الْمُجْرِمِينَ مُنْتَقِمُونَ

"A ima li nepravednijeg od onoga koji, opomenut riječima Gospodara svoga, njima leđa okreće? Mi ćemo, zaista, kazniti zlikovce! ³⁴²

U svim ovim stvarima koje poništavaju i ruše islām nema nikakve razlike između onog ko ih bude radio u šali, zbilji ili iz straha, osim ako bude na njih prisiljen.

Sve spomenute stvari su veoma opasne i ljudi ih veoma često čine.

³⁴² sūra es-Sedžde, 22. ājet

Otklanjanje sumnji

(Kešfuš-Šubuhāt)

šejhul-islām

Muhammed bin 'AbdulWehhāb

U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog

Znaj, *Allāh ti se smilovao*, da tewhīd označava upućivanje 'ibādeta jedino Uzvišenom Allāhu.

To je vjera poslanikā s kojom ih je Allāh poslao Svojim robovima, od kojih je prvi Nūh, *'alejhis-selām*, koga je Allāh poslao nakon što su pretjerali u pogledu dobrih ljudi: Wedda, Suwā'a, Jegūtha, Je'ūqa i Nesra.

Posljednji poslanik je Muhammed, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. On je polomio kipove napravljene u obliku dobrih ljudi. Allāh ga je poslao ljudima koji obavljaju 'ibādet, hadždž, daju sadaqu i mnogo spominju Allāha. Međutim, oni su neka Allāhova stvorenja učinili posrednicima između sebe i Allāha. Govorili su da se putem njih žele približiti Allāhu, da žele *šefā'at* (zauzimanje) kod Allāha putem meleka, 'Isā'a, Merjeme i drugih dobrih ljudi. Allāh je poslao Muhammeda, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, da obnovi vjeru njihovog praoca Ibrāhīma, *'alejhis-selām*, i da ih obavjesti da takav vid približavanja pripada isključivo Uzvišenom Allāhu. Ništa od toga se ne smije usmjeriti nekome drugome mimo Allāhu, ni privrženom meleku, ni poslanom vjerovjesniku, a kamoli nekome drugome pored njih.

Ovi mnogobošci svjedoče da je Allāh Jedini Stvoritelj koji nema sudruga, da On Jedini daje opskrbu, da Jedini oživljava, umrtvljuje, sve određuje, da su sva nebesa i ono što je na njima i sedam zemalja i ono što je na njima Njegovi robovi, pod Njegovim raspolaganjem i Njemu su

potčinjeni. Ako želiš dokaz da se Allāhov poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, borio protiv ovih i da su oni svjedočili prethodno rečeno, pročitaj riječi Uzvišenog:

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ
وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ
الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ ۚ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ

''Upitaj: 'Ko vas s neba i iz zemlje hrani? Čije su djelo sluh i vid? Ko stvara živo iz neživog, a pretvara živo u neživo, i ko upravlja svim?' - 'Allāh!' – reći će oni, a ti reci: 'Pa zašto Ga se onda ne bojite?!'' ³⁴³

Uzvišeni kaže:

قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾
سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٨٥﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ
السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٨٦﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ
قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾ قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ

³⁴³ sūra Jūnus, 31. ājet

وَهُوَ يُحْيِي وَلَا يُجَارُّ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْمُونَ
سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنِّي تُسْحَرُونَ

''Upitaj: 'Čija je zemlja i sve što je na njoj, znate li?' 'Allāhova!' – odgovoriće, a ti reci: 'Pa zašto onda ne dođete sebi!?' Upitaj: 'Ko je Gospodar sedam nebesa i Gospodar 'Arša Veličanstvenog?' 'Allāh!' – odgovoriće, a ti reci: 'Pa zašto se onda ne bojite!?' Upitaj: 'U čijoj je ruci vlast nad svim, ko uzima u zaštitu i od koga niko ne može zaštićen biti, znate li?' 'Od Allāha!' – odgovoriće, a ti reci: 'Pa zašto onda dopuštate da budete zavedeni?' ''³⁴⁴

...a postoje i drugi ājeti o ovoj temi.

Kada si se uvjerio da oni to priznaju i da ih to nije uvelo u tewhīd u koji ih je pozivao Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, onda znaš da je tewhīd kojeg su poricali upravo *tewhīdul-ibāde (tewhīdul-ulūhijje)*, kojeg mnogobošci u našem vremenu nazivaju ''uvjerenje''.

Isto tako, oni su molili Allāha Uzvišenog danju i noću, a zatim su neki molili meleke – zato što su melec i ispravni i bliski Allāhu – kako bi se kod Njega za njih zauzimali; ili su molili dobrog čovjeka poput el-Lāta ili vjerovjesnika poput 'Isā'a, *'alejhis-selām*.

Otuda znaš da se Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, borio protiv njih zbog ovog širka i pozivao ih na

³⁴⁴ sūra el-Mu'minūn, 84.-89. ājet

upućivanje 'ibādeta isključivo Allāhu, Slavljenom i Uzvišenom. Uzvišeni kaže:

فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

"I ne molite se, pored Allāha, nikome!" ³⁴⁵

Uzvišeni, također, kaže:

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ

لَهُمْ شَيْءٌ

"Samo se Njemu možete moliti! A oni kojima se pored Njega mole – neće im se odazvati..." ³⁴⁶

Sada ti je jasno da se Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, protiv njih borio kako bi obraćanje (dova, molitva) bila isključivo usmjerena Allāhu, prinošenje žrtava jedino Allāhu, zavjetovanje jedino Allāhu, traženje pomoći jedino od Allāha, da sve te vrste 'ibādeta budu usmjerene Allāhu.

Tada znaš da ih njihovo priznanje *tewhīdur-rububijjeta* nije uvelo u islām. Njihovo ciljano obraćanje melecima, vjerovjesnicima i ewlijama, od kojih žele *šefā'at* i približavanje Allāhu, dozvolilo je njihove živote i imetke. Tada znaš da je to tewhīd u kojeg su pozivali poslanici, a kog su odbili priznati mnogobošci. Ovaj tewhīd je značenje tvojih riječi "*Nema drugog boga osim Allāha*".

³⁴⁵ sūra el-Džinn, 18. ājet

³⁴⁶ sūra er-Ra'd, 14. ājet

Ilāh (bog) je kod njih (mušrikā) taj koji se cilja radi ovih stvari, svejedno bio to melek, vjerovjesnik, ewlija, drvo, mezar ili džinn. Oni nisu mislili da je to božanstvo (mimo Allāha) tvorac i opskrbitelj koji sve uređuje. Znali su da to pripada jedino Allāhu, Slavljenom i Uzvišenom, kao što smo to prije pojasnili. Oni pod pojmom "boga" misle na ono što misle i mnogobošci u našem vremenu pod riječju "es-sejjid".

Došao im je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, pozivajući ih u riječi *tewhīda*, a one su "Lā ilāhe illAllāh" (nema drugog boga osim Allāha). Pod ovim se želi istaći značenje tih riječi, a ne njihovo pūko izgovaranje. Nevjernici, neznalice, znaju da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, ovom riječju želio ispoljavanje jednoće Allāhu, Slavljenom i Uzvišenom, vezivanjem za Njega, nevjerovanjem u ono što se obožava mimo Njega i odricanjem od toga. Kada im je rekao: "Recite: *Lā ilāhe illAllāh*" odgovorili su:

أَجْعَلُ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ

"Zar je bogove sveo na boga jednog? To je zaista nešto veoma čudno!" ³⁴⁷

Kada znaš da su neznalice među nevjernicima to spoznali, onda se čuditi onima koji se pozivaju na islām a ne poznaju tumačenje ovih riječi koje su poznavali nevjernici, neznalice, nego misle da je to čisto izgovaranje jezikom, bez uvjerenja srcem vezanim za značenje.

³⁴⁷ sūra Sād, 5. ājet

Oni pametniji među njima misle da je njihovo značenje "ne stvara, ne opskrbljuje, i ne određuje sve niko osim Allāha". Nema dobra u čovjeku od kojeg neznalice među nevjernicima bolje poznaju riječi "Lā ilāhe illAllāh".

Ako si srcem spoznao ovo što sam ti spomenuo i ako si spoznao širk Allāhu, za kojeg Allāh kaže:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

"Allāh neće oprostiti da Mu se čini širk, a oprostiće ono što je ispod (manje od) toga, kome On hoće." ³⁴⁸

Ako si spoznao Allāhovu vjeru s kojom je poslao poslanike, od prvog do zadnjeg, a Allāh neće primiti nijednu vjeru pored ove; ako si spoznao da većina ljudi o ovome ništa ne zna; onda će ti to donijeti dvije koristi:

Prva korist je radost Allāhovojoj blagodati i milosti, kao što Uzvišeni kaže:

قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا

تَجْمَعُونَ

"Reci: 'Neka se zato Allāhovojoj blagodati i milosti raduju, to je bolje od onoga što gomilaju.'" ³⁴⁹

Drugo je: veliki strah. Spoznao si da čovjek može postati nevjernik, riječju koju izgovori svojim jezikom. U

³⁴⁸ sūra en-Nisā', 48. ājet

³⁴⁹ sūra Jūnus, 58. ājet

nekim slučajevima tu riječ izgovori iz neznanja, a ni tada nema opravdanja za neznanje. Može izgovoriti riječi nevjerstva misleći da ga one približavaju Allāhu, posebno kao što su mislili mnogobošci. Neka te Allāh inspiriše pričom o Mūsāovom narodu koji su bili ispravni i imali znanje, pa su mu došli govoreći:

قَالُوا يَمُوسَى اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ

"O Mūsā" – rekoše – "Napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove!",³⁵⁰

Tada će ti se povećati strah i nastojanje da se prođeš ovih i sličnih stvari.

Znaj da je od mudrosti Uzvišenoga da nije poslao nijednog vjerovjesnika, a da mu nije dao neprijatelje ovog tewhīda. Uzvišeni kaže:

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ
يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ
رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرَّهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ

"Tako smo svakom vjerovjesniku neprijatelje određivali, šejtāne u vidu ljudi i džinnā, koji su jedni drugima kićene besjede govorili da bi ih obmanuli."³⁵¹

³⁵⁰ sūra el-E'rāf, 138. ājet

³⁵¹ sūra el-En'am, 112. ājet

Neprijatelji tewhīda možda budu posjedovali mnogo nauke, knjige i dokaze. Uzvišeni kaže:

فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِّنَ

الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ

"Kada su im poslanici njihovi jasne dokaze donosili, oni su se znanjem koje su imali dičili." ³⁵²

Kada si spoznao ovo, onda znaš da na putu ka Allāhu stoje neprijatelji obdareni riječitošću, znanjem i posjeduju svoje argumente. Zato ti je obaveza da od Allāhove vjere naučiš ono što će ti postati oružje s kojim ćeš se boriti protiv ovih šejtāna čiji predvodnik i imām svome Gospodaru, Slavljenom i Uzvišenom, kaže:

لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ لَا تَيَنَّهُمْ مِّنْ بَيْنِ

أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ ^ط وَلَا تَجِدُ

أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ

"Kunem se da ću ih na Tvom pravom putu presretati, pa ću im sprijeda i straga, i zdesna i slijeva prilaziti, i Ti ćeš ustanoviti da većina njih neće zahvalna biti!" ³⁵³

³⁵² sūra el-Mu'min/Gafir, 83. ājet

³⁵³ sūra el-E'rāf, 16. i 17. ājet

Ako se predaš Allāhu i poslušaj Njegove dokaze i pojašnjenja, onda se nemoj bojati i tugovati, jer...:

إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا

"...šejtanovo lukavstvo je zaista slabo." ³⁵⁴

Obični čovjek, *muwehhid*, jači je od hiljadu učenjaka iz reda ovih mnogobožaca. Uzvišeni kaže:

وَإِنَّ جُنْدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ

"I vojska naša će zacijelo pobijediti!" ³⁵⁵

Allāhova vojska će nadjačati dokazom i jezikom, kao što će nadjačati sabljom i oružjem. Međutim, treba se bojati za onoga koji ispovijeda jednoću Allāhu, Slavljenog i Uzvišenog (*muwehhida*) i ide tim putem, ali nema oružja. Uzvišeni Allāh nam je dao blagodat Svoje Knjige koju je učinio:

تَبَيَّنَّا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً

"...objašnjenje za sve i kao uputa i milost." ³⁵⁶

Neće sljedbenik neistine doći sa dokazom, a da u Qur'ānu nema ono što ga opovrgava i pojašnjava njegovu ništavnost. Uzvišeni kaže:

³⁵⁴ sūra en-Nisā', 76. ājet

³⁵⁵ sūra es-Saffāt, 173. ājet

³⁵⁶ sūra en-Nahl, 89. ājet

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا

"Oni ti neće nijedan prigovor postaviti, a da ti Mi nećemo odgovor i najljepše objašnjenje navesti." ³⁵⁷

Neki komentatori Qur'āna kažu da je ovaj ājet općenit za svaki dokaz s kojim dođu sljedbenici neistine do Sudnjeg dana. Spomenuću ti činjenice, koje Allāh spominje u Svojoj Knjizi, kao odgovor na govor kojim argumentiraju mušrici našeg vremena protiv nas.

Mi kažemo: Odgovor sljedbenicima neistine je na dva načina: općenit i podroban.

Općenit odgovor predstavlja veliku stvar i veliku korist onome ko ga shvati. To su Allāhove riječi:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ

الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَبِهَاتٌ

"On Tebi objavljuje Knjigu, u njoj su ājeti jasni, oni su glavnina Knjige, a drugi su manje jasni." ³⁵⁸

Od Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, se vjerodostojno prenosi da je rekao:

"Kada vidite one koji slijede manje jasne ājete – to su ti koje je Allāh naslovio, pa ih se čuvajte."

³⁵⁷ sūra el-Furqān, 33. ājet

³⁵⁸ sūra Ālu 'Imrān 7. ājet

Primjer toga je da ti neki od mušrika kaže:

أَلَا إِنِّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

"I neka se ničega ne boje i ni za čim neka ne tuguju Allāhovi štićenici." ³⁵⁹

Ili (ti kaže) da je *šefā'at* (zauzimanje) istina, a vjerovjesnici imaju posebnu poziciju kod Allāha. Ili (ti on) spomene riječi Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kojima dokazuju svoju neistinu, a ti ne razumiješ značenje govora kojeg spominje.

Odgovori mu riječima:

Allāh u Qur'ānu spominje da oni koji su bolesnih srca ostavljaju jasne ājete, a slijede one manje jasne.

Spomenuo sam ti da je Uzvišeni Allāh spomenuo da mnogobošci priznaju Njegovo gospodarstvo (*rububijjet*), a da se njihovo nevjerstvo ogleda u njihovom vezivanju za meleke, vjerovjesnike i ewlije govoreći:

هَؤُلَاءِ شَفَعْتُنَا عِنْدَ اللَّهِ

"Ovo su naši zagovornici kod Allāha." ³⁶⁰

Ovo je sasvim jasan ājet i niko ne može promjeniti njegovo značenje. Ovo što si mi spomenuo, o musriče, od Qur'āna i govora vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, značenje toga mi nije poznato. Međutim, ja izričito

³⁵⁹ sūra Jūnus, 62. ājet

³⁶⁰ sūra Jūnus, 18. ājet

naglašavam da Allāhov Govor nije kontradiktoran i da govor Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, nije u oprečnosti sa Allāhovim Govorom. Ovo je dobar i ispravan odgovor. Međutim, neće ga shvatiti osim onaj koga Allāh uputi, zato ga nemoj omalovažavati; on je kao što Uzvišeni kaže:

وَمَا يُلْقِنَهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِنَهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ

"To mogu postići samo strpljivi; to mogu postići samo vrlo srećni."³⁶¹

Podroban odgovor se sastoji u činjenici da Allāhovi neprijatelji imaju mnogo opiranja protiv vjere poslanika, kojim odvrćaju ljude od nje. Od njih je njihov govor:

"Mi ne činimo širk Allāhu, nego svjedočimo da ne stvara, ne opskrbljuje, ne donosi korist ili štetu niko osim Allāh Jedini, Koji sudruga nema, te da Muhammed, sallallāhu 'alejhi we sellem, sebi ne može donijeti ni korist ni štetu, a kamoli 'AbdulQādir i drugi. Međutim, ja sam grijешnik, a dobri ljudi imaju ugled i poziciju kod Allāha. Od Allāha putem njih tražim (oprost)."

Takvome odgovori onim što smo prethodno naveli: Oni protiv kojih se Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, borio su priznavali ono što ti spominješ. Priznavali su da njihovi kipovi ništa ne uređuju, nego su željeli poziciju i *šefā'at* (zauzimanje). Prouči mu ono što Allāh navodi u Svojoj Knjizi i to mu pojasni.

³⁶¹ sūra Fussilet, 35. ājet

Ako ovi kažu:

"Ovi ājeti su objavljeni povodom onih koji obožavaju kipove. Kako onda dobre ljude poistovjećujete sa kipovima!? Kako vjeronjese poistovjećujete sa kipovima?"

Tada mu odgovori prethodno rečenim.

Ako prizna da nevjernici u potpunosti svjedoče rububijet Allāhu, a da od onih kojima se, mimo Allāha, obraćaju žele samo šefā'at, te da time želi napraviti razliku između svoga i njihovog postupka – spomeni mu da su ti nevjernici molili kipove, a ima ih koji mole ewlije za koje Allāh kaže:

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ

"Oni kojima se oni mole sāmi traže načina kako će se što više Gospodaru svome približiti..." ³⁶²

Oni dozivaju 'Isā'a sina Merjemina, a i njegovu majku. Uzvišeni kaže:

مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ
الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ ۖ كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ ۗ أَنْظِرْ

³⁶² sūra el-Isrā', 57. ājet

كَيْفَ يُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْظِرْ أَنِّي يُؤْفَكُونَ ﴿٧٥﴾
 قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا
 نَفْعًا ۚ وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

”Mesih, sin Merjemin, samo je poslanik – a i prije njega su dolazili i odlazili poslanici – a majka Njegova je uvijek istinu govorila; i oboje su hranu jeli. Pogledaj kako mi iznosimo jasne dokaze i pogledaj, zatim, njih kako se odmeću. Reci: ‘Kako možete, pored Allāha, da činite ‘ibādet onome koji nije u stanju da vam kakvu štetu učini, niti da vam neku korist pribavi, a Allāh je Taj Koji sve čuje i zna?’”³⁶³

Spomeni mu riječi Uzvišenog:

وَيَوْمَ تَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهَؤُلَاءِ إِيَّاكُمْ
 كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٧٦﴾ قَالُوا سُبْحَنَكَ أَنْتَ وَلَيْسَ مِن دُونِهِمْ
 بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ

”A na Dan kada ih On sve sabere, pa meleke upita: ‘Zar su ovi vama ‘ibādet činili?’ Oni ce odgovoriti: ‘Hvaljen neka si Ti, Ti si Gospodar naš, između nas i njih nije bilo

³⁶³ sūra el-Mā'ide, 75. i 76. ājet

prijateljstva; oni su se džinnovima pokoravali i većina njih je vjerovala u njih.”³⁶⁴

Uzvišeni kaže:

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يٰعِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ ۖ أَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي
وَأُمَّيَّ إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۖ قَالَ سُبْحَنَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ
مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ ۖ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ۖ تَعَلَّمْ مَا فِي
نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ ۖ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ

”A kada Allāh bude rekao: ‘O ‘Isā, sine Merjemin, jesi li ti govorio ljudima: ‘Prihvatite Mene i majku moju kao dva boga uz Allāha?!’, on će reći: ‘Hvaljen neka si Ti! Meni ne priliči da govorim ono što nemam pravo. Ako sam Ja to govorio, Ti to već znaš. Ti znaš šta ja znam, a ja ne znam šta Ti znaš. Ti si zaista poznavalac *gajba* (tajni).’

³⁶⁵

Reci mu:

Zar ne znaš da je Allāh proglasio nevjernicima one koji se obraćaju kipovima, a također je proglasio nevjernicima i one koji se obraćaju dobrim ljudima? Vjerovjesnik, *sallallāhu ‘alejhi we sellem*, se borio protiv takvih!

³⁶⁴ sūra Sebe’, 40. i 41. ājet

³⁶⁵ sūra el-Mā’ide, 116. ājet

Ako kaže:

"Nevjernici žele (svoje želje) od njih, a ja svjedočim da Allāh daje korist i štetu, te da jedino On sve uređuje. Samo od Njega, Slavljenog i Uzvišenog, ja želim. Dobri ljudi nemaju nikakvog utjecaja, ali im se obraćam želeći od Allāha njihov šefā'at (zauzimanje).

Odgovor je:

Odgovor nevjernika je potpuno isti. Prouči mu Riječi Uzvišenog:

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا

لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

"A oni koji pored njega uzimaju zaštitnike: 'Mi im se klanjamo samo zato da bi nas što više Allāhu približili'...

" ³⁶⁶

I Riječi:

وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَتُونَا عِنْدَ اللَّهِ

"I govore: 'Ovo su Naši zagovornici kod Allāha'." ³⁶⁷

Znaj da su ove tri sumnje kod njih najveće. Kada znaš da ih je Allāh nama pojasnio u Svojoj Knjizi i kada si ih dobro shvatio, onda je sve poslije toga lahko.

³⁶⁶ sūra ez-Zumer, 3. ājet

³⁶⁷ sūra Jūnus, 18. ājet

Ako kaže:

"Ja samo obožavam Allāha, a ovo utjecanje dobrim ljudima i njihovo dozivanje nije 'ibādet (obožavanje)."

Reci mu:

Ti priznaješ da ti je Allāh stavio u obavezu da isključivo Njemu, Slavljenom i Uzvišenom, činiš 'ibādet, to je Njegovo pravo prema tebi.

Ako kaže: *"Da"!*, onda mu reci:

Pojasni mi ono što ti je dao u obavezu, tj. iskreno ispovijedanje 'ibādeta jedino Allāhu. To je Njegovo pravo prema tebi!

Ako on ne poznaje 'ibādet i njegove vrste, pojasni mu ih svojim riječima. Uzvišeni Allāh kaže:

أَدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يَحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

"Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome. On ne voli one koji se previše glasno mole." ³⁶⁸

Kada ga obavjestiš o ovome, reci mu:

Jesi li sad saznao da je dova Allāhu 'ibādet? Neminovno mora odgovoriti sa: *"Da"*. Dova je srž 'ibādeta.

Reci mu:

Ako priznaješ da je dova 'ibādet i moliš se Allāhu danju i noću, iz straha i nade, a potom radi te potrebe dozivaš vjerovjesnika ili nekog drugog, da li time u 'ibādetu Allāhu

³⁶⁸ sūra el-E'rāf, 55. ājet

drugog činiš ravnim? Neminovno će morati odgovoriti:
Da''

Reci mu:

Ako znaš riječi Uzvišenog:

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَخِّرْ

"Zato se Gospodaru svome moli i kurban kolji", ³⁶⁹

– onda si se pokorio Allāhu i u Njegovo ime zaklao.
Da li je to 'ibādet? Moraće reći: *"Da''*.

Reci mu:

Kada prineseš žrtvu stvorenju poput vjerovjesnika, džinna i sl., da li si Allāhu u ovome 'ibādetu nekog ravnim učinio? Morat će priznati i reći: *"Da''*.

Također mu reci:

Da li su mušrici o kojima je objavljen Qur'ān obožavali meleke, dobre ljude, el-Lāta i drugo? Moraće reći: *"Da''*. Da li se njihov 'ibādet ogledao isključivo u dovi, klanju, traženju utočišta, i sl.? Oni su priznavali da su Njegovi robovi i da su pod Njegovom vlašću, te da Allāh utvrđuje sve stvari. Njihovo dozivanje i traženje utočišta je bilo radi traženja pozicija i *šefā'ata*. Ovo je veoma uočljivo iz šeri'atskih tekstova.

³⁶⁹ sūra el-Kewther, 2. ājet

Ako kaže:

"Zar ti niječeš Poslanikov, sallallāhu 'alejhi we sellem, šefā'at i njega se odričeš?"

Reci mu:

Ne niječem šefā'at, niti ga se odričem. Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, će biti zauzimač i ja se nadam njegovom *šefā'atu*. Međutim, sav šefā'at pripada Allāhu, kao što On, Slavljeni i Uzvišeni, kaže:

قُلْ لِلَّهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا

"Reci: Allāhu pripada sav šefā'at..." ³⁷⁰

Šefā'at će bit tek poslije Allāhove dozvole, kao što On, Slavljeni i Uzvišeni, kaže:

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

"Ko se može pred Njim zauzimati za nekoga bez dopuštenja Njegova?!" ³⁷¹

Niko se neće ni za koga zauzimati, osim poslije Allāhovog odobrenja, kao što Uzvišeni kaže:

وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ أَرَادَ

"...i oni će se samo za onoga kojim On bude zadovoljan zauzimati." ³⁷²

³⁷⁰ sūra ez-Zumer, 44. ājet

³⁷¹ sūra el-Beqare, 255. ājet

³⁷² sūra el-Enbijā', 28. ājet

On je zadovoljan samo sa tewhīdom, kao što kaže:

وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ الْخَسِرِينَ مِنْهُ

"A onaj koji želi neku drugu vjeru osim islāma – neće mu biti primljena." ³⁷³

Pošto sav *šefā'at* pripada Allāhu i biva tek poslije Njegove dozvole, Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, a ni drugi, neće se moći zalagati sve dok Allāh to ne dozvoli. To će dozvoliti samo sljedbenicima tewhīda.

Sada ti je jasno da sav *šefā'at* pripada Allāhu i od Njega ga i traži. Ja kažem:

"Allāhu, nemoj mi uskratiti *šefā'at* Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*", "Allāhu, omogući mu zalaganje za mene" i sl...

Ako kaže:

"Vjerovjesniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, je dato zauzimanje, a ja tražim ono što mu je Allāh dao!?"

Odgovor je:

Allāh mu je dao zauzimanje, ali je tebi zabranio da upućuješ dove drugima, pa je rekao:

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

"I ne molite se, pored Allāha, nikome!" ³⁷⁴

³⁷³ sūra Ālu 'Imrān, 85. ājet

³⁷⁴ sūra el-Džinn, 18. ājet

Ako moliš Allāha da ti dā svoga Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, za zauzimača – pokori se onda Njegovim riječima:

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

"I ne molite se, pored Allāha, nikome!"

Osim toga, *šefā'at* će dobiti i drugi mimo vjerovjesnika. Vjerodostojno se prenosi da će se meleki zalagati, ewlije, a i maloljetna djeca. Zar kažeš da im je Allāh dao zalaganje i da ga trebam tražiti od njih?

Ako to kažeš – povratio si se na obožavanje dobrih ljudi koje Allāh spominje u svojoj Knjizi.

Ako kažeš: *'Ne'*, onda je tvoj govor: *"Allāh mu je dao šefa'at, a ja od njega tražim ono što mu je Allāh dao"* opovrgnut.

Ako kaže:

"Ja nikako Allāhu ne smatram ništa ravnim, ali traženje utočišta kod dobrih ljudi nije mnogoboštvo."

Reci mu:

Ako priznaješ da je Allāh zabranio širk u većoj mjeri od zabrane bluda i ako priznaješ da ga Allāh neće oprostiti – kakva je to onda ova stvar koju je Allāh zabranio i spomenuo da je neće oprostiti?, jer on ne zna.

Reci mu:

Kako se čistiš od širka, a ustvari ga ne poznaješ? Kako ti Allāh može zabraniti to, spominjući da ga neće oprostiti, a

ti o njemu ne pitaš niti ga upoznaješ? Zar mislis da Allāh zabranjuje širk, a ne pojašnjava ga?

Ako kaže:

"Širk je obožavanje kipova, a mi ne obožavamo kipove", upitaj ga: A šta je to obožavanje kipova? Zar misliš da su oni uvjereni da drveće i kamenje stvara, opskrbljuje ili uređuje život onih koji ih dozivaju? Tvrdnje ovakvih Qur'an poriče.

Ako kaže:

"To se odnosi na onoga ko se obraća drvetu, kamenu, turbetu i sl... A oni to dozivaju, prinose mu žrtve i govore da ih to približava Allāhu, te da Allāh bereketom toga od njih otklanja nedaće ili da im bereketom toga daje."

Reci:

Rekao si istinu. Ovo što vi činite pored kamenja i turbeta koji se nalaze na kaburovima i sl., potvrđuje da je to postupak obožavanja kipova. To se (priznanje) ustvari i traži.

Reći će mu se također:

Tvojom izjavom da je širk obožavanje kipova ti želiš reći da je širk specifično određen za to i da oslanjanje i da se upućivanje molitvi dobrim ljudima ne smatra dijelom toga. Ovo se odbacuje riječima Uzvišenog Allāha u Njegovoj Knjizi kada proglašava nevjernicima one koji su se vezali za meleke, 'Isā'a ili dobre ljude. Neminovno ti mora priznati da onaj koji u 'ibādetu Allāhu kao sudruga pripiše nekoga od dobrih ljudi, da je to širk koji se spominje u Qur'ānu. To se (priznanje) upravo i traži.

Tajna ovog pitanja je:

Kada kaže:

"Ja ne činim širk Allāhu". Reci mu: A šta je to širk Allāhu, protumači ga?

Ako kaže: *"To je obožavanje kipova"*, reci: A šta znači obožavanje kipova? Protumači mi to!

Ako kaže: *Ja samo obožavam Allāha!* Reci mu: Šta je značenje 'ibādeta Allāhu? Protumači mi to!

Ako ga protumači kao što ga je Qur'an pojasnio – pa to se i traži.

A ako ga ne bude znao, kako se onda može pozivati na nešto, a on to ne poznaje?

Ako ga protumači u neispravnom značenju, pojasnićeš mu jasne ājete o značenju širka Allāhu, obožavanje kipova, te da je ono što čine u ovom vremenu u potpunosti identično, te da je 'ibādet Allāhu Jedinome, Koji nema sudruga, 'ibādet kojeg nam poriču i radi kojeg na nas podvikuju, kao što su povikivala njihova braća govoreći:

أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ

"Zar on da bogove svede na boga jednog?" ³⁷⁵

Kada spoznaš da mušrici u ovom našem vremenu ovo nazivaju *"velikim uvjerenjem"*, a to je širk o kojem je objavljen Qur'an i zbog kojeg se Allāhov Poslanik, *sallallāhu*

³⁷⁵ sūra Sād, 5. ājet

'alejhi we sellem, borio protiv ljudi, znaj da je širk prvih mušrika lakši od širka u našem vremenu zbog dvije stvari:

Prva stvar: Prvi su činili širk dozivajući meleke, ewlije i kipove kada su bili u obilju, a u nedaći su se iskreno obraćali Allāhu u svojim molitvama. Uzvišeni kaže:

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَٰهَهُ فَلَمَّا
خَجَلْكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا

"Kad vas na moru nevolja zadesi, tada nema onih kojima se inače klanjate, postoji samo On. A kad vas On na kopno spasi, vi okrećete glave; čovjek je uvijek nezahvalan!" ³⁷⁶

Uzvišeni kaže:

قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمُ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللَّهِ
تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦٧﴾ بَلْ إِلَٰهَهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا
تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ

"Kažite vi meni, ako istinu govorite: 'Kad bi vam došla Allāhova kazna ili vas iznenadio Smak svijeta, da li biste ikoga drugog osim Allāha priznavali?' Njega biste samo molili da, ako hoće, otkloni od vas ono za što ste ga

³⁷⁶ sūra el-Isrā', 67. ājet

molili, a ne bi vam ni na um pali oni koje ste mu ravnim smatrali.”³⁷⁷

I kaže:

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا حَوَّلَهُ
نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُوَ إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا
لِّيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۚ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ
أَصْحَابِ النَّارِ

”Kad čovjeka nevolja snade, Gospodaru svome se moli, Njemu se obraća. A onda, pošto mu Allāh milost Svoju daruje, zaboravi Onoga Kome se prije molio i učini druge Njemu ravnim, da bi s puta Njegova odvodio. Reci: 'Uživaj neko vrijeme u svom kufru, ti si od stanovnika vatre!' ”³⁷⁸

Uzvišeni kaže:

وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَّوْجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ

”A kad ih talas, kao oblak, prekrije, mole se Allāhu iskreno mu vjeru ispovijedajući.”³⁷⁹

³⁷⁷ sūra el-En'ām, 40. i 41. ājet

³⁷⁸ sūra ez-Zumer, 8. ājet

³⁷⁹ sūra Luqmān, 32. ājet

Ko shvati ovo pitanje kojeg je Allāh pojasnio u Svojoj Knjizi, a ono je da mušrici protiv kojih se borio Allāhov poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, mole Allāha a i druge u izobilju, a u nedaćama i poteškoćama mole isključivo Allāha Koji sudruga nema, zaboravivši na njihove prvake, biće mu jasna razlika između širka koji čine ljudi u našem vremenu i širka prvih mušrikā u doba Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. Međutim, gdje su oni čija srca trebaju duboko shvatiti ovu problematiku? Neka je Allāh na pomoći!

Druga stvar: Prvi mušrici su uz Allāha dozivali ljude koji su bili privrženi i bliski Allāhu kao: vjerovjesnike, ewlije, meleke, te drveće i kamenje koji su pokorni Allāhu, Slavljenom i Uzvišenom.

Ovi u našem dobu sa Allāhom dozivaju najgrešnije ljude o kojima prenose različite priče o bludu, krađi, napuštanju namāza i sl. Onaj koji vjeruje u dobrog čovjeka ili predmete, koji inače ne čine nepokornost, kao što su drvo ili kamen, njegov širk je lakši od širka onoga koji vjeruje u nekoga čija se nepokornost i nered jasno vide i njima se svjedoči.

Kada si se uvjerio da su oni protiv kojih se borio Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, ispravnijih razuma i manji mušrici nego ovi danas, znaj da ovi danas imaju sumnju koju navode u kontekstu onoga što smo spomenuli.

To je njihova najveća nedoumica. Poslušaj odgovor na nju!

Oni govore:

"Oni kojima je objavljen Qur'ān (u doba Allāhovog Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem) nisu svjedočili da nema drugog boga osim Allāha, Poslanika, sallallāhu 'alejhi we sellem, su utjerivali u laž, negirali su proživljenje i nijekali Qur'ān smatrajući ga magijom. Mi svjedočimo da nema drugog boga osim Allāha i da je Muhammed Allāhov poslanik, sallallāhu 'alejhi we sellem, potvrđujemo Qur'ān, vjerujemo u proživljenje, klanjamo i postimo. Kako nas onda poistovjećujete sa tim mušricima?

Odgovor:

Nema razilaženja među islamskim učenjacima da je čovjek koji potvrdi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, u jednoj, a osporava ga u drugoj stvari – nevjernik koji nije ušao u islām. Isto je pravilo ako on vjeruje u dio Qur'āna a drugi negira, kao kada prizna tewhīd a negira obavezu namāza, ili prizna tewhīd i namāz a negira obavezu zekāta, ili sve to priznaje a negira post, ili sve to priznaje a niječe hadždž. Kada se ljudi u doba vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, nisu odazvali na hadždž, Allāh je o njima objavio:

وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا وَمَنْ

كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعٰلَمِيْنَ

"Hodočastiti Hram dužan je, Allāha radi, svaki onaj koji je u mogućnosti; a onaj koji ne vjeruje – pa, zaista, Allāh nije ovisan ni o kome." ³⁸⁰

³⁸⁰ sūra Ālu 'Imrān, 97. ājet

Ko sve ovo potvrdi a niječe proživljenje – postaje nevjernik prema konsenzusu učenjaka. Njegov imetak i život su dozvoljeni. Uzvišeni kaže:

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا
 بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ
 وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ
 الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا

“Oni koji u Allāha i poslanike njegove ne vjeruju i žele da između Allāha i poslanikā njegovih u vjerovanju naprave razliku i govore: ‘U neke vjerujemo, a u neke ne vjerujemo’, i žele da između toga nekakav stav zauzmu – oni su zbilja pravi nevjernici; a mi smo nevjernicima pripremili sramnu patnju.”³⁸¹

Kada Allāh u svojoj Knjizi jasno kaže da je onaj koji vjeruje u dio, a ne vjeruje drugi dio Knjige – uistinu nevjernik, ova nedoumica je otklonjena. Ovu nedomicu je spomenuo i jedan od učenjaka iz El-Ihsā'a u knizi koju nam je poslao.

Također će se reći:

Ako potvrđuješ da je onaj koji potvrdi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, u svemu, a negira obaveznost namāza – nevjernik i da je, prema idžmā'u (konsenzusu)

³⁸¹ sūra en-Nisā', 150. i 151. ājet

'uleme, njegov život i imetak dozvoljen, isto je onda ako potvrdi sve osim proživljenja, ili potvrdi sve a negira obaveznost posta u ramadānu. U tome se pravni pravci – mezhebi u islamu ne razilaze a i Qur'ān o tome, kao što smo prije rekli, govori.

Poznato je da je tewhīd najveća obaveza s kojom je došao Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i da je čak veća od namāza, zekāta, posta i hadždža. Kada čovjek negira jednu od ovih stvari postao je nevjernik, pa makar radio sve ono s čime je došao Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*! Kada negira tewhīd, koji je vjera svih poslanikā, znači li da ne vjeruje? Neka je slava Allāhu, kako je čudno samo ovo neznanje!

Također će se reći:

Ashābi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, su se borili protiv plemena Benū Hanīfe, koji su prešli na islām u doba Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i svjedočili da nema drugog boga osim Allāha i da je Muhammed Njegov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, učili su *edhān* i klanjali.

Ako kaže: "Oni su govorili da je Musejlema vjerovjesnik".

Reci: To se upravo od tebe i traži. Kada je onaj koji podigne čovjeka na stepen vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, postao nevjernik, kada je njegov život i imetak dozvoljen, i kada mu ne koristi ni šehādet ni namāz, šta onda tek reći za onoga koji podigne Šemsana, Jūsufa, ashāba, Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, na stepen

Silnoga Gospodara Nebesa i Zemlje? Neka je slava Allāhu, kako je samo On Veličanstven!

كَذَٰلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

"Eto tako Allāh pečati srca onih koji neće da znaju." ³⁸²

Također će se reći:

Oni koje je 'Alī ibn Ebī Tālib spalio vatrom su se pozivali na islām i bili su sljedbenici 'Alije, *Allāh bio zadovoljan njime*, naučavali su znanje od ashāba, ali su vjerovali da je 'Alī takav kao što (ovi danas) vjeruju u Jūsufa, Šemsana i njima slične. Kako su se ashābi usaglasili oko njihovog ubistva i nevjerstva? Zar mislite da ashābi muslimane proglašavaju nevjernicima? Zar mislite da vjerovanje u Tadža i njemu slične ne šteti, a da vjerovanje u 'Aliju ibn Ebī Tāliba, na ovakav način, vodi u nevjerstvo?

Također će se reći:

Benū Abid el Kaddah su vladali Marokom i Egiptom u vrijeme 'Abbasija. Svi su svjedočili da nema drugog boga osim Allāha i da je Muhammed Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. Pozivali su se na islām, klanjali džume i namāz obavljali u džemā'atu. Kada su javno iznijeli suprostavljanje šeri'atu u pogledu stvari koje su manje važne od ovih o kojim govorimo, učenjaci su se usaglasili da su nevjernici i da se protiv njih treba boriti, te da su njihova područja – područja rata. Muslimani su se protiv njih borili sve dok im iz ruku nisu iščupali preostale muslimanske pokrajine.

³⁸² sūra er-Rūm, 59. ājet

Također će se reći:

Ako su prvi mušrici bili nevjernici zato što su objedinili širk, nijekanje Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, i Qur'āna, nijekanje proživljenja i dr., šta je onda smisao poglavlja kojeg spominju učenjaci svih mezhebā (pravnih škola): **"Poglavlje: Propis o riddetu (otpadništvu od vjere)"**?

Murtedd (otpadnik) je čovjek koji postane nevjernik nakon što je pripadao islāmu. Zatim su spomenuli mnoge oblike otpadništva, a sa svakim od ovih oblika čovjek postaje nevjernik, te njegova krv i imetak postaju dozvoljeni. Također, spomenuli su i sitne stvari i rekli da je onaj ko ih počini – nevjernik, kao npr.: Riječ nevjerstva izgovorena jezikom bez srčane odluke ili riječ koja se spomene u igri i šali.

Također će se reći:

Oni o kojima je Allāh rekao:

تَحْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا
بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ

"Zaklinju se Allāhom da nisu govorili, a govorili su riječi kufra i postali nevjernici nakon svog islāma." ³⁸³

Zar ne vidiš da ih je Allāh osudio kao nevjernike samo zbog jedne riječi iako su u doba Allāhovog poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, sa njim se borili, klanjali, davali

³⁸³ sūra et-Tewbe, 74. ājet

zekāt, obavljali hadždž i ispovijedali Allāhu jednoću? Tako je Allāh, Slavljeni i Uzvišeni, o njima rekao:

قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ لَا

تَعْتَذِرُونَ قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ

"Reci: 'Zar se niste Allāhu, riječima Njegovim i Poslaniku Njegovom rugali? Ne ispričavajte se! Postali ste nevjernici nakon svog imāna'." ³⁸⁴

To su oni o kojima je Allāh jasno rekao da su postali nevjernici poslije vjerovanja, a bili su sa Allāhovim Poslanikom, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, u pohodu na Tebūk. Izgovorili su riječi nevjerstva spomenuvši da je to bilo u šali.

Razmisli o ovoj *šubhi* (nedoumici), a to su njihove riječi:

"Vi smatrate nevjernicima ljude muslimane, koji svjedoče da nema drugog boga osim Allāha, klanjaju, poste...",

...a zatim razmisli o odgovoru na ovu nedoumicu, jer je ovaj odgovor jedan od najvrijednijih na stranicama ove knjige.

Jedan od dokaza za to je i ono što Allāh pripovijeda o sinovima Isrā'īlovim koji su, i pored predanosti, znanja i ispravnosti, rekli Musau:

³⁸⁴ sūra et-Tewbe, 65. i 66. ājet

أَجْعَلْ لَّنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ ءِلَٰهَةٌ

"Napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove!" ³⁸⁵

Neki ashabi su rekli: "Načini nam Dhātu Enwāt", pa se Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, zakleo da je to istovjetno govoru sinova Isrā'ilovih: **"Napravi i ti nama boga."**

Ali, mušrici imaju nedoumicu kojom dokazuju prilikom navođenja ovog događaja. Oni kažu: "Sinovi Isrā'ilovi time nisu postali nevjernici. Također, oni koji su Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, rekli: "Načini nam Zatul-Envat" nisu postali nevjernici."

Odgovor je:

Kažemo da sinovi Isrā'ilovi nisu uradili, a isto i oni koji su pitali Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, to nisu učinili. Ne bi bilo razilaženja da bi sinovi Isrā'ilovi postali nevjernici da su to učinili. Također nema razilaženja u tome da su to učinili oni kojima je to Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, zabranio i da mu se nisu pokorili, te da su uzeli Dhātu Enwāt poslije njegove zabrane, da bi postali nevjernici. To se priznanje traži.

Ovaj događaj ukazuje da musliman, pa čak i učenjak, može zapasti u neke vrste širka koje ne poznaje. Ovo nam koristi kao činjenica da treba naučavati i čuvati se, ali i kao saznanje da riječi neznalice: "Ma, shvatili smo

³⁸⁵ sūra el-E'rāf, 138. ājet

tewhīd!'' , spadaju u najveću vrstu neznanja i šejtānovih zamki.

Također to muslimanu koji sudi na osnovu intuicije u nedostatku dokaza koristi da kada izgovori riječi nevjerstva a ne pozna je ih, pa bude upozoren i odmah se pokaje, te da nije postao nevjernik, kao što su uradili sinovi Isrā'īlovi ili oni koji su upitali Vjerovjesnika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*. To isto koristi, iako nije postao nevjernik, da će mu se uputiti oštar prijekor kao što je učinio Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

Mušrici imaju i drugu nedoumicu, pa kažu:
''Vjerovjesnik, sallallāhu 'alejhi we sellem, je osudio Usāmino ubistvo čovjeka koji je rekao ''Lā ilāhe illAllāh''. On također kaže: ''Naređeno mi je da se borim protiv ljudi dok ne kažu: Lā ilāhe illAllāh...'' Postoje i drugi hadīthi o ustezanju od onoga ko izgovori riječi šehādeti.''

Ove neznalice žele reći da onaj ko izgovori ove riječi ne može biti nevjernik i ne može se ubiti, bez obzira šta uradi. Ovim mušricima, neznalicama, će se reći:
 Poznato je da se Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, borio protiv Židovā i da ih je porobljavao, a oni su govorili *''Nema drugog boga osim Allāha.''* Ashābi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, su se borili protiv plemena Benū Hanīfe, a oni su svjedočili da nema drugog boga osim Allāha i da je Muhammed Allāhov Poslanik. Klanjali su, tvrdili da su pripadnici islāma. Isto se odnosi i na one koje je 'Alī ibn Ebī Tālib spalio vatrom.

Ove neznalice priznaju da onaj koji negira proživljenje postaje nevjernik i biće ubijen, pa makar izgovarao "Lā ilāhe illAllāh". Isto se odnosi i na onoga koji negira nešto od temelja islāma. Kako mu to neće koristiti kada negira neke od sporednih propisa vjere, a koristi mu kada negira tewhīd, koji je temelj i vrhunac vjere Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*?!

Međutim, Allāhovi neprijatelji nisu shvatili značenje ovih hadithā. Usāma je ubio čovjeka koji je tvrdio da pripada islāmu, misleći da je on izrazio pripadnost islāmu samo iz straha za svoj život i imetak. Kada čovjek obznani islām, potrebno se od njega ustegnuti sve dok se ne utvrdi da postupa suprotno principima islāma. Uzvišeni Allāh je objavio:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا

"O vjernici, kada krenete u borbu na Allāhovom putu, dobro ispitate." ³⁸⁶

Tj. dobro provjerite, a sam ājet ukazuje da je potrebno ustegnuti se i dobro provjeriti. Ako se kasnije utvrdi da ima djela koja su suprotna islāmu, biće ubijen, jer Uzvišeni kaže **"...dobro provjerite."** A da se ne ubija kada izgovori ove riječi – provjera i potvrda ne bi imale značenje.

Također, u drugom hadīthu i njemu sličnim po smislu, tretira se značenje onoga što smo spomenuli, tj. da je obavezno sustegnuti od onoga koji javno obznani tewhīd i islām, sve dok se ne utvrdi suprotno tome. Dokaz za to su

³⁸⁶ sūra en-Nisā', 94. ājet

riječi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*: "**Zar si ga ubio nakon što je rekao: Lā ilāhe illAllāh?**" Rekao je također: "**Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne kažu Lā ilāhe illAllāh**". Isto je rekao i za haridžije: "**Gdje god ih susretnete ubijajte ih. Ako ih ja dočekam ubijaću ih kao što je ubijen narod Ād**". Haridžije su imale najviše 'ibādeta, najviše su izgovarale "*Lā ilāhe illAllāh*" i "*subhānAllāh*". Čak su i ashābi zbog toga pred njima sebe smatrali malim. Oni su naučili znanje od ashāba, ali im "*Lā ilāhe illAllāh*", mnoštvo 'ibādeta, kao i pozivanje na islām nije koristilo kada se kod njih očitovalo suprostavljanje šerī'atu. Isto smo spomenuli za borbu protiv Židovā i borbu ashāba protiv plemena Benū Hanīfe. Isto tako je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, htio povesti borbu protiv Benū el-Mustalik kada ih je neki čovjek obavijestio da su uskratili zekāt, pa je Uzvišeni objavio:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا

"O vjernici, ako vam neki grijешnik donese kakvu vijest, dobro je provjerite..."³⁸⁷

Ovaj čovjek im je slagao. Sve to ukazuje da je Allāhov Poslanik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, u ovim hadīthima, kojima su oni argumentirali, ustvari htio ono što smo mi spomenuli.

Oni imaju drugu nedoumicu, a to je da je Vjerovjesnik, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, spomenuo da će ljudi na Sudnjem danu tražiti pomoć od Ādema, zatim od Nūha, Ibrāhīma, Mūsāa, 'Isāa. Svi će se ispričavati sve dok

³⁸⁷ sūra el-Hudžurāt, 6. ājet

ne dođu do Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we sellem*.

Kažu:

"Ovo ukazuje da traženje pomoći od drugih mimo Allāha nije širk".

Odgovor:

Kažemo: Neka je slava Onome koji je zapečatio srca Svojih neprijateljā, jer mi traženje pomoći od stvorenja u onome što oni mogu učiniti, ne niječemo. Uzvišeni Allāh u priči o Mūsāu kaže:

فَاسْتَغْثُهُ الَّذِي مِنْ شَيْعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ

"...pa ga zovnu u pomoć onaj iz njegova naroda protiv onog iz neprijateljskog naroda." ³⁸⁸

Isto tako, čovjek traži pomoć od svojih saboraca u borbi i sl., a to su stvari koje ljudi mogu učiniti. Mi negiramo traženje pomoći u vidu 'ibādeta kojeg oni čine kod kaburova ewlijā, ili u njihovom odsustvu, za stvari koje je moćan učiniti samo Allāh. Ako je ovo potvrđeno, onda njihovo traženje pomoći od vjerovjesnikā na Sudnjem danu znači da oni žele od njih da mole Allāha da počne obračunavati djela ljudi kako bi se stanovnici dženneta odmorili od tegobnog stajanja.

To je dozvoljeno i na dunjāluku i na āhiretu. Kao npr. da dođeš kod dobrog, živog čovjeka s kojim se družiš i da on čuje tvoj govor, pa mu kažeš: *"Moli Allāha za mene"*, kao što su ashābi Allāhovog Poslanika, *sallallāhu 'alejhi we*

³⁸⁸ sūra el-Qasas, 15. ājet

sellem, tražili to od njega u toku njegovog života. Ali, poslije smrti se to nije nikako desilo. Oni ga nisu pitali za zauzimanje kod njegovog kabura, čak su *selefus-sālih* (ispravni prethodnici) oštro kritikovali one koji su se obraćali dovom Allāhu kod poslanikovog, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, kabura. A šta tek reći za onoga koji njemu (Allāhovom Poslaniku, *sallallāhu 'alejhi we sellem*) upućuje dovu?

Oni imaju drugu sumnju: Kazivanje o Ibrāhīmu, *'alejhis-selām*, kada je bačen u vatru i kada ga je presreo Džibrīl, *'alejhis-selām*, u zraku rekavši: *"Imaš li potrebu?"* Ibrāhīm je odgovorio: *"Ne, što se tebe tiče!"* Kažu: *"Da je traženje pomoći od Džibrīla bilo širk, Džibrīl to ne bi ponudio Ibrāhīmu!?"*

Odgovor je:

Ovo je poput prve nedoumice: Džibrīl mu je ponudio korist koja mu je već određena. Allāh, Slavljeni i Uzvišeni, za Džibrīla kaže:

شَدِيدُ الْقُوَى

"...jedan ogromne snage..." ³⁸⁹

Da mu je Allāh naredio da uzme vatru pripremljenu za Ibrāhīma i ono što je oko nje, u vidu zemlje i brda, te da ih baci na istok ili zapad – to bi Džibrīl i učinio. Da mu je naredio da Ibrāhīma stavi na udaljeno mjesto od njih – to bi i učinio. Da mu je naredio da ga podigne na nebesa – učinio bi i to.

³⁸⁹ sūra en-Nedžm, 5. ājet

To je poput bogatog čovjeka koji vidi siromaha u potrebi i ponudi mu pozajmicu ili poklon, čime će zadovoljiti njegovu potrebu. Tada ovaj siromah koji je u potrebi odbije da to uzme i strpi se dok mu Allāh ne dadne opskrbu na kojoj nikome drugome ne treba izražavati zahvalnost. Da li je onda ovo i blizu traženja pomoći u vidu 'ibādeta i širka, ako ovakvi išta shvataju?!

Završimo govor, *inšā' Allāh*, velikim i veoma važnim pitanjem koje se shvata iz prethodno rečenog. Međutim, o njemu posebno govorimo zbog njegove veličine i zato što se u njemu mnogo griješi:

Nema sumnje da se tewhīd mora očitivati srcem, jezikom i djelom; ako je samo jedan od ovih elemenata neispravan – čovjek nije musliman. Ako spozna tewhīd, a ne postupa po njemu, onda je nevjernik inadžija, poput faraona, Iblisa i njima sličnih.

U ovome griješe mnogi ljudi kada kažu:
''To je istina i mi to shvatamo. Svjedočimo da je to istina, ali mi to ne možemo činiti i nije moguće da se to prihvati kod naših sunarodnjaka, osim onoga što se slaže sa njima'',

...i slična opravdanja.

Takav siromah ne zna da većina predvodnika nevjerstva poznaje istinu i da su je napustili samo zbog nekih opravdanja, kao što Uzvišeni kaže:

أَشْتَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا

"Oni Allāhove ājete za ono što malo vrijedi zamjenjuju" ³⁹⁰

Postoje i drugi ājeti poput ovoga:

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ

"Oni kojima smo dali Knjigu ga (poslanika) znaju kao što sinove svoje znaju." ³⁹¹

Njegov rad po tewhīdu je samo formalan jer ga ne shvata, ili nije uvjeren svojim srcem i onda je *munāfiq* (dvoličnjak), a *munāfiq* je gori od čistog nevjernika, jer Uzvišeni kaže:

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ

"Munāfici će na samom dnu džehennema biti." ³⁹²

Ova tematika je veoma opsežna i ako o njoj razmisliš, bit će ti sasvim jasna.

Među ljudima vidiš one koji znaju istinu, a napuštaju njeno praktikovanje bojeći se da im bude uskraćen dunjaluk, ugled, ili da bude poistovjećen sa nekim. Vidiš onoga koji radi po istini formom, ali ne i svojom nutrinom. Kada ga upitaš u šta je uvjeren svojim

³⁹⁰ sūra et-Tewbe, 9. ājet

³⁹¹ sūra el-Beqare, 146. ājet

³⁹² sūra en-Nisā', 145. ājet

srcem, on ne zna. Zato dobro shvati ova dva ājeta iz Allāhove Knjige.

Prvi ājet: Uzvišeni kaže:

لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ

"Ne pravdajte se! Postali ste nevjernici nakon svog imāna!" ³⁹³

Kada si se uvjerio da su neki ashābi, koji su se borili protiv Bizantinaca sa Allāhovim Poslanikom, *sallallāhu 'alejhi we sellem*, postali nevjernici zbog riječi koje su izgovorili u šali i igri, onda ti je sasvim jasno da su riječi onoga koji izgovori nevjerstvo ili postupa u skladu sa nevjerstvom iz straha ili bojazni da će mu biti uskraćen imetak, pozicija ili povodeći se za nekim – daleko veće od riječi koje se izgovore u šali.

Drugi ājet: Uzvišeni kaže:

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ

مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ

غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٦٦﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ

³⁹³ sūra et-Tewbe, 66. ājet

أَسْتَحْبُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنْ اللَّهَ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

"Onoga koji učini kufr Allāhu nakon svoga īmāna – osim onoga koji je prisiljen, a srce mu je smireno na īmānu – čeka Allāhova kazna. A one koji otvore svoja prda kufru stići će srdžba Allāhova i njih čeka patnja velika, zato što više vole dunjalučki život nego āhiretski. A Allāh neće uputiti narod nevjernički." ³⁹⁴

Allāh nije dao opravdanja ovima, osim ako budu prisiljeni, ali da njihovo srce bude smireno sa *īmānom*. U ostalim slučajevima to znači nevjerstvo poslije vjerovanja, bilo to iz straha, povođenja, borbe za domovinu, porodicu, imetak, ili se to učini u šali ili iz nekog drugog razloga. Osim ako je došlo do prisile. Ājet ukazuje na ovu činjenicu sa dva aspekta:

Prvi: Njegove riječi:

إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ

"...osim onoga koji je prisiljen..."

Uzvišeni je ovdje izdvojio samo onoga koji je prisiljen, a poznato je da čovjek može biti prisiljen samo na govor ili na djelo, a da na uvjerenje srca ne može niko biti prisiljen.

³⁹⁴ sūra en-Nahl, 106. i 107. ājet

Drugi: Riječi Uzvišenog:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ أَتَّحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ

"zato što više vole dunjālučki život nego āhiretski",

...jasno naglašavaju da nevjerstvo i patnja nisu došli kao posljedica uvjerenja, neznanja, mržnje prema vjeri ili ljubavi prema nevjerstvu, nego je razlog tome postojanje dunjālučkog interesa kojem je data prednost nad vjerom.

Allāh, Slavljeni i Uzvišeni, najbolje zna i neka je *salawāt* i *selām* na našeg vjerovjesnika Muhammeda, njegovu porodicu i na sve ashābe.

AQĪDA ehlis-sunneta wel-džemā'ata 7 djela u jednom

Šest načela

(Usūlu Sitte)

šejhul-islām

Muhammed bin 'AbdulWehhāb

AQĪDA ehlis-sunneta wel-džemā'ata 7 djela u jednom

U ime Allāha, Milostivog, Samilosnog.

Najveće čudo i najveći dokaz koji ukazuje na moć Vladara, Koji sve zna, jesu šest načela koje Uzvišeni Allāh jasno pojašnjava ljudima, bolje nego što drugi mogu pomisliti. Međutim, poslije toga su mnogi – osim malog broja pametnih ljudi, sinova Ādemovih – u tome pogriješili.

PRVO NAČELO: Iskreno ispovijedanje vjere Allāhu Jedinom Koji sudruga nema i pojašnjenje suprotnosti, a to je širk – pripisivanje Allāhu druga. Većina Qur'āna načelno sa nekoliko različitih aspekata ovo pojašnjava, riječima koje shvataju i najobičniji ljudi. Kada se sa većinom ummeta desilo ono što se i desilo, šejtān im je iskrenost prikazao u obliku kuđenja dobrih ljudi i nemara prema njihovim pravima. Prikazao im je širk Allāhu u obliku ljubavi prema dobrim ljudima i njihovim sljedbenicima.

DRUGO NAČELO: Allāh, Uzvišeni i Slavljeni, je naredio jedinstvo u vjeri, a zabranio razilaženje u njoj. Pojasnio je to sasvim dovoljno, tako da to i obični ljudi shvataju. Zabranio nam je da budemo poput onih prije nas, koji su se razjedinili i razišli, pa su propali. Spomenuo je da je naredio muslimanima da budu jedinstveni u vjeri, a zabranio im je razilaženje. To je još jasnije sa zadivljujućim predajama koje se navode u sunnetu. Zatim je došlo do razilaženja u temeljnim i sporednim pitanjima vjere, a to su znanje i pitanja propisa vjere. Poslije su o jedinstvu u vjeri pričali samo heretici ili luđaci.

TREĆE NAČELO: U potpuno jedinstvo spadaju poslušnost i pokornost onome koji nam je nadređen, pa makar to bio crni abesinski rob. Allāh, Slavljeni i Uzvišeni, je to naširoko i dovoljno pojasnio različitim vrstama pojašnjenja sa aspekta šeri'ata i qadera. Ovo načelo je zatim postalo nepoznato većini onih koji se pozivaju na znanje, pa kako će onda raditi po njemu?

ČETVRTO NAČELO: Pojašnjenje o znanju i učenjacima, pravu i pravicima. Pojašnjenje o onima koji ih oponašaju, a nisu od njih. Uzvišeni Allāh je ovo načelo pojasnio na početku sūre el-Beqare, govoreći:

يٰۤاَيُّهَا اِسْرَآءِیْلُ اذْكُرُوْا نِعْمَتِیَ الَّتِیْ اَنْعَمْتُ عَلَیْكُمْ وَاَوْفُواْ
بِعَهْدِیْ اَوْفِ بِعَهْدِكُمْ وَاِیَّیْ فَاَرْهَبُوْا

"O sinovi Isrā'īlovi, sjetite se blagodati Moje koju sam vam podario i ispunite zavjet koji ste Mi dali – ispuniću i Ja svoj zavjet koji sam vama dao; i samo se Mene bojte..."

395

...sve do riječi:

يٰۤاَيُّهَا اِسْرَآءِیْلُ اذْكُرُوْا نِعْمَتِیَ الَّتِیْ اَنْعَمْتُ عَلَیْكُمْ وَاِیَّیْ
فَضَّلْتُكُمْ عَلَی الْعٰلَمِیْنَ

³⁹⁵ sūra el-Beqare, 40. ājet

"O sinovi Israilovi, sjetite se blagodati Moje koju sam vam podario i toga što sam vas nad ostalim ljudima bio uzdigao." ³⁹⁶

Ovo je još jasnije kada nam to sunnet pojašnjava govorom koji je jasan i pristupačan i najprostijem čovjeku.

Zatim je ovo načelo postala najčudnija stvar. Znanje i islamsko pravo su postali novotarije i zablude, a najbolje što imaju kod sebe je miješanje Istine i neistine. Znanje, kojim je Allāh obavezao svoja stvorenja i kojeg je pohvalio, su počeli zagovarati samo heretici i luđaci, a onaj koji ga negira, koji se bori protiv njega i koji piše upozoravajući i zabranjujući to znanje – on je pravnik i učenjak!

PETO NAČELO: Uzvišeni pojašnjava ko su ewlije (Allāhovi štićenici) i pravi razliku između njih i onih koji se sa njima poistovjećuju, a takvi su, ustvari, Allāhovi neprijatelji, munāfici i veliki griješnici. O ovome je dovoljan jedan ājet iz sūre Ālu 'Imrān. Uzvišeni kaže:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ

ذُنُوبَكُمْ

"Reci: 'Ako Allāha volite, mene slijedite, pa će vas Allāh voljeti i grijehe vam oprostiti!'" ³⁹⁷

U sūri el-Mā'ide Uzvišeni kaže:

³⁹⁶ sūra el-Beqare, 47. ājet

³⁹⁷ sūra Ālu 'Imrān, 31. ājet

يَتَأْتِيهِمُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي
 اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ

"O vjernici, ako neko od vas od vjere svoje otpadne – pa, Allāh će, sigurno, umjesto njih dovesti ljude koje On voli i koji Njega vole." ³⁹⁸

A u sūri Jūnus:

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
 الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ

"I neka se ničega ne boje i ni za čim neka ne tuguju Allāhove ewlije (štićenici), oni koji budu vjerovali i koji se budu Allāha bojali." ³⁹⁹

Zatim je kod većine onih koji se pozivaju da imaju znanje i da upućuju stvorenja, te da čuvaju šerijat donešeno pravilo da ewlije moraju ostaviti slijeđenje poslanikā, a da onaj koji ih slijedi nije od njih. Mora se ostaviti džihād, jer onaj koji se bori nije od njih. Moraju se ostaviti imān i bogobožnost, jer onaj koji se veže za imān i bogobožnost nije od njih.

Gospodaru naš, molimo Te za ispravnost i oprost, Ti si Onaj Koji čuje sve dove!

ŠESTO NAČELO: Odbacivanje nedoumice koju su postavili šejtāni za napuštanje Qur'āna i sunneta, te slijeđenje mišljenja i različitih strasti i zabluda. Ta tvrdnja

³⁹⁸ sūra el-Mā'ide, 54. ājet

³⁹⁹ sūra Jūnus, 62. i 63. ājet

govori da Qur'ān i sunnet poznaju samo apsolutni mudžtehidi, da mudžtehid mora imati takve i takve osobine koje se možda u potpunosti nisu nalazile ni kod Ebū Bekra i 'Umera. Ako nije tako, čovjek se neminovno mora udaljiti od Qur'āna i sunneta. Ko traži uputu u njima – kao da je heretik ili luđak, zato sto ih je teško shvatiti.

Neka je slava i zahvala Allāhu! Koliko je samo Allāh, Uzvišeni i Slavljeni, dao pojašnjenja u zakonu, odredbi, moralu i naredbi za odbacivanje ove proklete nedoumice sa nekoliko aspekata koja je postala generalno pravilo, ali većina ljudi to ne poznaje.

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾ إِنَّا جَعَلْنَا

فِي أَعْيُنِهِمْ أَغْلَلاً فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ﴿٨﴾

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ

فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾ وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ

لَا يُؤْمِنُونَ

"O većini njih se već obistinila Riječ, zato oni neće vjerovati. Mi smo učinili da budu kao oni na čije smo vratove sindžire stavili sve do podbradaka - zato su oni glava uzdignutih, i kao oni ispred kojih i iza kojih smo pregradu metnuli i na oči im koprenu stavili – zato oni ne

vide. I njima je svejedno opominjao ih ti ili ne opominjao, oni neće vjerovati." ⁴⁰⁰

Ovo je kraj i neka je zahvala Allāhu, Gospodaru svjetova i neka je salawāt i selām na Muhammeda, njegovu porodicu i ashābe sve do Sudnjeg dana.

⁴⁰⁰ sūra Jā-Sīn, 7.-11. ājet

DOSADAŠNJA IZDANJA
"KELIMETUL-HAQQ":

- § **Dokazi za obaveznost pokrivanja lica**
(*Ebu Ahmed*)
- § **Dokazi da je isbāl harām**
(*Ebu Ahmed*)
- § **Kritika demokratije i ilustracija njene stvarnosti**
(*"AbdulQādir bin "Abdul'Azīz*)
- § **Bolest irdžā'a**
(*grupa autora*)
- § **Šta čini "Lā ilāhe illAllāh", a šta ga poništava?**
(*Hamid 'Alī Khān*)
- § **Kome se to priviđaju tekfirovci u Sandžaku i Bosni?**
(*"Proglas o tekfīru"* i odgovori na njega)
(*Kelimetul-Haqq*)
- § **Zalutale sekte sūfija i ši'īja**
(*Kelimetul-Haqq*)
- § **Isukana sablja na psovača Allāha, vjere i Poslanika**
(*Ebū Muhammed el-Maqdisī*)

- § **Šubhe vezane za propis demokratije u islāmu**
(*grupa autora*)

- § **'Aqīda potpomognute skupine**
(*''AbdulMedžīd el-Munī'*)

- § **Tewhīd el-hākimijje**
(*grupa autora*)

- § **Allāhova pomoć je, zaista, blizu**
(*Sulejmān bin Nāsir el-'Ulwān*)

- § **Demokratija je vjera**
(*Ebū Muhammed el-Maqdisī*)

- § **Obaveze koje je dužan spoznati
svaki muslimān i muslimānka**
(*šejhul-islām Muhammed bin ''AbdulWehhāb*)

- § **Ovo je ono što vam je vaš Gospodar obećao**
(Reagovanje na incident u Novom Pazaru
ispred Arap-džamije 3. nov. 2006. god.)
(*Kelimetul-Haqq*)

- § **Podučavanje najvažnijim pitanjima**
(*Ahmed el-Hālidī*)

- § **Može li se opravdavati neznanjem u djelima velikog širka i jasnog kufra?**
(Ebu Muhammed)
- § **Millet Ibrāhīm**
(Ebū Muhammed el-Maqdisī)
- § **'Aqīda ehliš-sunneta wel-džemā'ata**
(Metn/tekst sedam velikih djela 'aqīde muslīmāna na jednom mjestu, u jednoj knjizi:
''Wasitijska 'aqīda'', ''Tahāwijeve 'aqīda'',
''Kitābut-tewhīd'', ''Tri načela'',
''Otklanjanje sumnji'',
''Djela koja izvode iz vjere'' i ''Šest načela'')
- § **Šerī'atski hidžāb**
(Kelimetul-Haqq)
- § **Istina o Turcima Osmanlijama**
(Ebū Ahmed)
- § **Muslīmān ili mušrik**
(Ebū Hamza)
- § **Dokazi za propis prijateljevanja sa mušricima**
(šejh Sulejmān bin 'Abdullāh
bin Muhammed bin 'AbdulWehhāb)

- § **Biografija imāma Ahmeda, *rahimehullāh***
- § **Uzvišena znamenitost u vrlinama Ibn Tejmijje**
(*imām el-Bezzār*)
- § **Osnove sunneta (*Usūlus-Sunne*)**
(*imām Ahmed ibn Hanbel*)

SADRŽAJ

PREDGOVOR IZDAVAČA.....	7
--------------------------------	----------

TAHAWIJJEVA POSLANICA O ISLAMSKOM VJEROVANJU	
imām Ebū Dža'feret-Tahāwī.....	11

WASITIJSKA 'AQIDA	
šejhul-islām Teqī ed-Dīn Ahmed ibn Tejmiđe.....	31

KNJIGA TEWHIDA	
šejhul-islām Muhammed bin 'AbdulWehhāb.....	97

TRI NAČELA	
šejhul-islām Muhammed bin 'AbdulWehhāb.....	183

DJELA KOJA IZVODE IZ VJERE	
šejhul-islām Muhammed bin 'AbdulWehhāb.....	211

OTKLANJANJE SUMNJI	
šejhul-islām Muhammed bin 'AbdulWehhāb.....	217

ŠEST NAČELA	
šejhul-islām Muhammed bin 'AbdulWehhāb.....	263

DOSADAŠNJA IZDANJA "KELIMETUL-HAQQ".....	271
---	------------